

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden ydinvastuualalla tehtyjen kansainvälisten pöytäkirjojen hyväksymisestä sekä laeiksi näiden pöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja ydinvastuulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan sekä Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn sanottua yleissopimusta täydentävää Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavan pöytäkirjan, sekä lait näiden pöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja ydinvastuulain muuttamisesta. Suomi allekirjoitti pöytäkirjat 12 päivänä helmikuuta 2004.

Pöytäkirjojen seurauksena laitoksenhaltijan vakuutettavan vastuumäärän vähimmäismäärä korotetaan 700 miljoonaan euroon ja myös sopimusvaltioiden muodostaman korvayhteisön vastuumäärä nousee niin, että näiden korvausten yhteismäärä nousee nykyisestä noin 350 miljoonasta eurosta 1 500 miljoonaan euroon. Tästä yhteismäärästä jää valtion vastattavaksi enintään 500 miljoonaa euroa siltä osin kuin vahingot ylittävät vakuutusmäärän. Pöytäkirjoihin nyt sisällytettyjen määräysten sallimalla tavalla ehdotetaan suomalaisen laitoksenhaltijan vastuun säätämistä rajoittamattomaksi, jolloin laitoksenhaltija voi seurauksiltaan poikkeuksellisen vakavan ydinonnettomuuden seurauksena joutua vastaamaan vahingoista hankkimansa vakuutuskatteen lisäksi myös varallisuudellaan, silloin kun vahingot ylittävät 1 500 mil-

joonaa euroa. Samalla ehdotetaan korvattavien vahinkojen alan laajentamista myös ympäristövahinkoihin sekä laissa olevien vahingonkorvaussäännösten laajentamista ja tarkistamista muutoinkin.

Esityksessä ehdotetaan myös kanneaikojen pidentämistä henkilövahinkojen osalta sekä sitä, että korvausta suoritetaan määrätyissä tapauksissa myös vahingosta, joka on ilmennyt sellaisen valtion alueella, joka ei ole Pariisin yleissopimuksen osapuoli.

Ehdotetut säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan kahdessa vaiheessa, sitä mukaa kuin edellä mainitut pöytäkirjat tulevat kansainvälisesti voimaan. Ensin mainittu pöytäkirja tulee voimaan kun kaksi kolmannelta Pariisin yleissopimuksen sopimuspuolelta on hyväksynyt pöytäkirjan. Tämän odotetaan tapahtuvan viimeistään vuoden 2006 aikana. Viimeksi mainittu pöytäkirja tulee voimaan kun kaikki Brysselin lisäyleissopimuksen sopimuspuolet ovat hyväksyneet pöytäkirjan. Tämä tulee tapahtumaan vasta vuoden 2006 jälkeen.

Molempien pöytäkirjojen voimaansaattamista koskevat lait on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana ja laki ydinvastuulain muuttamisesta valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin pöytäkirjat tulevat Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Johdanto.....	4
1.2. Suomea sitovien yleissopimusten pääasiallinen sisältö	5
Pariisin yleissopimus.....	5
Brysselin lisäyleissopimus.....	7
1.3. Ydinvastuulain pääasiallinen sisältö.....	8
<i>Suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumäärä</i>	9
Ydinturvallisuus ja onnettomuuksien seuraukset.....	9
Vastuumäärän kehitys Suomessa	12
1.4. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö.....	13
Johdanto.....	13
Ydinvastuujärjestelmä eräissä muissa valtioissa	13
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	16
2.1. Tavoitteet.....	16
2.2. Keskeiset ehdotukset	16
3. Esityksen vaikutukset.....	17
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	17
3.2. Muut vaikutukset	18
4. Asian valmistelu.....	18
4.1. Sopimusneuvottelut.....	18
4.2. Esityksen valmistelu Suomessa	19
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	24
1. Pariisin yleissopimusta muuttava pöytäkirja	24
2. Brysselin lisäyleissopimusta muuttava pöytäkirja	29
3. Lakiehdotusten perustelut	32
3.1. Laki vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	32
3.2. Laki vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	32
3.3. Laki ydinvastuulain muuttamisesta.....	33
4. Voimaantulo.....	41
5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	41

6. Käsittelyjärjestys.....	43
LAKIEHDOTUKSET.....	45
vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	45
vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	46
ydinvastuulain muuttamisesta	47
LIITE.....	55
RINNAKKAISTEKSTIT	55
ydinvastuulain muuttamisesta	55
SOPIMUSTEKSTIT	73

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Johdanto

Ydinvastuusta on Suomessa säädetty ydinvastuulailla (484/1972), joka keskeisiltä osin perustuu kolmeen kansainväliseen sopimukseen: vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla vuonna 1960 Pariisissa tehtyyn yleissopimukseen (SopS 20/1972), jäljempänä Pariisin yleissopimus, sanottua yleissopimusta täydentävään vuonna 1963 Brysselissä tehtyyn lisäyleissopimukseen (SopS 4/1977), jäljempänä Brysselin lisäyleissopimus, sekä Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevaan vuonna 1988 Wienissä tehtyyn yhteispöytäkirjaan (SopS 98/1994), jäljempänä Wienin yhteispöytäkirja.

Lain nimike oli alun perin "atomivastuulaiki", mutta muutettiin vuoden 1989 lainmuutoksen yhteydessä "ydinvastuulaiksi".

Järjestelmä on perustettu ensisijaisesti laitoksenhaltijan yksinomaisen vahingonkorvausvastuun varaan. Kanteen tai vaatimuksen menestymiseksi riittää, että voidaan osoittaa vahingon olevan peräisin määrätystä ydinlaitoksesta. Suomalaisilla ja muiden sopimusvaltioiden kansalaisilla on siten oikeus vaatia vahingonkorvausta täällä tai muussa sopimusvaltiossa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijalta tai ydinvastuuvakuutuksen antajalta (kanavointiperiaate).

Laitoksenhaltija ei voi myöskään vedota tahallisuuden tai tuottamuksen puuttumiseen (ankara vastuu).

Suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumäärä on useimpien muiden sopimusvaltioiden tapaan rajoitettu. Vastuun enimmäismäärä on nykyisellään noin 204 miljoonaa euroa. Mainituissa kansainvälisissä sopimuksissa ja ydinvastuulaissa maksuyksikkönä käytetään Kansainvälisen Valuuttarahaston erityisnosto-oikeutta (SDR), joka tässä on muunnettu euroiksi arvolla 1 SDR = 1,1658 €. (noteeraus 11.11.2004) Laitoksenhaltijan vastuumäärä on Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen

järjestön (OECD) nykyisen suosituksen mukainen ja kattaa kokonaan myös Suomen valtiolle Brysselin lisäyleissopimuksen tarkoitamana isäntävaltiona asetetun vastuumäärän.

Jos vahingot ydinlaitoksesta nousisivat suuremmiksi kuin laitoksenhaltijan vastuumäärä, vahingonkäräjien käytettäväksi asetettaisiin vielä noin 145 miljoonaa euroa. Tästä määrästä vastaisivat Brysselin lisäyleissopimukseen liittyneet valtiot yhdessä, jäljempänä korvausyhteisö, Suomi viimeksi tehdyn arvion mukaisesti noin 1,99 prosentin osuudella tästä. Nämä määrät ylittävien korvauksien järjestäminen on asianomaisten valtioiden lainsäädäntöelinten vapaasti päätettävissä.

Valtioneuvostolla on oikeus vahvistaa laitoksenhaltijan vastuumäärä eräitä kuljetuspauksia varten ja toisaalta eräiden vähäriskimpien ydinlaitosten osalta tavanomaista vastuumäärää pienemmäksi, ei kuitenkaan alle 5,8 miljoonan euron.

Laitoksenhaltijan on hankittava vastuunsa varalta vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus, Suomessa ydinvastuuvakuutukset on pääosin myöntänyt Pohjoismaiden Ydin- vakuutuspooli.

Korvauskanne ydinlaitoksen haltijaa tai vakuutuksenantajaa vastaan on pantava viireille 10 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui. Ydintapahtumalla tarkoitetaan ydinvahingon aiheuttanutta tapahtumaa, minkä vuoksi ydinvahinko voi ajallisesti ilmetä huomattavastikin myöhemmin kuin siihen johtanut ydintapahtuma. Erityisesti näin voi olla henkilövahinkojen osalta. Tällaisten niin sanottujen myöhäisvahinkojen varalta on säädetty, että ydinvahingosta, joka on ilmennyt vasta vanhentumisajan päätyttyä, maksetaan korvaus valtion varoista.

Pariisin yleissopimuksessa on jätetty kansallisen lainsäädännön varaan kysymys siitä, missä määrin vastuusäännökset koskevat muita kuin henkilö- ja esinevahinkoja. Näin ollen korvattavien vahinkojen ala määräytyy vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla.

Järjestelmä on niin muodostettu, että siitä riippumatta, missä sopimusvaltiossa ydinvaHINGOT ovat ilmenneet, kaikki niitä koskevat kanteet käsitellään tuomioistuimessa siinä valtiossa, missä itse ydintapahtuma on sattunut.

Vahingonkorvauskanteet käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa, jos suomalainen laitoksenhaltija on vastuussa ja ydintapahtuma on sattunut Suomessa. Samoin menetellään silloin, kun muun sopimusvaltion lainkäyttövallan alainen laitoksenhaltija on vastuussa ja ydintapahtuma on sattunut Suomessa. Tässä tapauksessa kuitenkin laitoksenhaltijan vastuumäärä määräytyy laitoksenhaltijan isäntävaltion lain mukaan.

Sopimusvaltiossa Pariisin yleissopimuksen mukaisesti annettu lainvoimainen tuomio voidaan panna täytäntöön muissa sopimusvaltioissa.

Tässä kuvatun yhtenäisen korvausjärjestelmän suomat edut on Wienin yhteispöytäkirjalla ulotettu myös sellaisiin valtioihin, jotka Pariisin yleissopimuksen sijasta kuuluvat erityiseen Wienin yleissopimukseen, johon Suomi ei siis kuulu. Vastaavasti viime mainitun sopimuksen edut on ulotettu Pariisin yleissopimukseen kuuluviin valtioihin.

Wienin yleissopimukseen kuuluvat Argentiina, Armenia, Bolivia, Bosnia-Herzegovina, Brasilia, Bulgaria, Chile, Egypti, Filippiinit, Jugoslavia, Kamerun, Kroatia, Kuuba, Latvia, Libanon, Liettua, Makedonia, Meksiko, Moldova, Nigeria, Peru, Puola, Romania, Saint Vincent ja Grenadiinit, Slovakia, Trinidad ja Tobago, Tshekin tasavalta, Ukraina, Unkari, Uruguay, Valko-Venäjä ja Viro.

1.2. Suomea sitovien yleissopimusten pääasiallinen sisältö

Pariisin yleissopimus

OECD:n piirissä aloitettiin 1950-luvun lopulla työ yleissopimuksen aikaansaamiseksi korvausvastuusta ydinenergian alalla. Työn tuloksena syntyi Pariisin yleissopimus. Sopimus tuli kansainvälisesti voimaan vuonna 1968, ja Suomi liittyi siihen vuonna 1972. Pariisin yleissopimuksen osapuolet ovat Suomen lisäksi Alankomaat, Belgia, Espanja,

Iso-Britannia, Italia, Kreikka, Norja, Portugali, Ranska, Ruotsi, Slovenia, Saksa, Tanska ja Turkki. Sopimuksen ovat lisäksi allekirjoittaneet Itävalta, Luxemburg ja Sveitsi.

Pariisin yleissopimuksen samoin kuin Brysselin lisäyleissopimuksenkin allekirjoittajat julistivat sopimusten johdannoissa haluavansa varmistaa riittävän ja tasapuolisen korvauksen henkilöille, jotka kärsivät vahinkoa ydintapahtumasta, samalla varmistuen tarpeellisessa määrin sen, etteivät ydinenergian käyttö, sen kehitys ja ydinenergian tuotanto esty.

Ydinenergian käytön kehittämisen tiedettiin tuolloin sisältävän riskejä, joita ei voitu tarkasti määritellä ja jotka olivat niin monimutkaisia, että ydinonnettomuuden yhteydessä olisi vaikeata osoittaa tuottamussellisuuden olemassaolo. Tämän vuoksi yleissopimuksessa omaksuttiin ankaraan vastuuseen perustuva järjestelmä määräämällä etukäteen vastuussa oleva henkilö niissä tapauksissa, joissa onnettomuuden on aiheuttanut ydinlaitoksen käyttö tai radioaktiivisten aineiden kuljettaminen. Siten vahingonkärsijöiden ei tarvitse todistaa sellaisen henkilön tuottamusta tai laiminlyöntiä, eikä näin perustettua vastuuta voida poistaa myöhemminkään todistamalla tuottamuksen puuttuneen. Käytännössä asianomaiset kansalliset viranomaiset osoittavat vastuussa olevan antamalla jollekin luvan ydinlaitoksen käyttöön. Näin ollen on riittävää, että osoitetaan vahingon olevan peräisin määrätystä ydinlaitoksesta.

Vastuu on paitsi ankaraa myös yksinomaisista, jolloin vastuu, kuten sopimuksen valmisteluasiakirjoissa sanotaan, on kanavoitu laitoksenhaltijaan. Tämä johtuu siitä, että kanavointi yksinkertaistaa ja siten myös nopeuttaa korvausten hakijoiden vaatimusten käsittelyä.

Kanavointisäännöksen puuttuessa, kuten tavallisesti on asianlaita, vastuu yleensä pyritään siirtämään erilaisille laitetoimittajille tai muille sellaisille sopimuskumppaneille. Kanavointi on perusteltua siitakin syystä, ettei muiden ydinlaitoksen toimintaan tavalla tai toisella liittyvien tarvitse suojata itseään mahdollisen onnettomuuden aiheuttamilta taloudellisilta vastuilta kolmatta henkilöä kohtaan. Se merkitsisi useampikertaista saman riskin vakuuttamista, mikä puolestaan on epätaloudellista.

Pariisin yleissopimuksessa on laitoksenhaltijalle asetettu velvollisuus ottaa vakuutus vastuunsa määrältä tai antaa muu taloudellinen takuu. Käytännössä laitoksenhaltijat kaikissa sopimusvaltioissa ovat ottaneet vakuutuksen. Vakuutuskapasiteetin hankkimiseksi vakuutusyhtiöt ovat muodostaneet yhteisiä kansallisia alan vakuutusyhdistyksiä – pooleja – joita nykyisin on OECD:n alueella 23. Suomen ja Ruotsin poolit yhdistyivät 1 päivänä tammikuuta 2003 Pohjoismaiseksi Ydinvakuutuspooliksi.

Ankaran vastuun ja pakollisen vakuuden sisältävästä järjestelmästä on johdettu myös vastuun määrällinen rajoittaminen. Rajoittaminen koskee toisaalta vastuun määrää ja toisaalta aikaa, jonka kuluessa korvausta on haettava.

Vastuun rajoittamiseksi oli alun perin sekä taloudellisia että käytännöllisiä syitä. Vastuun säätäminen ankaraksi asettamatta sille samalla ylärajaa katsottiin vakavaksi esteeksi ydinenergian käytön kehittämiseksi, ja toisaalta olisi ollut käytännöllisesti katsoen mahdotonta saada rajoittamatonta vakuutusta, joka kattaisi sellaisen vastuun. Näin ollen katsottiin mahdollisen vahingonkäräjän kannalta edullisemmaksi todellinen, vaikkakin rajoitettu korvaus kuin teoreettinen velvollisuus vahinkojen korvaamiseen niiden määrästä riippumatta, etenkin kun sellaisen vahinkojen määrästä riippumattoman korvausvelvollisuuden toteutumista ei tuolloin pidetty todennäköisenä. Kunkin sopimusvaltioiden alueella sijaitsevan laitoksenhaltijan vastuumäärä määräytyy laitoksen sijaintivaltion lainsäädännön nojalla siitä riippumatta, minä sopimusvaltion tuomioistuimella on asiaa toimivalta. Pariisin yleissopimuksen mukaan kansallisessa laissa asetettavan vastuumäärän tulee olla vähintään 15 miljoonaa erityisnosto-oikeutta, mikä vastaa noin 17 miljoonaa euroa. Vastuumäärä saadaan kuitenkin aina asettaa tätä korkeammaksi.

Vahingonkäräjöille kanteen nostamiseksi varatun ajan rajoittaminen johtuu siitä, ettei vakuutuksenantajien ole voitu kohtuudella edellyttää säilyttävän korvaukseen varattuja varoja miten kauan tahansa. Tavallisissa tapauksissa varattu 10 vuoden aika on valittu silmällä pitäen sekä vahingonkäräjöiden ja ydinvoiman tuottajien että vakuutusyhtiöiden

etuja ja toisaalta siksi, että kanne oikeus myöhään ilmenneiden vahinkojen osalta säilyisi.

Pariisin yleissopimuksessa omaksutut vahingonkorvausperiaatteet poikkeavat olennaisesti Suomen vahingonkorvausoikeuden periaatteista. Viimeksi mainittujen mukaan vahingonkäräjän on voitava osoittaa, että syntynyt vahinko johtuu jonkun tahallisesta tai tuottamuksellisesta teosta tai laiminlyönnistä. Tämä puolestaan saattaa vedota tuotuksen puuttumiseen, esimerkiksi laite-toimittajan virheelliseen toimitukseen tai työntekijänsä määräysten vastaiseen toimintaan. Tavanomaisten vahingonkorvaussäännösten mukaan vastuu on rajoittamaton, eikä sen varalta ole oltava pakollista vakuutusta tai muuta taloudellista takuuta.

Ydinaineiden kuljettamisen osalta Pariisin yleissopimus sisältää määräyksiä, joiden tarkoituksena on huolehtia kanavointiperiaatteen toteutumisesta kuljetustapauksissa sopimusvaltioiden välillä.

Kuljetettaessa ydinainetta sopimusvaltiossa olevasta ydinlaitoksesta toisessa sopimusvaltiossa olevaan ydinlaitokseen, on lähetävä ydinlaitos vastuussa kuljetuksen aikana sattuneen ydintapahtuman aiheuttamista vahingoista siihen saakka, kunnes vastuu siirtyy vastaanottavalle laitokselle laitosten välisen sopimuksen tätä koskevan kirjallisen määräyksen nojalla tai sellaisen määräyksen puuttuessa, kunnes vastaanottava laitos on fyysisesti ottanut ydinaineet haltuunsa.

Yleissopimus sisältää tarkemmat määräykset myös niitä tapauksia varten, jolloin joko lähetävä tai vastaanottava laitos ei ole sopimusvaltion oikeudenkäyttövallan alainen eikä eräitä muita erityistapauksia varten.

Pariisin yleissopimuksessa on myös määräyksiä, jotka sallivat vastuumäärän alentamisen alle 15 miljoonan erityisnosto-oikeuden eräissä tapauksissa, ei kuitenkaan alle 5 miljoonan erityisnosto-oikeuden.

Pariisin yleissopimusta sovelletaan pääsääntöisesti silloin, kun ydintapahtuma on sattunut jonkin sopimusvaltion alueella ja ydinvahingot ovat vastaavasti ilmenneet jonkin sopimusvaltion alueella. Pariisin yleissopimusta sovelletaan vallitsevan tulkinnan mukaan kuitenkin myös silloin, kun itse ydintapahtuma on sattunut aavalla merellä tai

sen yläpuolella ja ydinvahinkoja on ilmennyt sopimusvaltion alueella. Lisäksi on tehty se poikkeus, että sopimusvaltio voi kansallises- sa laissaan säätää, että milloin sen oikeuden- käyttövallan alainen ydinlaitos on vahingoita vastuussa, sopimusta voidaan soveltaa vaikka ydintapahtuma on sattunut tai sen aiheuttamat vahingot ovat ilmenneet valtiossa, joka ei ole sopimusvaltio.

Koska ydintapahtuman seuraukset saattoivat ilmetä useammassa sopimusvaltiossa, ja vahingonkärsijöiden korvaukset suoritettaisiin yhdestä ja samasta lähteestä, oli luonnol- lista sopimusmääräyksiin huolehtia siitä, että vain yhden sopimusvaltion tuomioistuin kä- sittelisi kaikki korvausvaatimukset ja olisi si- ten toimivaltainen. Toimivaltainen tuomiois- tuin on sen valtion tuomioistuin, jonka alu- eella ydintapahtuma on sattunut, eikä esi- merkiksi sen valtion tuomioistuin, missä va- hingot ilmenevät. Sopimus sisältää toimival- tasäännökset myös sellaisten ydintapahtumi- en varalta, jotka ovat sattuneet sopimusvalti- oiden alueen ulkopuolella tai paikassa, joka ei ole varmuudella määrättävissä taikka muu- ten niin, että toimivallan osoittaminen suo- raan pääsäännön mukaan ei ole mahdollista.

Brysselin lisäyleissopimus

Pariisin yleissopimuksen valmisteluvai- heessa oli aloitettu neuvottelut myös sellai- sen lisäsopimuksen tekemiseksi, joka vel- voittaisi valtioita asettamaan vahingonkärsi- jöiden käytettäväksi lisää varoja silloin, kun Pariisin yleissopimuksen mukaiset korvaus- määrät osoittautuvat riittämättömiksi.

Yleissopimus tästä täydentävästä valtion- vastuusta saatiin valmiiksi Brysselissä vuon- na 1963 ja tuli kansainvälisesti voimaan vuonna 1974. Lisäyleissopimus on avoinna kaikille valtiolle, jotka ovat liittyneet Pariisin yleissopimukseen. Suomi liittyi lisäyleis- sopimukseen vuonna 1977. Brysselin lisäyleis- sopimuksen osapuolet ovat Suomen lisäksi Alankomaat, Belgia, Espanja, Iso-Britannia, Italia, Norja, Ranska, Ruotsi, Slovenia, Saksa ja Tanska. Sopimuksen ovat lisäksi allekir- joittaneet Itävalta ja Luxemburg.

Brysselin lisäyleissopimuksen mukaan vas- tuussa olevan ydinlaitoksen sijaintimaa, jäl- jempänä isäntävaltio, on velvollinen korvaa-

maan lisäyleissopimukseen liittyneiden valti- oiden alueella ilmenneet tai sellaisen valtion kansalaisille muuten ilmenneet vahingot, jot- ka ylittävät laitoksenhaltijan vastuumäärän, aina 175 miljoonaan erityisnosto-oikeuteen (noin 204 miljoonaa euroa) saakka. Tämä isäntävaltion vastuumäärä suoritetaan julki- sista varoista, jotka siis laitoksen sijaintimaa asettaa käytettäväksi. Lisäyleissopimuksessa sallitaan se, että laitoksenhaltijan vastuumää- rä asetetaan niin korkeaksi, että se kattaa myös isäntävaltion vastuun.

Brysselin lisäyleissopimus sisältää vielä kolmannen vaiheen vastuumäärän siten, että lisäyleissopimukseen liittyneet valtiot yhdes- sä korvaavat vahinkoja vielä välillä 175— 300 miljoonaa erityisnosto-oikeutta (204— 350 miljoonaa euroa). Nämä varat korvaus- yhteisö asettaa käytettäväksi erityisten sopi- muksessa määrättyjen jakoperusteiden mu- kaan. Jakoperusteita ovat bruttokansantuote ja asennettu ydinvoimateho. Suomen osuus tässä tarkoitettusta korvausmäärästä on OECD:n viime vuosina tekemien laskelmien mukaan ollut hieman alle 2 prosenttia.

Koska Brysselin lisäyleissopimus on luon- teeltaan Pariisin yleissopimusta täydentävä, sitä sovelletaan vain siinä tapauksessa, että myös Pariisin yleissopimus tulee yksittäistapauksessa sovellettavaksi. Näin ollen ei val- tio voi tulla tai jäädä lisäyleissopimuksen sopi- musvaltioksi olematta Pariisin yleissopi- muksen sopimusvaltio. Toisaalta Pariisin yleissopimuksen määräykset koskevat li- säyleissopimuksen mukaan suoritettavia kor- vauksia vain sellaisin poikkeuksin, jotka li- säyleissopimuksessa nimenomaisesti maini- taan. Niinpä lisäyleissopimustakin sovelletta- essa vahingot korvataan noudattaen muun ohella ankaran vastuun ja vastuun kanavoin- nin periaatteita.

Brysselin lisäyleissopimuksen sovelta- misala on rajoitetumpi kuin Pariisin yleis- sopimuksen siinä suhteessa, että lisäyleis- sopimus ei edes valinnaisesti koske ydintapahtu- ma, joka on sattunut lisäyleissopimukseen kuulumattoman valtion alueella eikä sellai- sesta ydintapahtumasta aiheutunutta vahin- koa, vaikka valtio, jonka alueella vahinko ai- heutui, kuuluisi Pariisin yleissopimukseen. Lisäyleissopimuksessa on edelleen tiettyjä rajoituksia sellaisten vahinkojen korvaami-

nessa, jotka ovat sattuneet aavalla merellä tai sen yläpuolella.

Brysselin lisäyleissopimuksessa määrätään, että kansallisessa laissa voidaan perustaa valtiolle mahdollisuus takautumisoikeutta käyttämällä periä isäntävaltion ominaisuudessa suorittamansa korvaukset tai korvausyhteisön suorittamat korvaukset takaisin laitoksenhaltijalta, jos vahinko on aiheutunut tämän tuotamuksesta.

Edellä mainitun sopimusmääräyksen on katsottu merkitsevän sitä, että takautumisoikeuden ulottaminen laitoksenhaltijaan ei ole lisäyleissopimuksen mukaan muissa tapauksissa mahdollista.

1.3. Ydinvastuulain pääasiallinen sisältö

Suomi liittyi edellä mainittuihin yleissopimuksiin eri aikoina, joten sopimusten pääosin pakottavat määräykset otettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä vastaavasti vaiheittain vuonna 1972 ja vuonna 1977.

Sopimusmääräysten mukaisesti lakiin otettiin kanavointiperiaate, ankaran vastuun periaate, rajoitetun vastuun periaate sekä laitoksenhaltijan velvollisuus ottaa vakuutus tai antaa muu taloudellinen takuu vastuumäärälle. Alun perin suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumääräksi säädettiin 42 miljoonaa markkaa, noudattaen Tanskan ja Ruotsin silloista tasoa.

Pariisin yleissopimuksessa sallitaan sen, että kansallisessa lainsäädännössä omaksutaan sopimusmääräyksiä tarkoittamaa laajempi maantieteellinen soveltamisalue. Niinpä Suomi muiden pohjoismaiden tapaan menetteli siten, että lakia sovelletaan myös sellaisessa tilanteessa, jossa suomalainen laitoksenhaltija olisi periaatteessa vastuussa, mutta vahingot ovat ilmenneet kokonaan tai osittain valtiossa, joka ei ole liittynyt Pariisin yleissopimukseen. Kokonaan erillinen kysymys on vahinkojen ilmeneminen valtiossa, joka ei ole liittynyt Pariisin yleissopimukseen, mutta on sen sijaan liittynyt Wienin yleissopimukseen. Niin sanotun Wienin yhteispöytäkirjan nojalla viime mainittuun yleissopimukseen kuuluvat valtiot ulottavat korvauksensa Pariisin yleissopimukseen kuuluviin valtioihin

ja nämä vastaavasti Wienin yleissopimukseen kuuluviin valtioihin.

Pariisin yleissopimuksessa on jätetty kansallisen lain varaan kysymys siitä, missä määrin vastuusäännökset koskevat muita kuin henkilö- ja esinevahinkoja. Laissa asia ilmaistaan viittaamalla tältä osin voimassa oleviin yleisiin vahingonkorvausperusteisiin. Näin ollen esimerkiksi puhtaat varallisuusvahingot korvattaisiin Suomessa vahingonkorvauslain ja oikeuskäytännön pohjalta.

Kuljetusten osalta yleissopimuksen pakottavat säännökset lakiin otettuina merkitsevät sitä, että vastuu on lähtökohtaisesti kanavoitu ydinaineita toiseen ydinlaitokseen lähettävän ydinlaitoksen haltijaan. Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltioissa olevien laitosten välisissä kuljetuksissa vastuu siirtyy vastaanottajalle ensi sijassa sinä ajankohtana, josta osapuolten kesken on kirjallisesti sovittu. Ellei asiasta ole erikseen sovittu, vastuu siirtyy sinä ajankohtana, jolloin vastaanottava laitos ottaa ydinaineen haltuunsa. Laki sisältää erityissäännöksiä sellaisten tapausten varalta, joissa laitoksista jompikumpi sijaitsee valtiossa, joka ei kuulu yleissopimukseen tai kuljetus tapahtuu muutoin kuin laitosten välillä.

Koska kuljetusalalla oli Pariisin yleissopimusta tehtäessä voimassa useita kansainvälisiä sopimuksia, joissa vastuu kohdistui lähinnä rahdinkuljettajaan, katsottiin välttämättömäksi jättää nimenomaisin viittauksin nämä sopimukset ennalleen. Samalla kuitenkin lakiin otettiin sopimukseen sisältyvä määräys, jonka mukaan näissä tapauksissa rahdinkuljettajalla on laitoksenhaltijaa kohtaan takautumisoikeus, jos vahingon sattuessa vahingonkorvauskannetta on menestyksellisesti ajettu rahdinkuljettajaa vastaan. Nimenomaisesti on myös säädetty, että eräissä ilmakuljetuslaissa (387/1986) tarkoitetuissa tapauksissa rahdinkuljettajalla on vastaavanlainen takautumisoikeus.

Ydinvastuulaissa on sallittu vakuutuksen ottaminen niin, että se kattaisi vastuumäärän kunkin mahdollisen vahinkotapahtuman osalta eli "vakuutus ydintapahtumaa kohden". Pariisin yleissopimuksen perusteluista ilmenee, että vakuutus voidaan ottaa myös laitosta kohden määrättyinä ajanjaksona eli "rajoitus laitosta kohden". Käytännössä ensiksi

mainitun vaihtoehdon mukaista vakuutusta ei ole ollut saatavissa, minkä vuoksi jälkimmäinen vaihtoehto on laissa sallittu, tosin edellyttäen, että vakuutusmäärän on tässä tapauksessa oltava viidesosan laitoksenhaltijan vastuumäärää suurempi.

Vastuumäärään ei lueta korkoa eikä korvausta oikeudenkäyntikuluista. Ne eivät siten myöskään sisälly vakuutusmäärään, minkä vuoksi laitoksenhaltija vastaa niistä erikseen. Käytännössä vakuutussopimuksen osaksi on otettu näiden korvaamista koskeva lauseke.

Oikeus korvaukseen vanhentuu Pariisin yleissopimuksen mukaan, jollei kannetta ole pantu vireille 10 vuodessa ydintapahtuman sattumisesta lukien. Yleissopimuksessa kuitenkin sallitaan, että laitoksen sijaintivaltion laissa määrätään tätä pitempikin vanhentumisaika, jos asianomainen valtio on huolehtinut siitä, että vastuu sellaisessakin tapauksessa on katettu. Pidentäminen ei kuitenkaan saa vaikuttaa niiden henkilöiden oikeuteen saada korvausta, jotka ovat panneet kanteen vireille henkilövahinkojen korvaamiseksi ennen sanotun 10 vuoden määräajan päättymistä.

Ydinvastuulaissa on Pariisin yleissopimuksen sallimalla tavalla säädetty erityinen vähintään kolmen vuoden pituinen määräaika vahingonkorvausvaatimuksen esittämiselle luettuna siitä, kun vahingonkärsijä sai tiedon sekä vahingosta että vastuussa olevasta laitoksenhaltijasta, tai hänen olisi kohtuullista huolellisuutta noudattaen pitänyt sellainen tieto saada.

Siltä varalta, että henkilövahinko ilmenisi vasta laitoksenhaltijan vastuun jo lakattua, lakiin otettiin säännös, jonka mukaan korvaus suoritettaisiin valtion varoista edellyttäen, ettei ydintapahtumasta ole kulunut enemmän kuin 30 vuotta. Korvauksen saaminen valtion varoista on mahdollista vaikka henkilövahinko olisikin ilmennyt laitoksenhaltijan ollessa vielä vastuussa, mutta vahingonkärsijällä on ollut määräajan menettämiseen hyväksyttävä syy.

Korvauskanne voidaan yleissopimuksen mukaisesti kohdistaa laitoksenhaltijaan tai suoraan vakuutuksen antajaan. Sopimusvaltiolla on velvollisuus huolehtia siitä, että laitoksenhaltijalla on vastuumäärän katteeksi tarvittava vakuutus tai muu taloudellinen ta-

kuu. Yleissopimus jättää jonkin verran tulokannanvaraiseksi ne seuraukset, jotka tämän velvollisuuden laiminlyömisestä aiheutuisivat. Ydinvastuulaissa on joka tapauksessa lähdetty siitä, että korvaus maksetaan valtion varoista, jos se, jolla on oikeus korvaukseen, näyttää, ettei hän ole voinut tätä korvausta saada vakuutuksenantajalta.

Lakiin otettiin myös säännökset siitä, miten Suomessa tulisi menetellä sellaisessa tapauksessa, että täällä ilmenisi vahinkoja, joiden täyteen korvaamiseen vastuussa olevan laitoksenhaltijan Pariisin yleissopimuksen mukainen vastuumäärä ei riittäisi, eikä myöskään Brysselin lisäyleissopimus tulisi sovellettavaksi. Tällaisessa tapauksessa suoritetaisiin korvausta valtion varoista perusteilla, jotka valtioneuvosto vahvistaa, eduskunnan annettua suostumuksensa. Lisäyleissopimuksen soveltaminen edellyttää aina, että Pariisin yleissopimus tulee sovellettavaksi, mutta lisäyleissopimusta ei sovelleta kaikissa niissä tapauksissa, joissa Pariisin yleissopimus tulee sovellettavaksi. Tämä johtuu siitä, että kaikki Pariisin yleissopimuksen osapuolet eivät kuulu lisäyleissopimukseen.

Ydinvastuulain mukaan lisäyleissopimuksen mukainen korvaus suoritetaan alustavasti valtion varoista. Se seikka, että edellä Brysselin lisäyleissopimusta käsitelleessä kohdassa selostetun mukaisesti korvausyhteisö maksaa eräissä tapauksissa osan tästä korvauksesta, selviää lakitekstistä vain välillisesti. Siltä osin kuin korvausyhteisö on velvollinen korvaamaan vahinkoja, peritään nämä korvausmäärät korvausyhteisöltä Suomen valtiolle lisäyleissopimuksen mukaisesti.

Suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumäärä

Ydinturvallisuus ja onnettomuuksien seuraukset

Ydinenergian käyttöä koskevat yleiset määräykset esitetään ydinenergiainsäädännössä. Ydinenergilain (990/1987) 6 §:n mukaisesti ydinenergian käytön on oltava turvallista, eikä siitä saa aiheutua vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Ydinenergian käyttöön luvan saaneen velvollisuutena on huolehtia turvallisuudesta. Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia myös sel-

laisista turva- ja valmiusjärjestelyistä ja muista ydinvahinkojen rajoittamiseksi tarpeellisista järjestelyistä, jotka eivät kuulu viranomaisille.

Luvanhaltijan on huolehdittava myös kaikesta toimintansa seurauksena syntyvien ydinjätteiden ydinjätehuoltoon kuuluvista toimenpiteistä ja niiden asianmukaisesta valmistelemisestä sekä vastattava niiden kustannuksista.

Ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevan periaatepäätöksen lisäksi laitoksen rakentamiseen ja käyttöön tarvitaan erilliset valtioneuvoston myöntämät luvat.

Säteilyturvakeskus on ydinenergian käytön turvallisuutta valvova viranomainen. Säteilyturvakeskuksen tehtävänä on lisäksi huolehtia turva- ja valmiusjärjestelyjen valvonnasta sekä ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisesta ydinenergian käytön valvonnasta. Säteilyturvakeskus tarkastaa ydinvoimalaitosta koskevat suunnitelmat ja tekee laitoksesta turvallisuusarvioita. Myös laitoksen turvallisuudelle tärkeitä järjestelmiä, rakenteita ja laitteita koskevat suunnitelmat tarkastetaan. Laitoksen rakentamisen aikana säteilyturvakeskus valvoo yksityiskohtaisesti järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden valmistusta, asennusta ja käyttöönottoa. Vastaavasti säteilyturvakeskus valvoo monipuolisesti laitoksen käyttötoimintaa.

Valtioneuvosto on antanut ydinenergiain 81 §:n nojalla yleiset määräykset ydinvoimalaitosten ja ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuudesta sekä turva- ja valmiusjärjestelyistä. Näitä määräyksiä täsmentävät turvallisuusvaatimukset esitetään säteilyturvakeskuksen julkaisemissa YVL -ohjeissa.

Ydinenergian käytön edellytyksenä on turvallisuudesta huolehtiminen sekä normaalkäytön että häiriötilanteiden aikana. Ydinturvallisuuden varmistamisessa käytetään moninkertaisia suojaamisen tasoja.

Ensimmäinen taso on ennalta ehkäisevä taso. Tavoitteena on estää poikkeamat laitoksen normaalista käyttötilasta korkeatasoisen suunnittelun ja käyttötoiminnan avulla. Tärkeiden laitteiden suunnittelussa, valmistuksessa, asennuksessa ja huollossa sovelletaan korkeita laatuvaatimuksia ja riittäviä turvallisuusmarginaaleja. Lisäksi suunnittelussa pyritään käyttämään luontaisesti vakaita ja epä-

normaaleja olosuhteita korjaavia ratkaisuja. Erityisesti reaktori suunnitellaan siten, että luontaiset takaisinkytkennät pyrkivät estämään reaktorin tehon hallitsemattoman kasvun. Käyttötoiminnan korkean tason saavuttamiseksi kiinnitetään huomiota erityisesti käyttöhenkilökunnan pätevyyyteen ja toimintatapoihin.

Vaikka laitosten suunnittelulle ja käytölle asetetaan korkeat laatuvaatimukset, voi käyttöhäiriöitä ja onnettomuuksia silti esiintyä. Niiden varalta ydinvoimalaitokset varustetaan järjestelmillä, joiden tehtävänä on havaita häiriöt ja estää niiden kehittyminen vakaviksi onnettomuuksiksi. Näillä järjestelmillä varmistetaan erityisesti reaktorin pysäyttäminen, reaktorin jäähdytys ja jälkilämmön poistaminen.

Kolmas taso on seurauksia lieventävä taso. Jos onnettomuuden etenemistä ei pystytä estämään, on kuitenkin mahdollista lieventää sen seurauksia. Suojarakennuksen tehokas toiminta on tässä suhteessa ensiarvoisen tärkeää.

Radioaktiivisten aineiden ympäristöön vapautumisen estämiseksi käytetään moninkertaisia esteitä. Ensimmäisenä esteenä on itse ydinpolttoaine. Normaalkäytön aikana pääosa fissiotuotteista on kiinteässä olomuodossa polttoainemateriaaliin sitoutuneena. Pieni osa kaasumaisista fissiotuotteista vapautuu kuitenkin polttoainesauvan sisälle. Toisena vapautumisen esteenä on reaktorin jäähdytyspiiri, mistä radioaktiivisia aineita poistetaan hallitusti. Kolmas vapautumisen este on reaktoria ympäröivä paineenkestävä ja kaasutiivis suojarakennus ja sitä ympäröivä ulompi suojarakennus tai reaktorirakennus.

Ydinvoimalaitoksen turvajärjestelmät koostuvat useista toisiaan korvaavista rinnakkaisista osajärjestelmistä. Järjestelmä voi koostua esimerkiksi neljästä osajärjestelmästä, joista kahden toiminta riittää toteuttamaan vaaditun turvallisuustoiminnon. Rinnakkaiset osajärjestelmät sijoitetaan siten, että niiden yhtäaikaisten vaurioituminen esimerkiksi tulipalossa tai tulvassa on epätodennäköistä. Lisäksi käytetään eri toimintaperiaatteisiin perustuvia järjestelmiä.

Ydinturvallisuuden varmistamiseksi on Suomessa omaksuttu periaate, jonka mukaan asetettujen vaatimusten täyttäminen on vain

välttämätön vähimmäistavoite. Ydinvoimalaitoksen turvallisuutta on kehitettävä koko sen käyttöajan ajan, ottaen huomioon laitoksen omat ja kansainväliset käyttökokemukset ja turvallisuustutkimuksen tulokset sekä teknologian kehittymisen tuomat mahdollisuudet. Tätä periaatetta kutsutaan myös SAHARA-periaatteeksi (Safety As High As Reasonably Achievable).

SAHARA-periaate merkitsee käytännössä sitä, että ydinvoimalaitosten turvallisuuden parantamiseksi laitoksilla tehdään muutoksia, jotka ovat käytännössä mahdollisia ja järkevästi perusteltavissa. Suomalaisilla laitoksilla tehdäänkin vuosittain runsaasti erilaisia muutostöitä. Erityisesti Loviisan laitoksella on tehty laajoja muutoksia sen vuonna 1977 tapahtuneen käyttöönoton jälkeen.

Ydinvoimalaitosten työntekijöiden säteilyaltistukselle on asetettu rajat. Näiden raja-arvojen alittaminen ei kuitenkaan yksinomaan riitä vaan säteilyaltistus on pidettävä niin pienenä kuin käytännössä mahdollista (ALARA-periaate, As Low As Reasonably Achievable).

Ydinvoimalaitosten ympäristössä toteutetaan monipuolista säteilyvalvontaohjelmaa. Saadut tulokset varmentavat itse laitoksella mitattuja radioaktiivisten aineiden päästötietoja.

Turvallisuusvaatimusten täyttäminen on osoitettava kokeellisin ja laskennallisin menetelmin. Toisaalta tarvitaan niin sanottuja deterministisiä onnettomuusanalyysijä, joiden tulosten on oltava hyvällä varmuudella epäedullisempia kuin todennäköisimpinä pidetyt tulokset. Toisaalta taas tarvitaan todennäköisyyspohjaisia analyysijä, joissa käydään järjestelmällisesti läpi laitoksen vikaantumis- ja häiriömahdollisuudet sekä niiden tapahtumistodennäköisyydet. Yhdistämällä näistä johdetut tapahtumaketjut todennäköisyyksineen saadaan esimerkiksi reaktorisydämen vaurioitumisen todennäköisyys. Analyysijä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset esitetään YVL-ohjeissa.

Reaktorin luotettava jäähdytys kaikissa olosuhteissa takaa sen, että ydinvoimalaitokselta ei pääse ympäristöön turvallisuuden kannalta merkittävää määrää radioaktiivisia aineita. Onnettomuustilanteissa päästöjä voi kuitenkin tapahtua. Tavoitteena on estää suu-

ret radioaktiivisten aineiden päästöt ympäristöön, vaikka reaktori vaurioituisi pahasti. Vaikka suuren radioaktiivisten aineiden päästön mahdollisuus on hyvin pieni, sitä ei voida kokonaan sulkea pois.

Onnettomuuksien seuraukset ympäristössä riippuvat suuresti onnettomuustyyppistä, onnettomuuden hallintaa koskevista toimenpiteistä, radioaktiivisten aineiden päästön suuruudesta, sääoloista sekä valmius- ja pelastuspalvelutoimista. Siten ei ole myöskään mahdollista laskea yksikäsitteisesti seurausten kustannusvaikutuksia. Kustannuksiin vaikuttaa huomattavasti myös se, millaiset toimenpiteet katsotaan myöhemmin onnettomuuden jälkeen tarpeellisiksi.

Yhdysvalloissa (Harrisburg, Pennsylvania) vuonna 1979 tapahtuneessa Three Mile Island -onnettomuudessa laitoksen suojarakenus säilyi ehyenä, eikä radioaktiivisia aineita päässyt ympäristöön. Onnettomuuden seurauksena vakuuttajat ovat suorittaneet noin 70 miljoonaa dollaria korvauksina yritysten ja kansalaisten taloudellisista menetyksistä.

Seurauksiltaan kaikista vakavin on ollut vuonna 1986 Tshernobylistä, silloisessa Neuvostoliitossa, tapahtunut ydinonnettomuus. Tshernobylin ydinlaitos poikkesi turvallisuusominaisuuksiltaan olennaisesti länsimaissa käytössä olevista laitoksista.

Arviot tämän onnettomuuden aiheuttamista vahingoista vaihtelevat suuresti, mutta esimerkiksi YK:n toimeksiannosta laaditussa raportissa (The Human Consequences of the Chernobyl Nuclear Accident; 25 January 2002) todetaan, että eräiden tietolähteiden mukaan Neuvostoliitto olisi vuosina 1986—1991 käyttänyt 18 miljardia Yhdysvaltain dollaria onnettomuuden seurausten lieventämiseen. Raportissa todetaan edelleen, ettei taloudellisten menetysten määrää ole mahdollista tarkasti määrittellä, mutta esimerkiksi Valko-Venäjä on esittänyt arvion, jonka mukaan menetysten yhteismäärä vuoteen 2016 mennessä nousisi noin 235 miljardiin Yhdysvaltain dollariin. Samoin Ukrainan hallitus olisi arvioinut menetykset vuosina 1986—2000 noin 148 miljardiksi Yhdysvaltain dollariksi.

YK:n raportissa todetaan, että monestakin syystä edellä mainittujen lukujen oikeellisuus on kysymyksenalainen, minkä lisäksi onnet-

tomuuden seurausten lieventäminen olisi voinut tapahtua huomattavasti kustannustehokkaammin. Näistä varauksista huolimatta on selvää, että taloudelliset vahingot ovat olleet valtavia.

Tokaimurassa, Japanissa tapahtui vuonna 1999 onnettomuus, jossa menehtyi laitoksen kaksi työntekijää. Laitos oli koekäytössä oleva ydinpolttoaineen valmistuslaitos. Tokaimuran laitoksesta ei päässyt sen ulkopuolelle radioaktiivisia aineita, mutta onnettomuuden seurauksena laitoksenhaltija suoritti korvauksia noin 115 miljoonaa euroa.

Vastuumäärän kehitys Suomessa

Suomen liittyessä Pariisiin yleissopimuksen järjestelmään vuonna 1972 sopimuksessa määrättiin, että ydinlaitoksen haltijan vastuu on pääsääntöisesti rajoitettu siihen viitteelliseen määrään, joka sopimuksessa ilmaistaan. Kansallisessa laissa vastuu voitiin määrätä tätä suuremmaksikin. Mahdollista oli myös asettaa viitearvoa alemmikin vastuumäärä ottaen huomioon laitoksenhaltijan mahdollisuus saada vakuutus tai muu taloudellinen takuu. Tässäkään tapauksessa vastuumäärää ei saanut asettaa pienemmäksi kuin kolmanneksen viitearvosta.

Suomen liittyessä oli Pariisiin yleissopimuksessa määrätty vastuumäärän viitearvoksi 15 miljoonaa maksuysikköä. Maksuysikkön arvo määriteltiin tuolloin kullan arvon välityksellä. Yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa Suomi sopi tuolloin vastuumäärän asettamisesta vastaamaan noin 10 miljoonaa maksuysikköä.

Tämän mukaisesti atomivastuulaissa säädettiin suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumääräksi 42 miljoonaa markkaa. Samalla annettiin valtioneuvostolle oikeus vahvistaa vastuumäärä alemmaksikin "ottaen huomioon laitoksen koko tai laatu, kuljetuksen laatu taikka muut asiaan vaikuttavat seikat", ei kuitenkaan alle 21 miljoonan markan.

Vuonna 1982 omaksuttiin Pariisiin yleissopimuksen maksuysikköksi Kansainvälisen Valuuttarahaston käyttämä erityisnosto-oikeus (Special Drawing Right), mutta vastuun viitteellinen määrä pidettiin muuten ennallaan. Mahdollisuutta omaksua kansallisessa laissa sitä alhaisempi vastuumäärä laajen-

nettiin koskemaan myös tapauksia, joissa siihen antavat aiheita ydinlaitoksen tai kuljetettavien ydinaineiden luonne ja ydintapahtumasta todennäköisesti aiheutuvat seuraukset. Näissäkään tapauksissa vastuumäärää ei saanut asettaa pienemmäksi kuin 5 miljoonaa erityisnosto-oikeutta.

Saattaessaan nämä muutokset voimaan Suomi päätti kansallisessa laissaan siirtyä Suomen markan sijasta käyttämään erityisnosto-oikeuksia ja asetti laitoksenhaltijan vastuumääräksi 100 miljoonaa erityisnosto-oikeutta. Samalla säädettiin vastuun vähimmäismääräksi edellä kuvatuissa poikkeustapauksissa 5 miljoonaa erityisnosto-oikeutta. Nämä muutokset tulivat voimaan vuonna 1990, jolloin erityisnosto-oikeuden arvo oli noin 5,70 markkaa.

Ydinvastuulakia muutettiin seuraavan kerran vuonna 1994, jolloin suomalaisen laitoksenhaltijan vastuumäärä korotettiin 100 miljoonasta erityisnosto-oikeudesta 150 miljoonaa erityisnosto-oikeuteen. Tässä tarkoitettujen uudistusten voimaan tullessa vuonna 1995 oli erityisnosto-oikeuden arvo noin 8,0 markkaa. Pariisin yleissopimusta koskevista muutoksista oli tuolloin pitkään neuvoteltu OECD:n suojissa ja neuvottelutulos olikin saavutettu jokseenkin kaikilta muilta osin paitsi laitoksenhaltijan vastuumäärän viitearvosta. Koska sen korottamisesta ei päästy yksimielisyyteen, se jäi edelleen nykyiseen 15 miljoonan erityisnosto-oikeuteen. OECD:n piirissä onnistuttiin kuitenkin saamaan aikaan suositus, jonka mukaan kansallisessa laissa vastuumäärä tulisi asettaa vähintään 150 miljoonaksi erityisnosto-oikeudeksi.

Samoin OECD:n suosituksesta otettiin tuolloin ydinvastuulakiin säännös, jonka nojalla laitoksenhaltijan vastuumäärä voitiin asetuksella eräin tarkemmin edellytyksin korottaa enintään yhtä suureksi kuin Suomen valtion vastuu oli lisäyleissopimuksen mukaan. Suomen valtion edellä sanottu vastuu oli tuolloin 175 miljoonaa erityisnosto-oikeutta, ja laitoksenhaltijan vastuun noustua 150 miljoonaa erityisnosto-oikeuteen, jäi Suomen valtion vastattavaksi suuronnettomuuden seurauksista 25 miljoonaa erityisnosto-oikeutta. Tämäkin valtion vastuu poistui, kun laitoksenhaltijan vastuumäärä ase-

tuksella korotettiin 175 miljoonaan erityisnosto-oikeuteen vuoden 1999 alusta.

Laitoksenhaltijan vastuumäärä on nykyään siten edellä mainittu 175 miljoonaa erityisnosto-oikeutta (noin 204 miljoonaa euroa), eikä sitä ole enää mahdollista korottaa lakiin nyt sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla.

1.4. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Johdanto

Pariisin yleissopimukseen kuuluvissa valtioissa ydinvastuujärjestelmä on luonnollisesti peruseriaaiteiltaan samanlainen. Samoin Wienin yleissopimukseen kuuluvien valtioiden ydinvastuujärjestelmä on samanlainen ja olennaisilta osin myös samanlainen kuin Pariisin yleissopimuksen kuuluvissa valtioissa. Eroja esiintyy lähinnä laitoksenhaltijan vastuumäärissä ja siinä, mitä kunkin valtion oikeuden mukaan luetaan korvattaviksi vahingoiksi.

Euroopan yhteisöjen perustamissopimukset eivät sisällä määräyksiä, joilla sen toimivalta ulottuisi koskemaan korvausvastuuta ydinvahingoista. Näin ollen Euroopan yhteisö ei ole antanut asiasta varsinaista lainsäädäntöä. Euroopan yhteisön komissio on vuosina 1965—1966 antanut jäsenvaltioille suosituksia Pariisin yleissopimuksen ja lisäyleissopimuksen kansallisesta täytäntöönpanosta.

Euroopan Unioniin ennen toukokuun 1 päivää 2004 liittyneistä valtioista vain Luxemburg, Irlanti ja Itävalta eivät kuulu ydinvastuualan yleissopimuksiin, joskin Itävalta ja Luxemburg ovat aikanaan allekirjoittaneet Pariisin yleissopimuksen. Uusista jäsenvaltioista vain Slovenia on liittynyt Pariisin yleissopimukseen.

Suomen lähialueilla tilanne on se, että Ruotsi, Tanska ja Norja kuuluvat Suomen tapaan Pariisin yleissopimukseen ja Baltian alueen valtiot sekä Puola kuuluvat Wienin yleissopimukseen. Venäjä sitä vastoin ei kuulu alan yleissopimuksiin, joskin se on allekirjoittanut Wienin yleissopimuksen vuonna 1996, mutta ei ole odotuksista huolimatta vielä ratifioinut sitä.

Ydinvastuujärjestelmä eräissä muissa valtioissa

Yhdysvaltain järjestelmä nojautuu alkuaan vuonna 1957 säädettyyn lakiin (Price-Anderson Act), jota on aika ajoin uudistettu.

Tämän järjestelmän mukaan mahdolliset vahingonkorvaukset suoritetaan ensisijaisesti vakuutuksesta, joka laitoksenhaltijalla on oltava. Vakuutettava vastuumäärä riippuu laitoksen koosta ja laadusta. Kaupallisessa käytössä olevien laitosten vastuumäärä on nykyisin 300 miljoonaa dollaria. Näillä laitoksilla on lisäksi oltava viranomaisen hyväksymät järjestelyt, joiden turvin seurauksiltaan erittäin vakavan ydinonnettomuuden (Extraordinary Nuclear Occurrence, jäljempänä ENO) aiheuttamia vahinkoja korvataan enintään määrällä 98,5 miljoonaa dollaria kutakin muuta USA:ssa toiminnassa olevaa reaktoria kohden. Sen mukaan, että toiminnassa olisi 105 reaktoria, saadaan korvauksien suorittamiseksi vakuutuskorvauksen lisäksi käyttöön 10,34 miljardia dollaria eli yhteensä noin 10,64 miljardia dollaria, johon vastuukatteen määrä on rajoitettu. Laitoksenhaltijalta voidaan periä enintään 10 miljoonaa dollaria vuodessa reaktoria kohden.

Järjestelmä perustuu niin sanottuun taloudelliseen kanavointiin, jolloin jää kunkin osavaltion lainsäädännön varaan, keneen vahingonkorvauskanne ensisijaisesti kohdistetaan. Kanne voidaan siten periaatteessa kohdistaa mihin tahansa tahoon, joka on sopimussuhteessa vahingon aiheuttaneeseen ydinlaitokseen, kuten laitostoimittajiin, palveluyrityksiin tai kuljetusyhtiöihin. Korvaus suoritetaan kuitenkin viime kädessä laitoksenhaltijan vakuutuksesta, jota täydentävät muiden laitosten suoritukset, jotka nekin on käytännössä vakuutettu.

Vahingonkorvausvelvollisuus ei ole lähtökohtaisesti tuottamuksesta riippumatonta, ankaraa vastuuta, vaan se määräytyy kunkin osavaltion lainsäädännön mukaan. Mikäli viranomaisten päätösten mukaan onnettomuus on luonteeltaan ENO, sovelletaan erityisiä säännöksiä, joiden seurauksena osavaltion lain mukaiset vapautumisperusteet poistuvat, jolloin vastuu muodostuu ankaraksi vastuuksi.

Vahingonkorvauksena on suoritettava korvausta henkilö- ja esinevahingoista sekä viranomaisten määräyksestä tapahtuneen evakuoinnin väestölle aiheuttamista vahingoista. Ympäristövahinkoja ei korvata vakuutuksesta, sen sijaan on mahdollista, että osavaltiot saisivat tällaisista vahingoista korvausta liittovaltiolta.

Oikeuskulut ja hallinnolliset kulut sisältyvät vakuutuskatteeseen.

Yleisiä vanhentumisaikoja ei ole säädetty, mutta kanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko ja sen yhteys onnettomuuteen on havaittu, uhalli että vahingonkärnsijä ei enää voi vedota niiden perusteiden poistumiseen, jotka muutoin vapauttaisivat laitoksenhaltijan vastuusta.

Jos on ilmeistä, että vahingot ylittävät sen määrän, joka edellä kuvatuin järjestelyin voidaan korvata, USA:n kongressin on ryhdyttävä toimenpiteisiin täyden ja välittömän korvauksen suorittamiseksi. Harkintavalta esimerkiksi tarpeellisten määrärahojen osoittamisesta tähän tarkoitukseen jää joka tapauksessa kuitenkin kongressille.

Sveitsin vuodelta 1983 olevan lainsäädännön mukaan vastuu on kanavoitu laitoksenhaltijaan, se on ankaraa vastuuta ja se on määrältään rajoittamaton. Vastuun katteena on ensisijaisesti pakollinen laitoksenhaltijan vakuutus, määrältään 1 000 miljoonaa Sveitsin frangia (noin 658 miljoonaa euroa). Koska laitoksenhaltijan vastuu on rajoittamaton, vahinkojen määrän noustessa vakuutettua määrää suuremmaksi, vastaa laitoksenhaltija niistä varallisuudellaan.

Sveitsin liittovaltio vastaa vahingoista 1 000 miljoonaan frangiin saakka, jos aiheut-

taja jää tuntemattomaksi, vakuutus ei ole voimassa, vakuutuksenantaja on maksukyvytön tai vahinko on ilmennyt vasta 30 vuoden vanhentumisajan jälkeen.

Ydinvastuuyleissopimuksista poiketen Sveitsin lain mukaan korvattavia vahinkoja ovat myös ne, jotka ovat aiheutuneet väistötai muista toimenpiteistä, joihin on viranomaisten suosituksesta ryhdytty kohta uhkaavan onnettomuuden välttämiseksi tai pienentämiseksi.

Tuomiovalta on järjestetty niin, että kussakin kantonissa on toimivaltainen tuomioistuim. Kanne vahingon korvaamiseksi on nostettava kolmen vuoden kuluessa vahingon havaitsemisesta ja 30 vuoden kuluessa ydinonnettomuudesta.

Sveitsi on allekirjoittanut sekä Pariisissa että Brysselin yleissopimukset ja harkitsee parhaillaan niiden ratifiointia.

Japanin ydinvastuulainsäädäntö on peräisin 1960-luvulta ja nojautuu vastuun kanavointiin ja laitoksenhaltijan ankanan vastuun periaatteeseen. Vastuu on määrältään rajoittamaton. Laitoksenhaltijalla on oltava vakuutus, jonka määrä vaihtelee laitoksen tyyppin mukaan. Korkeimmillaan vakuutusmäärä on 60 miljardia jeniä (noin 435 miljoonaa euroa). Tämä määrä koskee sekä kaupallisia reaktoreita että jätteenkäsittelylaitoksia. Yleisestä vahingonkorvausoikeudesta poikkeavia määräyksiä ei ole. Lainsäädäntöä on viimeksi muutettu Tokaimuran ydinpolttoaineen valmistuslaitoksessa sattuneen onnettomuuden jälkeen. Tuolloin lainsäädäntöön otettiin säännös, jonka mukaan parlamentti voi tarvittaessa päättää valtion varoista maksettavista korvauksista.

Taulukko. Laitoksenhaltijan vastuumäärä eräissä maissa

*	Kaupallisia reaktoreita **		Laitoksenhaltijan vastuu M€	Vakuutus tai muu taloudellinen takuu jos eroaa vastuusta
Pariisin sopimusvaltiot	4	Suomi	204	2,5 mrd €
	11	Ruotsi	349	
	-	Tanska	69	
	-	Norja	69	
	7	Belgia	285	
	59	Ranska	87	
	33	Iso-Britannia	201	
	1	Slovenia	174	
	19	Saksa	rajoittamaton	
	-	Italia	3	
	1	Hollanti	326	
	9	Espanja	145	
	-	Kreikka	-	
	-	Portugali	-	
-	Turkki	-		
Wienin sopimusvaltioita	4	Tshekin Tasavalta	179	
	4	Unkari	116	
	-	Puola	174	
	6	Slovakian Tasavalta	47	
	14	Ukraina	174	
	2	Liettua	1	
	-	Latvia	117	
Muita	5	Sveitsi	rajoittamaton	658 M€
	54	Japani	rajoittamaton	435 M€
	14	Kanada	44	10,34 mrd \$
	16	Korean Tasavalta	349	
	105	USA	300,0 M\$	

* tiedot perustuvat valuuttakursseihin 11.11.2004

** ei käsitä tutkimusreaktoreita eikä sotilaallisessa käytössä olevia reaktoreita

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on luoda edellytykset ratifioida OECD:n piirissä neuvotellut pöytäkirjat, joilla on tarkoitus muuttaa sekä

Pariisin yleissopimusta (Pöytäkirja Pariisissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyn, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutetun yleissopimuksen muuttamisesta) että Brysselin lisäyleissopimusta (Pöytäkirja Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyä yleissopimusta täydentävän, 31 päivänä tammikuuta 1963 tehdyn, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutetun lisäyleissopimuksen muuttamisesta).

Vuonna 1997 tehtiin Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) piirissä kaksi muuta tärkeää sopimusta: Pöytäkirja Wienin yleissopimuksen muuttamisesta sekä Yleissopimus ydinvahinkojen perusteella maksettavista lisäkorvauksista.

Pariisin yleissopimuksen osapuolista Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Saksa, Italia ja Alankomaat ovat jo ratifioineet edellä kohdassa 1.1. mainitun Wienin yhteispöytäkirjan, jonka kautta Wienin yleissopimuksen korvausedut on ulotettu näihin valtioihin. Koska odotettavissa on, että muutkin Pariisin yleissopimuksen osapuolet tulevat ratifioimaan Wienin yhteispöytäkirjan, on tärkeätä, että Pariisin yleissopimus ja Wienin yleissopimus ovat mahdollisimman samankaltaisia. Edellä mainittu pöytäkirja Wienin yleissopimuksen muuttamisesta, joka on äskettäin tullut kansainvälisesti voimaan, merkitsi Pariisin ja Wienin yleissopimuksen sisällön erkaantumista toisistaan. Tämän vuoksi Pariisin yleissopimuksen osapuolet ottivat tavoitteekseen saattaa yleissopimuksen määräykset mahdollisimman samanlaisiksi kuin muutetun Wienin yleissopimuksen määräykset.

Wienin muutetun yleissopimuksen määrä-

ykset muodostivat samalla myös perustan edellä mainitun ydinvahinkojen perusteella maksettavista lisäkorvauksista vuonna 1997 tehdyn yleissopimuksen määräyksille. Tämä maailmanlaajuiseksi kaavailtu sopimus ei vielä ole tullut kansainvälisesti voimaan eikä yksikään Pariisin yleissopimuksen osapuolista ole sitä ratifioinut, mutta myös tämän mahdollisuuden säilyttämiseksi on Pariisin yleissopimuksen osapuolten kannalta tärkeätä saattaa sen määräykset mahdollisimman yhteneväisiksi ydinvahinkojen perusteella maksettavista lisäkorvauksista tehdyn yleissopimuksen kanssa.

Aloittaessaan neuvottelut Pariisin yleissopimuksen ja Brysselin lisäyleissopimuksen muodostaman kokonaisuuden muuttamisesta sopimuspuolet katsoivat edellä esitetyn lisäksi, että Pariisin yleissopimuksen ja lisäyleissopimuksen muodostama järjestelmä oli edelleen sinänsä terve ja toimiva, mutta että sitä oli edelleen parannettava. Parannusehdotusten ensisijaisena tavoitteena on taata se, että entistä laajempi joukko mahdollisia vahingonkärsijöitä pääsisi korvausten piiriin ja että niihin käytettävissä olevat varat olisivat aikaisempaa suuremmat. Tavoitteena on myös laajentaa vahinkojen korvattavuutta entisestään.

Sopimuspuolten tavoitteena on myös sisällyttää sopimusmääräyksiin sopimusten soveltamiseksi annettuja OECD:n neuvoston ja OECD:n ydineenergiajärjestön (NEA) päätöksiä, tulkintoja ja suosituksia, joita on annettu sen jälkeen kun Pariisin yleissopimusta on viimeksi muutettu (1982), ja huolehtia siitä, että Pariisin yleissopimuksen ja Brysselin lisäyleissopimuksen määräykset ovat keskenään sopusoinnussa.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Merkittävin Pariisin yleissopimusta koskevista ehdotuksista on laitoksenhaltijan vastuun vähimmäismäärän korottaminen nykyisestä 15 miljoonasta erityisnosto-oikeudesta 700 miljoonaan euroon ja samalla euron käyttöön ottaminen sopimuksen maksuyksikkönä. Pariisin yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan mukaan olisi edelleen mahdollista määrätä vastuumäärä pienemmäksi kuin

tavanomaisia ydinlaitoksia koskeva vastuumäärä. Matalariskisten ydinlaitosten osalta vastuumäärää ei kuitenkaan voitaisi lankea alle 70 miljoonan euron eikä ydinaineiden kuljetustapauksissa alle 80 miljoonan euron. Matalariskisten laitosten osalta menettelyyn ei ole Suomessa ollut tarvetta eikä sitä niin ollen ehdoteta otettavaksi lakiin. Kuljetustausten osalta sellaista tarvetta voi olla, minä vuoksi tämä mahdollisuus ehdotetaan laissa säilytettäväksi.

Pariisin yleissopimuksen maantieteellinen soveltamisala laajenisi myös huomattavasti. Tavoitteena on, että samassa yhteydessä mahdollisimman laajasti sovellettaisiin vastavuoroisuusedellytystä, jolla pyritään siihen, että Suomen taholta myönnetään korvauksia muissa valtioissa ilmenevistä vahingoista vain samassa määrin kuin Suomessa ilmenneitä vahinkoja korvataan näiden valtioiden lainsäädännössä. Periaatetta ei luonnollisesti sovelleta valtioihin, joiden alueella ei ole ydinlaitoksia.

Myös lisäyleissopimuksen maksuyksikkönä ryhdyttäisiin käyttämään euroa ja samalla isäntävaltion vastuuta korotettaisiin olennaisesti. Isäntävaltio vastaa nykyisin siitä määrästä, jolla vahingot ylittävät kansallisessa laissa laitoksenhaltijalle asetetun vastuun, aina 175 miljoonaan erityisnosto-oikeuteen (noin 204 miljoonaa euroa) saakka. Laitoksenhaltijan vastuu voi vähimmillään olla siis 15 miljoonaa erityisnosto-oikeutta (noin 17 miljoona euroa), jolloin isäntävaltion vastuuksi jää 160 miljoonaa erityisnosto-oikeutta (noin 186 miljoonaa euroa). Kun tarkoituksena nyt on asettaa laitoksenhaltijan vastuumäärä vähintään 700 miljoonaan euroon ja samalla määrätä isäntävaltio vastaamaan laitoksenhaltijan vastuumäärän ylittävistä vahingoista 1 200 miljoonaan euroon saakka, merkitsee tämä isäntävaltion vastuun nousemista enimmillään 500 miljoonaan euroon.

Myös korvausyhteisön maksamia korvauksia on tarkoitus korottaa niin, että nykyisen enintään 125 miljoonan erityisnosto-oikeuden (noin 145 miljoonaa euroa) määräinen korvaus voisi nousta enimmillään 300 miljoonaan euroon.

Korvausten yhteismäärä sopimusmuutosten jälkeen olisi siten 1 500 miljoonaa euroa.

Pariisin yleissopimuksessa on tarkoitus sallia edelleen laitoksenhaltijan vastuun rajoittaminen määrättyyn euromäärään, joka vastuu on vakuutettava. Vastuu voidaan nyt sopimuksen nimenomainen määräyksen perusteella asettaa rajoittamattomaksi, kuten sopimusvaltioista Saksassa on jo aikanaan tehty.

Ydinenergian tuottamisen voidaan katsoa Suomessa jo olevan vakiintunut teollisuusala. Näin ollen ne syyt, joiden aikanaan katsottiin vaativan luopumista vahingonkorvausoikeudessa pääsääntönä olevan rajoittamattoman vastuun periaatteesta silloin vielä varhaisessa kehitysvaiheessaan olevan alan kehityksen suojaamiseksi, eivät enää ole ajankohtaisia.

Esityksessä ehdotetaan ydinvastuulakia muutettavaksi niin, että suomalaisen laitoksenhaltijan vastuu on nykyisestä poiketen määrältään rajoittamaton ja tämän vastuun ensisijaiseksi kattamiseksi sen on otettava vastuuvakuutus, jonka mukaan vakuutuksesta maksetaan enintään 700 miljoonan euron määräiset vahingot. Vakuutus voidaan edelleen ottaa joko siten, että vakuutusmäärä kattaa jokaisesta ydintapahtumasta aiheutuvan vastuun sanottuun vakuutusmäärään saakka tai siten, että vakuutus kunakin hetkenä on laitosta kohden voimassa sovitun vakuutusmäärän suuruisena.

Pariisin yleissopimuksen ja lisäyleissopimuksen muodostamaa korvausjärjestelmää sovellettaessa suomalainen laitoksenhaltija vastaisi sillä omaisuudella, joka sillä on vahingoista, jotka ylittävät korvaukset, jotka maksetaan laitoksenhaltijan vakuutuksesta samoin kuin Suomen valtion sekä korvausyhteisön korvausvelvollisuuden nojalla. Oikeus saada vielä tässä tarkoitettua korvausta olisi siten niillä vahingonkärsijöillä, jotka eivät ole voineet saada ydinvastuulain mukaista korvausta Suomessa kärsimistään vahingoista joko laitoksenhaltijan vakuutuksesta, korvauksena Suomen valtiolta tai korvausyhteisöltä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kohoavina vakuutusmaksuina välittö-

mästi ydinvoimalaitosten haltijoihin, joita Suomessa ovat Fortum Power and Heat Oy sekä Teollisuuden Voima Oy. Valtio ei ole Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen hallinnassa olevan tutkimusreaktorin osalta vakuutusvelvollinen.

Vakuutusmaksut ovat Suomessa pysyneet selvästi alempina kuin Keski-Euroopassa yleensä, eikä niillä nykyisin ole juurikaan vaikutusta ydinvoimalla tuotetun sähkön hintaan. Esitys merkitsisi vakuutusmäärän noususta selvästi yli kolminkertaiseksi ja vakuutuksen laadullisen sisällön muutosta. Nämä tekijät voivat johtaa vakuutusmaksujen tuntuvaan nousuun, mutta ne eivät silti edelleenkaan tulisi merkittävästi rasittamaan ydinsähkön hintaa.

Vahinkovaikutuksiltaan erittäin suuren ydinonnettomuuden seurauksena Suomen valtio joutuisi korvaamaan ydinvahinkoja 700 miljoonan euron ylittävältä osalta aina 1 200 miljoonaa euroon eli pahimmassa tapauksessa 500 miljoonan euron määrältä.

Edellä mainitun määrän lisäksi tulee Suomen valtion suhteellinen osuus korvausyhteisön korvattaviksi tulevista määristä. OECD:n laskelmien mukainen Suomen valtion osuus (noin 1,9 prosenttia) merkitsisi nykyisin noin 2,8 miljoonan euron korvausosuutta.

Ehdotettu korvausyhteisön yksittäisen jäsenvaltion korvausosuuden määrääytymisperusteiden muuttaminen siten, että toiminnassa olevien ydinreaktoreiden yhteinen teho vaikuttaisi nykyistä enemmän korvausosuuden määrää korottavasti, johtaisi Suomen osalta nykyistä korkeampaan korvausosuuteen. Voidaan arvioida, että Suomen korvausosuus olisi noin 5,8 miljoonaa euroa, jos uusia säännöksiä sovellettaisiin nyt.

3.2. Muut vaikutukset

Esitys ei sisällä määräyksiä, joilla olisi muita kuin edellä kohdassa 3.1. mainittuja yritysvaikutuksia, ei myöskään organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia, se ei vaikuta eri kansalaisryhmien asemaan eikä naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon eikä sillä ole aluepoliittisia vaikutuksia. Esityksellä voidaan kuitenkin katsoa olevan välillisiä ympäristövaikutuksia, koska

korvattavia ydinvahinkoja olisivat myös pilaantuneen ympäristön ennallistamistoimenpiteiden kustannukset, ympäristön merkittävästä pilaantumisesta aiheutuneet taloudelliset menetykset ja torjuntatoimenpiteiden kustannukset. Samansuuntainen vaikutus on myös sillä, että vahinkojen korvaamiseen käytettävissä olevien varojen määrän lisäantäydessä varoja riittäisi enenevässä määrin myös sellaisten vahinkojen korvaamiseen.

4. Asian valmistelu

4.1. Sopimusneuvottelut

Pariisin yleissopimuksen osapuolet ryhtyivät vuonna 1998 neuvottelemaan yleissopimuksen muuttamisesta. Noin kahden vuoden neuvottelujen jälkeen Brysselin lisäyleissopimuksen osapuolet, jotka kaikki siis kuuluivat Pariisin yleissopimukseen, päättivät, että myös lisäyleissopimusta on uudistettava jo siitäkään syystä, että molempia yleissopimuksia on voitava soveltaa samanaikaisesti yhteensopivalla tavalla.

Aiemmasta käytännöstä poiketen sopimuspuolet neuvottelivat erikseen tätä varten muodostamassaan ryhmässä, jossa ei ollut edustettuina muita osapuolia. Tätä menettelytapaa pidettiin tehokkaampana ja nopeampana kuin aiemmin noudatettua käytäntöä, jonka mukaan neuvottelut toteutettiin OECD:n ydinenergiajärjestön asianmukaisessa komiteassa. Neuvotteluosapuolet päättivät kuitenkin pitää komitean (Nuclear Law Committee) ajan tasalla neuvottelujen edistymisestä. Komitealle ja ydinenergiajärjestön johtokunnalle (Steering Committee) annettiinkin asiasta säännöllisesti raportteja.

Sopimusneuvottelut päättyivät helmikuussa 2002, jolloin neuvotteluosapuolet hyväksyivät yleissopimuksia muuttavien pöytäkirjojen sisällön, luonnoksen OECD:n neuvoston suositukseksi vastavuoroisuusperiaatteen soveltamisesta sekä pöytäkirjoihin liittyvät perustelut. Osapuulleen samaan aikaan Euroopan komissio kiinnitti neuvotteluosapuolten huomiota siihen, että Euroopan yhteisö oli niin sanotun Bryssel I asetuksen (Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta

2000 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001) nojalla saanut yksinomaisen ulkoisen toimivallan muun muassa kysymyksissä, jotka koskivat tuomioistuimen toimivaltaisuutta tapauksissa, joita Pariisin yleissopimuksen nyt muutettavaksi ehdotettu 13 artikla koskee. Näin ollen Euroopan unionin jäsenvaltioilla ei enää ollut toimivaltaa sopia asiasta muiden valtioiden kanssa.

Todettuaan vuoden 2002 keväällä sopimusneuvotteluiden päättyneen, OECD:n ydinenergiajärjestön johtokunta kehotti asianomaisia neuvotteluosapuolia neuvotteluihin, jotta edellä kuvattu ongelma saataisiin nopeasti ratkaistuksi. Nämä neuvottelut, jotka käytiin Euroopan unionin piirissä, johtivat kaikkia Pariisin yleissopimuksen osapuolia asiallisesti tyydyttävään ratkaisuun vuonna 2002. Sen mukaan Euroopan unionin neuvosto valtuuttaisi unionin jäsenvaltiot lukuun ottamatta Itävaltaa, Irlantia ja Luxemburgia, jotka eivät kuulu Pariisin yleissopimukseen, allekirjoittamaan ja hyväksymään sanottua yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan Euroopan yhteisön puolesta. Allekirjoittamista koskeva neuvoston päätös annettiin vuoden 2003 lopulla (Euroopan unionin neuvoston 27 päivänä marraskuuta 2003 tekemä päätös 2003/882/EY) ja ratifiointia koskeva neuvoston päätös vuoden 2004 keväällä. (Euroopan unionin neuvoston 8 päivänä maaliskuuta 2004 tekemä päätös (2004/294/EY)).

Molemmat yleissopimuksia muuttavat pöytäkirjat avattiin allekirjoitettavaksi OECD:n 12 päivänä helmikuuta 2004 järjestämässä allekirjoituskonferenssissa, jolloin Suomi muiden sopimuspuolien tavoin allekirjoitti sanottu pöytäkirjat.

4.2. Esityksen valmistelu Suomessa

Sinä aikana kun pöytäkirjoista on neuvoteltu, on neuvottelutilanteesta annettu selvitystä asiaankuuluville viranomaistahoille, voimayhtiöille ja vakuutusenantajille, joille on myös varattu tilaisuus esittää näkemyksiään neuvottelutavoitteista.

Sopimusneuvottelujen loppuvaiheessa kauppa- ja teollisuusministeriö asetti ydinvastuutoimikunnan, jonka tehtäväksi annettiin arvioida nykyisen ydinvastuujärjestelmän uusimistarpeita. Toimikunnan piti selvittää,

onko nykyinen järjestelmä peruseriaateiltaan asianmukainen ja toimiva sekä mitä muutoksia nykyjärjestelmään tulisi tehdä ottaen huomioon Suomen asema eurooppalaisessa sopimusjärjestelmässä.

Ydinvastuutoimikunnassa olivat edustettuina kauppa- ja teollisuusministeriön lisäksi ulkoasianministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, säteilyturvakeskus, Energia-alan Keskusliitto ry Finergy sekä Suomen Luonnonsuojeluliitto ry. Työnsä kestäessä toimikunta kuuli asiantuntijoina muun muassa ydinvoimayhtiöitä Teollisuuden Voima Oy ja Fortum Power and Heat Oy sekä Suomen Atomivakuutuspoolia (nytemmin Pohjoismainen Ydinvaakuutuspooli) ja Vakuutusvalvontavirastoa.

Toimikunta katsoi 31 päivänä joulukuuta 2002 valmistuneessa mietinnössään (Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 6/2003), että Suomen ydinvastuujärjestelmää tulisi kehittää edelleen osana kansainvälistä sopimusjärjestelmää siten, että neuvotellut sopimusmuutokset mahdollisimman pian sopimustekstien lopullisen hyväksymisen jälkeen saatetaan Suomessa valtiosisäisesti voimaan.

Toimikunta esitti, että Suomen lainsäädännössä omaksutaan laitoksenhaltijan rajoittamattoman vastuun periaate. Tältä osin mietintöön sisältyi Energia-alan Keskusliitto ry Finergyn edustajan eriävä mielipide, jossa katsottiin, että rajoittamaton ydinvastuu ei käytännössä tuo lisää korvausturvaa vahingonkäräjille ja vain käytännössä heikentäisi ydinvoimayhtiön luotto- ja vakuutuskelpoisuutta sekä kiinnostavuutta osake- ja rahoitusmarkkinoilla.

Toimikunta katsoi, että rajoittamaton vastuu tulee kattaa määrältään rajoitetulla vakuutuksella siten, että vahingonkäräjien turvaksi on laitoksenhaltijan otettava aina vähintään 700 miljoonan euron määräinen vakuutus. Isäntävaltion vastuu tulisi ulottaa kattamaan vakuuttamisvelvollisuuden määrän ylittävät vahingot enintään 500 miljoonalla eurolla. Toimikunnan käsityksen mukaan käytettävissä olevan vakuutuskapasiteetin salliessa tulisi myöhemmin laitoksenhaltijan vakuutusvelvollisuutta korottaa. Tämän tulisi tapahtua niin, että rajaa nostettaisiin asteittain ylöspäin siten, että laitoksenhaltijan

vakuutus lopulta kattaisi kokonaan myös sanotun 500 miljoonan euron osuuden. Toimikunta esitti, että kansainvälistä kehitystä seuraten tulisi selvittää mahdollisuudet saada lähitulevaisuudessa käyttöön muita keinoja, jotka voisivat tehokkaasti täydentää vakuutamisvelvollisuutta.

Toimikunta esitti myös kanneaikojen pidentämistä 30 vuoteen henkilövahinkojen osalta ja vahinkokäsitteen laajentamista ympäristövahinkoihin sekä asianmukaisiin ja uhkaan nähden järkeviksi katsottuihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin siinäkin tapauksessa, että ydintapahtumaa ei satukaan.

Toimikunta esitti myös lainsäädännön selkeyttämistä siten, että täsmennetään lakiin nyt sisältyvää viittausta yleisiin vahingonkorvausperusteisiin.

Toimikunta totesi, että isäntävaltion ominaisuudessa suorittamiensa korvauksien osalta valtio voi lisäyleissopimuksen nojalla perustaa takautumisoikeuden laitoksen-haltijaan nähden vain siinä tapauksessa, että vahinko on tapahtunut tämän tuottamuksesta. Tämän vuoksi toimikunta esitti ydinvastuulakia muutettavaksi siten, että valtion takautumisoikeutta tällä tavoin laajennettaisiin.

Edelleen toimikunta totesi, ettei Pariisin yleissopimuksesta saa suoraa johtoa siihen, kuuluuko terroriteosta aiheutuvien vahinkojen korvaaminen sopimusjärjestelmän piiriin. Tämän vuoksi olisi toimikunnan mielestä selvitettävä, miten ydinlaitokselle terroriteosta aiheutuvien vahinkojen korvaaminen saadaan järjestelmän piiriin siltä osin kuin vahingot eivät vielä ole vakuutuksella katettavien vahinkojen piirissä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi lausunnot pöytäkirjojen allekirjoittamisesta ulkoasianministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä, säteilyturvakeskukselta, Teollisuuden Voima Oy:ltä, Fortum Power and Heat Oy:ltä sekä Pohjoismaiselta Ydinvakautuspoolilta.

Lausunnoissaan Teollisuuden Voima Oy piti epätarkoituksenmukaisena vastustaa pöytäkirjojen allekirjoittamista, vaikkakin katsoi, että sen aiemmassa lausunnossa esitetyt näkökohdat ja epävarmuus siitä, onko laitoksenhaltijalle asetettava vähintään 700 miljoonan euron vastuumäärä vakuutettavissa, an-

taisivatkin siihen aiheen. Lisäksi yhtiö katsoi, ettei rajoittamatonta vastuuta ole syytä omaksua Suomessa, eikä muutenkaan ole syytä poiketa siitä minimitasosta, jonka OECD:n neuvottelutulos asettaa.

Fortum Power and Heat Oy totesi neuvottelutuloksen menevän erityisesti vastuumäärän osalta pitemmälle kuin mitä se on aikaisemmissa lausunnoissaan esittänyt. Sen käsityksen mukaan tällä hetkellä ei vakuutusmarkkinoilla ole saatavissa sopimusmuutosten edellyttämiä vastuuvakuutuksia. Yhtiö kuitenkin katsoi, että sopimusten allekirjoittaminen ja siten pysyminen mukana alan kansainvälisessä yhteistyössä on parempi vaihtoehto kuin allekirjoittamatta jättäminen.

Lausunnoissaan ulkoasianministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö ja Pohjoismainen Ydinvakautuspooli katsoivat, että pöytäkirjat voidaan allekirjoittaa. Säteilyturvakeskus puolsi pöytäkirjojen viivytyksetöntä allekirjoittamista.

Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot ulkoasianministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä, säteilyturvakeskukselta, vakuutusvalvontavirastolta, Teollisuuden Voima Oy:lta, Fortum Power and Heat Oy:ltä sekä Pohjoismaiselta Ydinvakautuspoolilta samoin kuin Energia-alan Keskusliitto ry Finergyä ja Suomen Luonnonsuojeluliitto ry:ltä.

Lausunnoissaan sekä Fortum Power and Heat Oy (jäljempänä Fortum) että Teollisuuden Voima Oy (jäljempänä TVO) ovat pitäneet kannatettavana ydinvastuujärjestelmän kehittämistä yleisen kansainvälisen kehityksen mukana. Tätä ovat pitäneet hyvänä myös Energia-alan Keskusliitto ry Finergy, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, ulkoasianministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö ja säteilyturvakeskus.

Fortum, TVO ja Energia-alan Keskusliitto ry Finergy ovat korostaneet sitä, että ydinvastuujärjestelmän muutosten voimaansattamisen tulisi tapahtua samaan aikaan kuin muissa sopimusvaltioissa ja että toiminnan

kannalta pakollisen vakuuttamisvelvollisuuden tulisi sekä korvausmäärältään että vakuutusehdoiltaan olla samanlainen kuin muilla sopimuksen kuuluvilla mailla. Nämä lausunnonantajat toteavat, että ottaen huomioon ydinvoimalaitokselta vaaditut turvallisuus- ja laatu järjestelmät ja erityisesti Suomessa toteutettava säteilyturvakeskuksen turvallisuusvalvonta, ei vastuiden yhteismäärän nostamiseen aina 1500 miljoonan euroon saakka ole todellisia perusteita, koska kysymyksessä on kuitenkin kaikkein turvallisuustoimenpiteiden jälkeen jäljelle jäävän jäännösriskin kattaminen. Lausunnonantajien mielestä pöytäkirjoissa esitetyt vastuumäärien lisäykset, vaikka edustavatkin kansainvälistä käytäntöä, perustuvatkin muihin seikkoihin kuin ydinturvallisuuteen ja onnettomuusriskiin.

Fortum, TVO ja Energia-alan Keskusliitto ry Finergy katsovat edelleen, että osaksi suomalaista järjestelmä ei pidä ottaa sellaisia piirteitä, kuten rajoittamaton vastuu, jotka poikkeavat kansainvälisestä valtasuuntauksesta. Rajoittamaton vastuu ei toisi vahingonkäräjille käytännössä mitään lisäetuutta, mutta voisi sen sijaan tuoda välillisesti negatiivisia vaikutuksia; suomalaisten voimayhtiöiden toiminta kytkeytyy kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden toimintaan, jonka puitteissa poikkeukset yleisestä kansainvälisestä käytännöstä voivat olla epäedullisia. Kansainvälisillä sijoitus- ja rahamarkkinoilla voitaisiin rajoittamatonta vastuuta pitää haitallisena, koska sen perusteena ei ole kansainvälisesti sovitun käytännön. Haitallisuus johtuisi rajoittamattoman vastuun aiheuttamasta epävarmuudesta, mikä puolestaan saattaisi nostaa muun muassa rahoituskuluja. Lisäksi tällainen korvaustilanne on erittäin epätodennäköinen. Tämän vuoksi ehdotettu 18 §:n 1 momentin säännös tulisi poistaa esityksestä. Sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö ja Suomen luonnonsuojeluliitto ry ovat kannattaneet rajoittamattomaan vastuuseen siirtymistä.

Sekä Fortum että TVO ja Energia-alan Keskusliitto ry Finergy ovat todenneet tärkeätä olevan, että kansainvälisiltä vakuutusmarkkinoilta löytyy kapasiteetti laitoksenhaltijalle asetetun vakuutusvelvollisuuden kattamiseen ja että 700 miljoonaa euroa on enemmän kuin riittävä määrä vakuutusvel-

vollisuudelle. Tämän vuoksi velvollisuus ottaa vakuutus ("vakuutus laitosta kohden") lain 24 §:n mukaisesti viidesosalla korotettuna eli siis 840 miljoonan euron määräisenä ei enää ole perusteltua. Yhtä vahinkoa kohti korvauksen yläraja säilyisi kuitenkin 700 miljoonassa eurossa. Lausunnonantajien mukaan vastaavanlainen käytäntö on tällä hetkellä voimassa Suomen lisäksi vain Ruotsissa ja on epäselvää, tuleeko Ruotsi omaksumaan vastaavan käytännön myös uudessa lainsäädännössään. Kun nyt vakuutusmäärät yli kolminkertaistuvat tämän päivän tilanteesta, mainitun viidesosan merkitys tulee erittäin merkittäväksi. Jo 700 miljoonan euron ydinvakuutusmäärän saaminen kansainvälisiltä vakuutusmarkkinoilta on vaikeaa ja onnistuu ainoastaan siinä tapauksessa, että suuri joukko maita ja vakuutusentia on samassa tilanteessa. Lausunnonantajat esittävätkin, että käytännön vakuutustarpeen määrittelyssä seurattaisiin kansainvälistä käytäntöä ja viidesosan lisävaatimus poistettaisiin. Korvauksensaajan asemaa tämä ei heikentäisi.

Fortum, TVO ja Energia-alan Keskusliitto ry Finergy ovat osin pitäneet henkilövahinkojen kanneajan pidentämistä 30 vuoteen tarpeettomana, vaikkakin Pariisin yleissopimukseen tehtävien muutosten mukaisina, osin vakuutettavuudeltaan ongelmallisena ja tietojensa mukaan sellaisena, etteivät vakuutusyhtiöt aio antaa vakuutusta, jonka ehtojen mukainen kanneaika olisi henkilövahinkojenkaan osalta 10 vuotta pitempi. Tältä osin jouduttaisiin tilanteeseen, jolloin periaatetta, että luvanhaltijalle säädettävä vakuutusvelvollisuus on voitava kokonaisuudessaan kattaa vakuutusmarkkinoilta saatavin vakuutuksin, ei voida noudattaa. Fortum toivoo lausunnossaan, että mikäli ongelma vakuutusten kattavuudesta toteutuu, valtiovalta ottaisi vastuulle asian järjestämisen.

Fortum on lausunnossaan todennut ydin vastuulain muutosehdotuksen perustelujen merkitsevän sitä, ettei terroritekojen vaikutusta voi sulkea pois laitoksenhaltijan vastuun ja vakuuttamisvelvollisuuden piiristä ja painottaa sitä, että terrorismin vaikutus kansainvälisiin vakuutusmarkkinoihin on kasvanut erityisesti 11 päivänä syyskuuta 2001 tehtyjen terrori-iskujen jälkeen. Energia-alan Kes-

kusliitto ry Finergy on lausunut, että ydinvoimalaitos on hyvin hankala terrorismin kohde ja että uusien ydinvoimalaitosten suunnittelussa suuren matkustajakoneen törmäys otetaan huomioon. Sitä paitsi valtio vastaa terrorismin torjunnasta alueellaan, joten Pariisin sopimuksen 9 artiklan tulisi kattaa terroriteot. TVO:n käsityksen mukaan kansainvälisen terrorismin luonne on yhä selkeämmin lähentynyt yleissopimuksen 9 artiklassa tarkoitettua aseellista selkkausta tai vihollisuuksia, minkä vuoksi tulisi harkita, voitaisiinko yleissopimusta täsmentää nimenomaisella muutoksella tai osapuolten tulkintasuosituksella niin, että 9 artiklan poikkeukset selkeästi kattaisivat myös terroriteot. Fortum on näiltä osin lisäksi katsonut, että terrorismin vaikutukset kattavien riittävän suurien ydinvastuuvakuutusten hankkiminen voi tulevaisuudessa muodostua ongelmaksi, mutta että yleisesti on katsottava, että terrorismi ei kohdistu yhtiöihin vaan valtioihin, minkä vuoksi valtiovalan tulisi seurata tilannetta. Edelleen Fortum katsoo, että mikäli useissa Pariisin yleissopimukseen ja Brysselin lisäyleissopimukseen kuuluvissa maissa valtiovalta ryhtyy erityisjärjestelyihin terrorismia koskevien vastuiden osalta, tulisi jo aiemmin mainitun yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti myös Suomessa seurata selkeästä käytäntöä.

Pohjoismainen ydinvakuutuspooli on pitänyt toivottavana, että ydinvastuulain muutamista koskevat säännökset tulisivat Suomessa voimaan samanaikaisesti kuin vastaavat säännökset tulevat voimaan muissa sopimusvaltioissa, jotta suomalaisia laitoksenhaltijoita ei aseteta sen mahdottomalta tuntuvan tosiasian eteen, että ne yksin joutuisivat hakemaan uudistetun Pariisin yleissopimuksen mukaisia korotettuja vastuumääriä. Poolin käsityksen mukaan tässä yhteydessä voitaisiin käyttää porrastettua mallia, missä määrää nostetaan ensin 500 miljoonaan euroon ja vasta tämän jälkeen täyteen määrään ja voimaantuloasetuksen ja sen soveltamisajankohdan väliin on joka tapauksessa varattava riittävästi aikaa. Markkinoiden sopeutuminen uuteen tilanteeseen vaatii ainakin puolen vuoden valmisteluajan.

Vakuutusmäärän osalta Pohjoismainen ydinvakuutuspooli pitää erittäin epätodennä-

köisenä, että jälleenvakuutuskapasiteettia vuoden 2004 alun tilanteen perusteella löytyisi nykyisen ydinvastuulain 24 §:n mukaan viidesosalla korotettuun vastuumäärään eli 840 miljoonaan euroon saakka sisältäen myös suojaa terrorismia vastaan. Esimerkiksi Sveitsissä vastuun määrä on 1000 miljoonaa Sveitsin frangia (noin 658 miljoonaa euroa) ja vakuutuksella on pystytty kattamaan terrorisuojaan noin 500 miljoonan frangin edestä. Vaikkakin on odotettavissa, että markkinat pitkällä tähtäimellä pystyvät kattamaan nykyistä suurempia vastuuta varsinkin silloin kun kysyntä tulee useasta maasta, on poolin mielestä muistettava, että kapasiteetti on rajallinen ja myös herkkä reagoimaan maailmassa tapahtuviin muutoksiin. Jotta suomalaisia laitoksenhaltijoita ei asetettaisi muita vaikeampaan asemaan vakuuttamisen suhteen, pooli ehdottaa, että Suomessakin noudatettaisiin kansainvälistä käytäntöä ja luovuttaisiin viidesosan lisävaatimuksesta, mikä ei heikennä korvauksensaajan asemaa nykyisestä. Lopuksi Pohjoismainen ydinvakuutuspooli uudistaa aikaisemman lausuntonsa, jonka mukaan vakuutuksenantajat eivät pysty pidentämään vakuutusehtojen mukaista kanneaikaa nykyisestä 10 vuodesta.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry on eräiden teknisluontoisten huomautusten lisäksi halunnut kiinnittää huomiota siihen, että terroriteoista aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen on ongelma, jota on ilmeisesti syytä pyrkiä edelleen selvittämään. Liitto toteaa vielä, että Suomella lienee varsin runsaasti ydinvoima-alan yhteyksiä Venäjän kanssa, minkä vuoksi olisi toivottavaa, että Suomi niidenkin kautta kaikin tavoin pyrkisi vaikuttamaan siihen, että myös Venäjä liittyisi ydinvastuualan kansainvälisiin sopimuksiin.

Oikeusministeriö ja ulkoasiainministeriö ovat pitäneet sopimuskokonaisuutta monimutkaisena ja osin vaikeasti ymmärrettävänä. Voimaansaattamistavan seurauksena ydinvastuulaista on tullut hyvin vaikeaselkoinen. Molemmat ministeriöt ovat pitäneet lausunolla olleeseen esitysehdotukseen sisältynyttä merivyöhykkeen käsitettä suomalaisessa lainsäädännössä vakiintumattomana ja sisältöltään epäselvänä. Samoin ne kiinnittivät huomiota pyrkimykseen ydinvastuullailla edelleen säännellä asiallisesti tuomioistuimen

toimivaltaa, vaikka nämä toimivaltakysymykset ovat siirtyneet Euroopan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan sekä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuuteen siltä osin kuin Pariisin pöytäkirjassa määrätään tuomioistuimen toimivallasta.

Oikeusministeriö ja eräältä osin myös valtiovarainministeriö ovat asettaneet kysymyksenalaiseksi ydinvastuulakiin jo nyt sisältyvien ja siihen otettavaksi ehdotettujen valtioneuvoston toimivaltuuksien asianmukaisuuden perustuslain kannalta. Oikeusministeriö on lisäksi katsonut, että lainsäädännön selkeyden ja johdonmukaisuuden kannalta on tärkeätä, että ydinvastuulaissa pyrittäisiin mahdollisuuksien mukaan noudattamaan muissa vahingonkorvausoikeudellisissa laeissa käytettyä käsitteistöä sen sijaan, että voimaan saatettavat sopimusmääräykset siirrettiisiin lähes sellaisinaan kansalliseen lakiin.

Ympäristöministeriö on pitänyt lausunnolla olleeseen esitysehdotukseen sisältyviä säännöksiä ympäristövahinkojen korvaamisesta soveltamiskynnykseltään liian korkeina ja katsonut ehdotetun sääntelyn poikkeavan erityisesti ympäristövahinkojen korvaamisesta annetusta laista. Ympäristöministeriön käsityksen mukaan Pariisin pöytäkirjan määräykset sallisivat poikkeamisen korvausoikeuden laajuutta koskevasta pöytäkirjan sanamuodosta myös korvausoikeutta laajentavaan suuntaan niin, että kansallisesti olisi mahdollista säätää ydintapahtumista aiheutuneet ympäristövahingot korvattaviksi samojen perusteiden mukaan kuin muutkin ympäristövahingot.

Liikenne- ja viestintäministeriö on lausunnossaan todennut, että rahdinkuljettajalla olisi lakiehdotuksen 16 §:n mukaan vahingonkorvauksen osalta takautumisoikeus laitoksenhaltijaan nähden, jos rahdinkuljettaja joutuisi suorittamaan vahingonkorvausta ydinaineen kuljetuksen aikana aiheuttamasta vahingosta jonkin Suomea sitovan merikuljetusvastuuta koskevan kansainvälisen sopimuksen tai sellaiseen sopimukseen perustuvien säännösten perusteella tai muussa valtiossa voimassa olevan sellaisen sopimuksen määräystä pääasiallisesti vastaavan muun säännöksen perusteella. Tämän osalta ministeriöllä ei sinänsä ole huomautettavaa, joskin se toteaa, että ydinvastuusääntelyn ja kulje-

tusvastuuta koskevien yleissopimusten vanhentumisaikojen pituutta koskevat erilaiset määräykset saattavat johtaa tilanteeseen, jossa rahdinkuljettajaa vastaan voidaan esittää korvausvaatimus kuljetusvastuuyleissopimuksen mukaan vielä siinä vaiheessa, kun rahdinkuljettaja on jo menettänyt takautumisoikeutensa 22 §:n 2 momentin perusteella.

Käytännössä edellä tarkoitetun tilanteen syntyminen on liikenne- ja viestintäministeriön mukaan kuitenkin epätodennäköistä. Rahdinkuljettajan vastuuta koskevat vanhentumisajat ovat kuljetussopimussuhdetta koskevissa säännöksissä huomattavasti lyhyemmät kuin kansainvälisiin ydinvastuuyleissopimuksiin perustuvassa sääntelyssä. Kun kyse on kolmannelle aiheutetusta vahingosta, vanhentumisajat ovat sen sijaan pidemmät. Tällaisissa yleissopimuksissa pyritään kuitenkin nykyään siihen, että ydinlaitosten toimintaan tarvittavan ydinaineen kuljetus soveltamisalan ulkopuolelle. Esimerkkinä tästä voidaan mainita vaarallisten aineiden merikuljetusvastuuta koskeva ns. HNS – yleissopimus vuodelta 1996. Ehdoton takaraja vahingonkorvausvaatimuksen esittämiselle on HNS -yleissopimuksen mukaan 10 vuotta onnettomuudesta. HNS -yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle on kuitenkin suljettu luokan 7 radioaktiivisten aineiden kuljetus. Tällä sääntelyllä on nimenomaan pyritty siihen, että ydinlaitosten toimintaan tarvittava ydinaine ei kuuluisi HNS -yleissopimuksen soveltamisalan piiriin, vaan ydinvastuusääntelyn piiriin. Näin on syytä menetellä jatkossakin.

Edellä esitetyn lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Suomi on liittynyt vahingonkorvausvastuuta ydinaineen merikuljetusten yhteydessä koskevaan yleissopimukseen (SopsS 62/1991), joka myös kanavoi ydinaineen kuljetuksesta johtuvan vastuun laitoksenhaltijalle.

Vakuutusvalvontavirasto ei ole katsonut lausunnon antamista tarpeelliseksi.

Eduskunnalle on 11 päivänä syyskuuta 2003 annettu perustuslain 97 §:n mukainen selvitys (E-63/2002 vp) niistä komission ehdotuksista, jotka johtivat edellä kohdassa 4.1. selostettuihin Euroopan unionin neuvoston päätöksiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Pariisin yleissopimusta muuttava pöytäkirja

I OSA

A kohta. Ydintapahtuman ja ydinlaitoksen määritelmät. Kohdassa muutetaan ydintapahtuman määritelmää niin, että sen syntytapaa koskeva kuvaus sisältyy ydinvahingon määritelmään.

Kohdan toisessa kappaleessa lisätään ydinlaitoksen määritelmään sellaiset laitokset, joissa säilytetään (engl. "disposal") ydinaineita sekä sellaiset reaktorit, tehtaat ja laitokset, joita ollaan poistamassa käytöstä.

Ensin mainitun muutoksen tarkoituksena on poistaa epätietoisuus, joka on vallinnut siitä, ovatko ydinjätteen loppusijoitukseen tarkoitetut laitokset ydinlaitoksia Pariisin yleissopimuksen tarkoittamassa mielessä. Ydinenergiajärjestön johtokomitean vuonna 1984 antaman päätöksen mukaan tällaisia laitoksia on pidettävä yleissopimuksessa tarkoitettuina ydinlaitoksina aina siihen saakka, kunnes ne suljetaan. Tarkoituksena on nyt katsoa nämä laitokset ydinlaitoksiksi sulkeamisen jälkeenkin. Pariisin yleissopimus sisältää jo nykymuodossaan menetelmän, jonka avulla sopimusvaltio, joka katsoo, ettei laitos enää aiheuta merkittävää vaaraa, voi saada laitoksen yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Nykyinen ydinlaitoksen määritelmä on myös jättänyt tulkinnanvaraiseksi sen, voidaanko reaktorit, tehtaat ja laitokset, joita ollaan poistamassa käytöstä, katsoa ydinlaitoksiksi, joskin ydinenergiajärjestön johtokomitean vuonna 1987 antaman suosituksen mukaan ne tulisi sellaisiksi katsoa. Tarkoituksena on poistaa tämä tulkinnanvaraisuus ottamalla suositus osaksi yleissopimusta ja se on tarpeen sisällyttävä ydinvastuulakiin.

B kohta. Ydinvahingon määritelmä. Pariisin yleissopimuksessa ei ole erityistä ydinvahingon määritelmää. Sopimusmääräysten mukaan vahinkona on korvattava kuolemantapaus tai henkilövahinko sekä omaisuuden tuhoutuminen tai vahingoittuminen.

Tshernobylin ydinonnettomuuden seurauksena tultiin siihen tulokseen, että taloudelliset menetykset torjuntatoimenpiteistä sekä ennallistamistoimenpiteistä ja ympäristön pilaantumisesta aiheutuvat kustannukset saatavat muodostaa merkittävän osan ydintapahtuman aiheuttamista vahingoista. Kun on tarpeellista yhtenäistää niitä määräyksiä, joiden nojalla ydinvahinkoja sopimusvaltioissa korvataan, lisätään tässä tarkoitetut vahinkolajit yleissopimukseen yhtenäisen ydinvahinkonimikkeen alle.

Pöytäkirjan mukaan uusien vahinkolajien mukaisia vahinkoja on sopimusvaltiossa korvattava sen mukaan kuin sovellettavassa kansallisessa laissa määrätään. Tämän katsotaan merkitsevän sitä, että vaikkakin tällaisista vahingoista korvattavaa määrää voidaan kansallisessa laissa rajoittaa, on siinä joka tapauksessa mainittava nämä vahinkolajit ydinvahinkona.

Ydinvahinkoa olisi siten myös henkilö- tai esinevahingosta johtuva taloudellinen menetyks, jos sellaista kärsineellä on oikeus korvaukseen henkilö- tai esinevahingoista. Ydinvahinkoa olisivat eräin edellytyksin myös pilaantuneen ympäristön ennallistamistoimenpiteiden kustannukset. Jos taas ympäristön merkittävä pilaantuminen johtaa tulon menetykseen, joka puolestaan johtuu ympäristön käyttöön tai hyödyntämiseen liittyvästä välittömästä taloudellisesta edusta, olisi tämäkin menetyks korvattava ydinvahinkona. Ydinvahinkona olisi korvattava myös torjuntatoimenpiteet.

Kohdan loppuun sisältyy ennallistamistoimenpiteiden ja torjuntatoimenpiteiden määritelmät, jotka perustuvat toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntään ja toimenpiteiden kohtuullisuuteen, millä puolestaan tarkoitetaan toimenpiteitä, joita sovellettavan lain mukaan pidetään asianmukaisina ja kustannuksiltaan kohtuullisina kaikki asiaan vaikuttavat tekijät huomioon ottaen.

Edellä selostetut vahinkolajit on lisättävä ydinvastuulakiin.

C kohta. Soveltamisala. Nykyisessä muodossaan yleissopimusta ei sen 2 artiklan mu-

kaan sovelleta ydintapahtumaan, joka sattuu sopimukseen liittymättömän valtion alueella eikä ydinvahinkoihin, jotka ilmenevät sellaisen valtion alueella, ellei sopimusvaltion lainsäädännössä muuta säädetä sen oikeudenkäyttövallan alaiseen ydinlaitokseen nähden.

Pöytäkirjassa määrätään, että yleissopimusta sovelletaan vahinkoon, joka on syntynyt sopimusvaltion alueella, sen merivyöhykkeellä tai sen rekisteröimällä aluksella tai ilma-aluksella.

Sopimusvaltioon rinnastetaan nyt myös valtio, joka on edellä 1.1 kohdassa tarkoitettuna Wienin yleissopimuksen ja Wienin yhteispöytäkirjan sopimusvaltio edellyttäen, että sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa oleva laitos sijaitsee, on myös Wienin yhteispöytäkirjan sopimusvaltio.

Edelleen sopimusvaltioon rinnastetaan pöytäkirjassa Pariisin yleissopimuksen ulkopuolinen valtio, jolla ei ole alueellaan tai merivyöhykkeellään yhtään ydinlaitosta.

Pöytäkirjaan sisältyy vielä soveltamisalan laajennus, jonka mukaan sopimusvaltioon rinnastetaan sellainenkin yleissopimuksen ulkopuolinen valtio, jonka alueella tai merivyöhykkeellä on ydinlaitos ja jossa valtiossa on ydintapahtuman sattuessa voimassa ydinvastuuta koskeva lainsäädäntö, joka mahdollistaa vastavuoroiset edut. Pöytäkirjassa määrätään erikseen, mitkä yleissopimuksen keskeisistä periaatteista ovat sellaisia, että niiden on sisällyttävä asianomaisen yleissopimuksen ulkopuolisen valtion lainsäädäntöön.

Ydinvastuulakiin on lisättävä säännökset, joiden kautta sopimusvaltioon rinnastetaan valtiot, joiden alueella ei ole ydinlaitoksia sekä valtiot, jotka täyttävät vastavuoroisuus ehdot.

Sopimusvaltioilla säilyisi edelleen oikeus antaa säännöksiä edellä kuvattua laajemmatkin yleissopimuksen soveltamisalasta.

D kohta. Eräät laitoksenhaltijan vastuun rajoitukset. Kohdassa säilytetään ne 3 artiklan määräykset, jotka koskevat laitoksenhaltijan vastuuta ydinlaitokseen itseensä sekä muuhun laitospaikalla olevaan omaisuuteen kohdistuneesta vahingosta, sekä tapauksia, joissa ydinvahinko on aiheutunut sekä ydintapahtumasta että muusta tapahtumasta. Edellä B kohdassa kuvatun ydinvahingon

määritelmän omaksumisesta johtuu, että yleissopimuksen 3 artiklasta ehdotetaan poistettavaksi siihen sisältyvä vahingon tunnusmerkistö. Ydinvastuulain sisältöön muutoksilla ei ole vaikutusta.

E kohta. Vastuu kuljetustapauksissa. Kuljettaessa ydinainetta eri laitosten välillä yleissopimuksen määräykset sallivat sen, että kuljetukseen osallistuvat laitokset sopivat kirjallisesti siitä, milloin vastuu siirtyy laitoksenhaltijalta toiselle. Tämän on katsottu johtavan toisinaan siihen, että osaksi kuljetusketjua otetaan laitos ja laitoksenhaltija, jonka isäntävaltion lainsäädäntö sallii alhaisemman vakuutusmäärän ja sen myötä usein alhaisemmat vakuutusmaksut kuin sillä laitoksenhaltijalla, jolta vastuu siten siirtyy pois.

Pöytäkirjassa määrätään tämän välttämiseksi, että vastuun siirtäminen yleissopimuksen sallimalla tavalla toiselle ydinlaitoksen haltijalle on sallittua vain, jos kuljetettavilla ydinaineilla on kyseiselle ydinlaitoksen haltijalle välitöntä taloudellista merkitystä. Vastaava säännös on tarpeen ottaa ydinvastuulaikiin.

F kohta. Useamman kuin yhden laitoksenhaltijan samanaikainen vastuu. Pöytäkirjalla saatetaan yleissopimuksen ranskan- ja englanninkieliset versiot kauttaaltaan yhdenmuokaisiksi puuttumatta 5 artiklan aineelliseen sisältöön.

G kohta. Vastuussa olevat henkilöt. Pöytäkirjalla muutetaan yleissopimuksen 6 artiklan c ja g alakohdan sanamuotoja lähinnä muutettavien artiklaviittausten osalta puuttumatta yleissopimuksen aineelliseen sisältöön.

Artiklan e alakohdassa on nykyisin määräyksiä, jotka koskevat tapauksia, joissa se, jolla on pääasiallinen toimipaikka Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa on joutunut suorittamaan korvausta sellaisesta ydinvahingosta, josta vahingonkärsineellä ei yleissopimuksen soveltamisalaa koskevien määräysten vuoksi olisi ollut oikeutta saada korvausta, ja jolla on tämän vuoksi oikeus kohdistaa takautumisvaade siihen ydinlaitoksen haltijaan, joka ilman näitä määräyksiä olisi ollut vastuussa vahingosta. Nämä yleissopimuksen määräykset ovat edellä C kohdassa selostettujen pöytäkirjan määräysten vuoksi menettäneet merkityksensä. Tämän vuoksi nämä määräykset

kumotaan ja korvataan selvyyden vuoksi 6 artiklan e alakohtaan otettavalla määräyksellä, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuimi voi, jos kansallisessa laissa niin säädetään, vapauttaa laitoksenhaltijan kokonaan tai osittain suorittamasta vahingonkorvausta sille, joka on tahallaan tai törkeällä tuottamuksella aiheuttanut vahingon. Nämä muutokset, viimeksi mainittua muutosta lukuun ottamatta, on sisällytettävä myös ydinvastuulakiin.

H kohta. Vastuumäärä. Pöytäkirjan sisältämät keskeisimmät muutokset koskevat vastuumäärää, jota ei enää ilmaista erityisnosto-oikeuksina, vaan euroina. Kansallisesti asetettavan säännönmukaisen vastuumäärän vähimmäismäärä nousee 15 miljoonasta erityisnosto-oikeudesta 700 miljoonaan euroon. Vähäriskisten ydinlaitosten ja kuljetustapausten osalta vastuumäärää ei saa asettaa pienemmäksi kuin 70 miljoonaa euroa ja 80 miljoonaa euroa, vastaavasti.

Nykyisin yleissopimus asettaa vähimmäismääräksi näissä tapauksissa 5 miljoonaa erityisnosto-oikeutta.

Pöytäkirjan määräysten mukaan myöskään vahingot, jotka kuljetusten yhteydessä tapahtuva ydintapahtuma aiheuttaisi itse kuljetusvälineelle, eivät saa pienentää sitä määrää, joka kansallisesti on asetettu kuljetustapauksia varten ja joka tapauksessa muita kuin kuljetusvälineelle koituvia vahinkoja varten on oltava käytettävissä vähintään 80 miljoonaa euroa. Nykyisin tämä määrä on 5 miljoonaa erityisnosto-oikeutta.

Perusteluna vastuumäärän korottamiselle on sekä vahinkovakuutuskapasiteetin lisääntyminen että yleissopimuksen alueellisen soveltamisalan laajentuminen ja vahinkokäsitteen ulottaminen uusiin vahinkolajeihin. Kaikki nämä tekijät merkitsevät sitä, että vakavan ydintapahtuman aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarvittaisiin huomattavasti enemmän varoja kuin yleissopimus nyky muodossaan edellyttää.

Kuljetustapauksia varten asetettavan vähimmäismäärän selvä lisääminen noin 13-kertaiseksi nykyisestäään johtuu paitsi edellä mainituista tekijöistä, myös sopimusvaltioiden kansalaisten kasvaneesta huolesta ydinainekuljetuksiin nähden. Pöytäkirjan määräysten mukaan korvaus kuljetuksen yhteydessä syntyneistä ydinvahingoista suoritetaan

valtion varoista, jos laitoksenhaltijan vastuumäärän sallitaan kansallisessa laissa olevan kuljetustapauksissa säännönmukaista vastuumäärää pienempi ja vahingot ylittävät tämän alennetun vastuumäärän. Tältä osin valtion vastuu ulottuu siihen säännönmukaiseen määrään, joka on voimassa sen alueella sijaitsevan laitoksen haltijaan nähden. Pöytäkirjaan sisältyy määräys, jonka mukaan esimerkiksi tällaisessa tapauksessa vahingonkärsijä voi vaatia korvauksia sekä laitoksenhaltijalta että valtiolta yhdellä ja samalla vaateella tai kanteella.

Pöytäkirjassa sallitaan, että valtio joka liittyy yleissopimukseen tammikuun 1 päivän 1999 jälkeen, voi määrätä kansallisessa laissaan vastuumäärän pienemmäksi kuin 700 miljoonaa euroa, mutta ei pienemmäksi kuin 350 miljoonaa euroa. Tätä oikeutta voidaan käyttää viiden vuoden aikana pöytäkirjan tekemisestä.

Pöytäkirjan määräys, jonka mukaan laitoksenhaltijan säännönmukainen vastuumäärä on vähintään 700 miljoonaa euroa, merkitsee yleissopimuksen vastaavaan määräykseen verrattuna sen ratkaisun nimenomaista hyväksymistä, että laitoksenhaltijan vastuumäärä voidaan kansallisessa laissa säätää rajoittamattomaksi. Yleissopimuksen jäsenmaista rajoittamattoman vastuun on jo 1980-luvulla omaksunut Saksa. Yleissopimuksen kannalta ei ole ollut riidatonta, että Saksa on voinut sopimusvaltiona niin menetellä, mutta tämän pöytäkirjamääräyksen myötä rajoittamattoman vastuun sallittavuus tulee riidattomaksi. Rajoittamatonta vastuuta käsitellään jäljempänä K kohdassa.

Soveltamisalan laajentuessa yleissopimuksen ulkopuolisiin valtioihin vastavuoroisuus ehdon sinänsä täytyessä muutoin, sopimusvaltio voi kansallisessa laissaan säätää säännönmukaista vastuumäärää vastaavasti alemman vastuumäärän sovellettavaksi sellaiseen valtioon, jonka oman lainsäädännön mukaan asetettu vastuumäärä on alempi kuin sopimusvaltion laissa.

Tässä kohdassa selostetut pöytäkirjamääräykset edellyttävät ydinvastuulain muuttamista lukuun ottamatta määräystä, joka koskee vuoden 1998 jälkeen yleissopimukseen liittyvien valtioiden säännönmukaisesta poikkeavaa vastuumäärää.

I kohta. Vanhentumisajat. Pöytäkirjan määräyksillä säilytetään 10 vuoden pituinen ydintapahtumasta laskettava kanneaika muiden kuin henkilövahinkojen osalta. Viimeksi mainittujen vahinkojen osalta määrätään kanneajaksi 30 vuotta ydintapahtumasta.

Edelleen määrätään, että kanneaikoja saadaan kansallisessa laissa pidentää, jos asianomainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että sen alueella sijaitsevan laitoksenhaltijan vastuu on katettu sellaisten vahingonkorvauskanteiden osalta, jotka on pantu vireille pidennetyn kanneajan aikana. Tällainen kanne ei kuitenkaan saa vaikuttaa sellaisten henkilöiden oikeuteen saada vahingonkorvausta yleissopimuksen nojalla, jotka ovat panneet kanteen vireille henkilövahinkojen osalta 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta tai muiden vahinkojen osalta 10 vuoden kuluessa ydintapahtumasta.

Yleissopimuksen nykyinen määräys, joka koskee anastetun, kadotetun tai hylätyn ydinneen aiheuttaman vahingon johdosta sallitua erityistä kanneaikaa, kumotaan koska tällaisten erittäin harvinaisten tapausten varalta olevaa vanhentumisaikaa pidetään tarpeettomana.

Yleissopimuksen nykyinen määräys, joka koskee erityistä, vähintään kahden vuoden pituista kanneaikaa, joka lasketaan päivästä, jona vahingonkärsijä sai tiedon ydinvahingosta ja vastuussa olevasta laitoksenhaltijasta tai hänen olisi pitänyt saada sellaiset tiedot, muutetaan niin että määräajan on oltava vähintään kolme vuotta. Muutos vastaa ydinvastuulaisissa jo aiemmin omaksutun erityisen kanneajan pituutta.

Edellä kuvatut uudet määräykset johtavat 8 artiklan sisäisten viittausten muuttamiseen.

Tässä kohdassa selostetut pöytäkirjamääräykset edellyttävät ydinvastuulain muuttamista, lukuun ottamatta määräystä, joka koskee erityisen kahden vuoden pituisen määräajan muuttamista vähintään kolmen vuoden pituiseksi.

J kohta. Vastuusta vapautumisperusteet. Pöytäkirjalla muutetaan yleissopimuksen 9 artiklan määräyksiä siten, että kansallisessa laissa ei enää ole mahdollista poistaa laitoksenhaltijan vastuuta rinnastamalla epävallista laatua olevasta luonnonmullistuksesta johtunut ydintapahtuma muihin artiklassa

mainittuihin vapautumisperusteisiin.

Saksa on tämän pöytäkirjamääräyksen käsittelyn yhteydessä ilmoittanut pysyttävänsä varaumansa, jonka se on yleissopimukseen aikanaan liittyessään tehnyt, mitä neuvotteluosapuolet eivät ole vastustaneet. Varauksella Saksa on pitänyt itsellään oikeuden olla soveltamatta mitään 9 artiklan sisältyvistä vapautumisperusteista.

Edellä tässä kohdassa tarkoitettu määräys edellyttää ydinvastuulain muuttamista.

K kohta. Vastuumäärän kattaminen. Yleissopimukseen sisältyvä laitoksenhaltijan velvollisuus kattaa vastuunsa vakuutuksella (tai muulla taloudellisella takuulla) määrätään kohdistumaan nyt vähintään 700 miljoonan euron määrään tai kuten edellä H kohdassa on selostettu, erityistapauksissa tästä poikkeavaan määrään.

Pöytäkirjan määräyksellä sallitaan nyt nimenomaisesti laitoksenhaltijan vastuun määrittäminen rajoittamattomaksi, jolloin kansallisessa laissa on säädettävä raja vastuussa olevan laitoksenhaltijan vakuutukselle, eikä tämä raja saa alittaa edellä H kohdassa selostettuja määriä.

Pöytäkirjan määräyksellä edellytetään, että isäntävaltio vastaa vahinkojen korvaamisesta siltä osin kuin vakuutusta joko ei ole olemassa tai se ei riitä vastaamaan säännönmukaisesta vastuumäärästä. Isäntävaltion korvausvelvollisuuden määrä on näissä tapauksissa enintään laitoksenhaltijan säännönmukainen vastuumäärä. Nämä määräykset on otettava ydinvastuulakiin.

L kohta. Varainsiirrot. Yleissopimuksen sopimusvaltioiden välisiä varainsiirtoja koskevan 12 artiklan sisältämät viittaukset muutetaan vastaamaan 7 artiklan sisältöä.

M kohta. Toimivaltainen tuomioistuim. Pöytäkirjan määräyksellä sopimuspuolen tuomioistuimille perustetaan yksimainen toimivalta sen talousvyöhykkeellä sattuneen ydintapahtuman osalta tai jos ydintapahtuma sattuu alueella, jolle sopimusvaltiolla olisi ollut oikeus perustaa talousvyöhyke kansainvälisen merioikeuden sitä estämättä. Molemissa tapauksissa edellytetään vielä, että alueen rajat on ilmoitettu OECD:n pääsihteerille ennen ydintapahtuman sattumista. Pöytäkirjamääräysten mukaan edellä tarkoitettu järjestelmä ei luo oikeuksia tai velvoitteita taik-

ka ennakkotapausta rannikkovaltioiden välisen merirajojen määrittämisen osalta.

Jos sellaisten merirajojen määrittäminen on kiistanalainen, ei sellainen kiista kuulu pöytäkirjamääräysten mukaan Pariisin yleissopimuksen soveltamisalaan, mutta ydintapahtuman sattuessa kiistanalaisella alueella on yleissopimuksen 17 artiklassa tarkoitetun tuomioistuimen sopimusvaltion pyynnöstä nimettävä toimivaltaisiksi tuomioistuimiksi tuomioistuimet, joiden sijaintivaltiolla on läheisin yhteys ydintapahtumaan ja sen seurauksiin.

Pöytäkirja sisältää myös määräyksiä, jotka edellyttävät, ettei sopimusvaltion laissa ole estettä sille, että vahingonkärsijän suostumuksella valtio voi kansalaistensa puolesta tai niiden puolesta, joilla on sen alueella koptipaikka tai asuinpaikka, panna vireille vahingonkorvauskanteen. Kanteen vireillepano sijaantulon tai oikeuden luovutuksen nojalla, on myös sallittava kansallisessa laissa.

Pöytäkirjassa määrätään ydinenergiajärjestön johtokunnan vuonna 1990 antaman suosituksen mukaisesti, että kansallisessa laissa on yksi ainoa sopimusvaltion tuomioistuin säädettävä toimivaltaiseksi. Sanottu suositus on Suomessa toteutettu vuonna 1994; edellä selostetut toimivaltaisista tuomioistuinta koskevat määräykset kuuluvat Euroopan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, eikä niistä voida säätää Suomen laissa.

N kohta. Sovellettava laki. Pariisin yleissopimuksen mukaan ”kansallisella lailla” ja ”kansallisella lainsäädännöllä” tarkoitetaan sen valtion lakia tai lainsäädäntöä, jonka tuomioistuimet ovat yleissopimuksen mukaisesti toimivaltaisia käsittelemään ydintapahtumasta johtuvia vahingonkorvauskanteita. Yleissopimuksen mukaan tätä lakia tai lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin asiasisältöä ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin, joita ei erityisesti säännellä yleissopimuksella.

Pöytäkirjan nimenomaisella määräyksellä kansallisella lailla ei kuitenkaan tarkoiteta vahingonkorvauskanteisiin liittyviä lainvalintasäännöksiä, koska määräyksen nykyisestä sisällöstä on tältä osin vallinnut epätietoisuutta.

O kohta. Poikkeaminen yleissopimuksen määräyksistä. Yleissopimuksen 15 artiklan mukaan yleissopimuksen määräyksistä on

korvausmäärän osalta voitu poiketa, jos korvauksiin käytetään julkisia varoja, jotka ylittävät 5 miljoonan erityisnosto-oikeuden määrän. Pöytäkirjan määräyksellä viittaus julkisiin varoihin poistetaan ja poikkeaminen sallitaan aina, jos laitoksenhaltijan vastuumäärä ylittää säännönmukaisen vastuumäärän. Määräys ei edellytä ydinvastuulain muuttamista, mutta sen muuttaminen saatetaan katsoa tarpeelliseksi, jos vastuumäärä Suomessa säädetään korkeammaksi kuin 700 miljoonaa euroa.

P kohta. Uusi artikla 16 a. Yleissopimuksen liite II sisältää määräyksen, jonka mukaan yleissopimuksen ei voida katsoa poistavan sitä takautumisoikeutta, joka sopimusvaltiolla voi kansainvälisen oikeuden mukaan olla sen johdosta, että sen alueella on syntynyt vahinkoa, jonka on aiheuttanut toisessa sopimusvaltiossa sattunut ydintapahtuma.

Pöytäkirjan 16 a artiklaksi otetaan määräys, joka sanamuodoltaan hieman muutettuna vastaa mainittua liitettä II, joka samalla kumotaan.

Q kohta. Riitojen ratkaisu. Yleissopimukseen sisältyvä riitojen ratkaisumenettely alkaa ydinenergiajärjestön johtokunnasta ja johtaa sopimuspuolten pyynnöstä 17 artiklassa tarkoitettuun Euroopan ydinenergiatuomioistuimeen, joka on perustettu 20 päivänä joulukuuta 1957 tehdyllä yleissopimuksella turvallisuusvalvonnan järjestämisestä ydinenergian alalla. Suomi ei ole liittynyt tähän yleissopimukseen, mutta sanotun tuomioistuimen päätökset sitovat silti Suomea.

Pöytäkirjan määräyksin menettely aloitetaan riidan osapuolina olevien sopimusvaltioiden välisin keskusteluihin. Seuraavassa vaiheessa sopimusvaltio voi viedä riidan sopimusvaltioiden yhteiseen kokoukseen. Kokouksen tarkoituksena on auttaa riidan osapuolia pääsemään ratkaisuun. Siinä tapauksessa, ettei ratkaisua määräajassa kokouksesta ole saavutettu, riidan osapuoli voi viedä sen ratkaistavaksi Euroopan ydinenergiatuomioistuimeen.

Pöytäkirjan määräyksellä todetaan, etteivät merivyöhykkeiden rajojen määrittämistä koskevat riidat kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan, mistä johtuu ettei niihin sovelleta edellä kuvattua riitojen ratkaisemiseksi käytettävää menettelyä.

R—T kohta. Eräät loppumääräykset. Vauramia koskeva yleissopimuksen 18 artikla, yleissopimukseen sitoutumista koskeva 19 artikla sekä yleissopimukseen tehtäviä muutoksia koskeva 20 artikla muutetaan niin, että ne sisältävät muutkin sitoutumistavat kuin ainoastaan ratifioimisen.

U kohta. Tilapäinen poikkeaminen säännönmukaisesta vastuumäärästä. Pöytäkirjalla yleissopimuksen 21 artiklaan lisätään määräys, joka sallii eräissä tapauksissa edellä H kohdassa selostetun poikkeamisen säännönmukaisesta vastuumäärästä.

V kohta. Yleissopimuksen soveltamista koskevat neuvottelut. Pöytäkirjalla lisätään yleissopimukseen sen 22 artiklan kohtien uudelleen numeroinnin jälkeen määräys, jonka mukaan sopimusvaltioiden on määräajoin kokoonnuttava keskustelemaan yleissopimuksen soveltamisesta johtuvista ongelmista.

W—Z kohta. Muut loppumääräykset. Pöytäkirjalla muutetaan yleissopimuksen 23—24 artiklat kattamaan kaikki kysymykseen tulevat sitoutumistavat ja tehdään eräitä teknisluonteisia kielellisiä korjauksia.

II OSA

Tämä osa sisältää pöytäkirjan suhdetta yleissopimukseen sekä pöytäkirjaan sitoutumista sekä sen voimaantuloa koskevat tavantomaiset loppumääräykset. Määräyksillä pyritään siihen, että pöytäkirjan allekirjoittaneet sopimusvaltiot hyväksyisivät pöytäkirjan mahdollisimman pian sekä varmistetaan se, että Pariisin yleissopimukseen vastaisuudessa liittyvät valtiot samalla hyväksyvät myös pöytäkirjan.

2. Brysselin lisäyleissopimusta muuttava pöytäkirja

I OSA

A kohta. Johdanto-osa. Lisäyleissopimuksen johdanto-osaa muutetaan siten, että johdanto-osan toisessa kappaleessa oleva viittaus Pariisin yleissopimukseen muutetaan käsittelemään yleissopimus myös sellaisena kuin se on muutettuna edellä yksityiskohtaisten perustelujen 1 luvussa selostetulla pöytäkirjalla. Tämä määräys edellyttää ydinvas-

tuulain muuttamista.

B kohta. Soveltamisala. Lisäyleissopimuksen soveltamisen yleisenä edellytyksenä säilyy se vaatimus, että vastuussa olevan laitoksenhaltijan isäntävaltion on kuuluttava lisäyleissopimukseen ja yhden lisäyleissopimuksen sopimusvaltion tuomioistuinten tulee olla Pariisin yleissopimuksen mukaan toimivaltaisia.

Nykyiset lisäyleissopimuksen määräykset, jotka koskevat sopimusvaltion kansalaiselle tai sopimusvaltiossa rekisteröidylle alukselle tai ilma-alukselle aiheutunutta vahinkoa kansainvälisillä vesillä tai niiden yläpuolella, säilytetään asiallisesti samoina. Pöytäkirjan tätä koskevat määräykset muutetaan kansainvälisen oikeuden kehityksen mukaisiksi samalla hieman laajentaen soveltamisalaa. Tämän mukaisesti sopimusvaltion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella sopimusvaltion kansalaiselle tai sopimusvaltion aluksella tai ilma-aluksella aiheutunut vahinko korvataan. Sanamuoto sisältää myös vahingon, joka on aiheutunut lisäyleissopimukseen liittymättömän valtion kansalaisille. Aluksiin rinnastetaan nyt myös sopimusvaltion lainkäyttövaltaan kuuluva keinoitekoinen saari, laitos tai rakennelma.

Pöytäkirjan määräyksen mukaan korvataan myös ydinvahinko, joka on ilmennyt sopimusvaltion talousvyöhykkeellä tai sen mannerjalustalla tai näiden alueiden ulkopuolella talousvyöhykkeen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai tutkimisen yhteydessä.

Soveltamisalaa koskevat määräykset on laadittu mahdollisimman yhdenmukaisiksi edellä 2.1 kohdassa tarkoitetun, ydinvahinkojen perusteella maksettavista lisäkorvauksista Wienissä 1997 tehdyn yleissopimuksen vastaavien määräysten kanssa.

Pöytäkirjan soveltamisalamääräyksistä seuraa, ettei ydinlaitoksen jääminen pois jäljempänä selostetusta lisäyleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu luettelosta estä lisäyleissopimuksen soveltamista vahinkoon, josta sellainen ydinlaitos on vastuussa.

Pöytäkirjamääräyksellä lisätään artiklan loppuun muutkin sitoutumistavat kuin lisäyleissopimuksen 2 artiklassa mainittu ratifioiminen tai liittyminen.

Edellä selostetut määräykset viimeksi mai-

nittua lukuun ottamatta edellyttävät ydinvas-
tuulain muuttamista.

C kohta. Isäntävaltion ja korvausyhteisön korvausvastuu. Pöytäkirjan määräyksillä lisäyleissopimuksen 3 artiklan kolmivaiheinen korvausjärjestelmä säilytetään ennallaan, mutta korvausmääriä korotetaan. Kaikkien kolmen vaiheen yhteinen korvausmäärä on 1 500 miljoonaa euroa, ottaen kuitenkin huomioon sen, että uusien lisäyleissopimukseen liittyvien myötä yhteinen korvausmäärä voi nousta yli 1 500 miljoonan euron.

Pöytäkirjan määräykset käsittelevät ensimmäisen vaiheen (laitoksenhaltija) korvausmäärää sellaisena kuin se on Pariisin yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan mukaisena eli vähintään 700 miljoonan euron määräisenä, jonka suorittamisesta isäntävaltio on toisijaisesti vastuussa.

Toisen vaiheen osalta pöytäkirjan määräys edellyttää isäntävaltion vastaavan vahingoista, jotka ylittävät 700 miljoonan euron tai sen tätä suuremman määrän, joksi laitoksenhaltijan säännönmukainen vastuumäärä on asetettu, kunnes vahinkoja on korvattu 1 200 miljoonaa euroa. Vahinkojen määrän noustessa 1 200 miljoonaa euroa korkeammaksi, vastaa niistä korvausyhteisö, kunnes vahinkoja on korvattu 1 500 miljoonaa euroa. Lisäyleissopimus ja sitä muuttava pöytäkirja eivät koske tilannetta, jossa vahingot nousisivat suuremmiksi kuin kaikkien kolmen vaiheen yhteinen korvausmäärä.

Tässä kohdassa muutetaan pöytäkirjan määräyksillä myös artiklan sisältämiä viittauksia ja vanhentuneita sanontoja sekä poistetaan kaikki viittaukset erityisnosto-oikeuteen sen vuoksi, että kauttaaltaan siirrytään käyttämään euroa viitevaluuttana.

Pöytäkirjaan on otettu määräys myös sen tilanteen varalta, että valtio on käyttänyt edellä H kohdassa selostettua mahdollisuutta poiketa Pariisin yleissopimukseen liittyessään säännönmukaisesta vastuumäärästä ja ilmaisee halunsa liittyä myös lisäyleissopimukseen. Määräyksen mukaan sellainen valtio voi liittyä lisäyleissopimukseen vain, jos se varmistaa, että laitoksenhaltijalle asetetun vastuumäärän ja 700 miljoonan euron välinen erotus on katettu riittävin varoin.

Edellä selostetut muutokset korvausmäärissä edellyttävät ydinvas-
tuulain muuttamista.

D kohta. Lisäyleissopimuksen soveltaminen useamman kuin yhden laitoksenhaltijan ollessa vastuussa. Pöytäkirjalla kumotaan tarpeettomina lisäyleissopimuksen 4 artiklan määräykset, jotka koskevat käytettäväksi asetettavien julkisten varojen määrää silloin kun vastuussa olevia ydinlaitoksia on useampia. Ydinvas-
tuulaki ei sisällä kumottavassa artiklassa olevia määräyksiä vastaavia säännöksiä.

E kohta. Sopimusvaltioiden takautumisoikeus. Pöytäkirjan määräyksellä selvennetään takautumisoikeuden käyttö, silloin kun laitoksenhaltijalla on Pariisin yleissopimuksen mukaisesti takautumisoikeus sitä vastaan, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon tai sitä vastaan, joka on kirjallisella sopimuksella nimenomaan sitoutunut vastaamaan vahingosta. Määräyksellä pysytetään sopimusvaltioilla sama takautumisoikeus kuin laitoksenhaltijalla olisi siihen määrään kuin julkisia varoja on asetettu käytettäväksi. Samalla poistetaan artiklan nykyinen määräys, jonka mukaan kansallisella lailla voidaan määrätä, että julkiset varat, jotka on asetettu käytettäväksi, voidaan vaatia takaisin vastuussa olevalta laitoksenhaltijalta, jos vahinko on aiheutunut tämän tuottamuksesta.

F—G kohta. Vanhentumisajat. Pöytäkirjan määräyksissä otetaan huomioon Pariisin yleissopimusta muuttavassa pöytäkirjassa omaksutut uudet, edellä selostetut vanhentumisajat, jotka siten koskevat myös korvauksen saamista julkisista varoista. Vastaavat säännökset on sisällytettävä ydinvas-
tuulakiin.

H kohta. Oikeus täyteen korvaukseen. Pöytäkirjan määräyksellä huolehditaan siitä, että sopimusvaltion oikeutta määrätä kohtuulliset jakoperusteet sellaisessa tapauksessa, että vahingon määrä ylittää tai todennäköisesti ylittää käytettävissä olevien korvausmäärien yhteismäärän, sovelletaan yhteismäärään, joka on 1 500 miljoonaa euroa. Samalla kumotaan tarpeettomina määräykset, jotka koskevat edellä tarkoitettua yhteismäärää tilanteessa, jossa useat laitoksenhaltijat ovat vastuussa.

I kohta. Julkisten varojen käyttöönotto. Pöytäkirjalla muutetaan lisäyleissopimuksen määräyksiä siten, että jos laitoksenhaltijan vastuumäärä on säännönmukaista korkeampi eli yli 700 miljoonaa euroa, korvausyhteisön

varojen käyttöönottoa ei enää lykätä siihen saakka, kunnes laitoksenhaltijan koko vastuumäärä on käytetty. Korvausyhteisön varat otetaan pöytäkirjamääräyksen nojalla käyttöön korvausten noustua 1 200 miljoonaan euroon siitä riippumatta, kuinka suuri osuus tästä määrästä on laitoksenhaltijan vastuulla ja kuinka suuri osuus on isäntävaltion vastuulla.

J—K kohta. Sopimusvaltioiden yhteistyö suurvahingon yhteydessä. Näihin kohtiin sisältyvät pöytäkirjamääräykset sisältävät teknisiä ja sanonnallisia muutoksia, joilla ei puututa lisäyleissopimuksen aineelliseen sisältöön.

L kohta. Korvausyhteisön korvausmäärän jakoperusteet. Lisäyleissopimuksen mukaan kunkin sopimusvaltion korvausyhteisön jäsenenä käytettäväksi asetettava julkisten varojen määrä (maksuosuus) lasketaan niin, että puolet määräytyy sen bruttokansantuotteen suhteessa kaikkien sopimusvaltioiden yhteenlaskettuihin bruttokansantuotteisiin ja puolet sen alueella sijaitsevien reaktoreiden lämpötehon suhteessa kaikkien sopimusvaltioiden alueella sijaitsevien reaktoreiden yhteenlaskettuun lämpötehoon.

Pöytäkirjan määräyksillä jakoperusteita muutetaan siten, että 35 prosenttia sopimusvaltion maksuosuudesta määräytyy sen bruttokansantuotteen nojalla ja 65 prosenttia sen reaktoreiden lämpötehon perusteella.

Samalla annetaan määräykset siitä, missä tapauksessa reaktori saadaan poistaa lisäyleissopimuksen 12 artiklassa tarkoitettusta reaktoreiden luettelosta, jonka pohjalta niiden lämpötehojen suhde lasketaan. Jakoperusteita laskettaessa reaktori jätetään huomiotta, kun kaikki ydinpolttoaine on pysyvästi poistettu reaktorin ytimestä ja polttoaine on varastoitu turvallisesti, hyväksytyä menettelyä noudattaen.

M kohta. Korvausyhteisön korvausmäärä valtion liittyessä vastaisuudessa lisäyleissopimukseen. Pöytäkirjan määräyksillä lisäyleissopimukseen lisätään uusi 12 a artikla, jonka mukaan valtion liittyessä lisäyleissopimukseen nykyisten sopimusvaltioiden maksuosuudet eivät muutu pöytäkirjan tultua kansainvälisesti voimaan. Sen sijaan liittyvän valtion maksuosuus lasketaan edellä L kohdassa selostettujen jakoperusteiden mukai-

sesti, kuitenkin niin, ettei liittyvän valtion bruttokansantuotetta ja sen alueella sijaitsevien reaktoreiden lämpötehoa lisätä muiden sopimusvaltioiden vastaaviin lukuihin suhdelukua laskettaessa.

Näiden määräysten tarkoituksena on lisätä korvausyhteisön vahingonkorvauksiin käytettävissä olevaa määrää.

N kohta. Luettelo ydinlaitoksista. Pöytäkirjan määräysten mukaan lisäyleissopimuksen 2 artiklassa ei enää mainita ydinlaitoksista pidettävää luetteloa, joten viittaukset tähän poistetaan tarpeettomina.

O kohta. Julkisten varojen saatavillaolo. Lisäyleissopimuksen 14 artiklan mukaan Pariisin yleissopimukseen liittynyt valtio voi lisäyleissopimuksen sopimusvaltiona vaatia julkisten varojen käyttöönottamista, jos se on käyttänyt Pariisin yleissopimuksessa sallittua oikeutta kansallisessa laissa laajentaa Pariisin yleissopimuksen alueellista soveltamisalaa tai oikeutta säätää, että laitoksenhaltija on vastuussa myös ydinvahingoista, jotka johtuvat ydintapahtumasta, joka on seurausta epätavallista laatua olevasta luonnonmullistuksesta. Sopimusvaltion vaatimus ei lisäyleissopimuksen mukaan näissä tapauksissa kuitenkaan menesty sellaista sopimusvaltiota kohtaan, joka ei ole antanut suostumustaan asianomaiseen laajennukseen.

Pariisin yleissopimusta muuttavalla pöytäkirjalla poistetaan sopimusvaltion oikeus valita, vastaako laitoksenhaltija edellä tarkoitettun luonnonmullistuksen seurauksena syntyvistä ydinvahingoista. Tämä vuoksi pöytäkirjan määräyksellä poistetaan viittaus Pariisin yleissopimuksen 9 artiklaan, jolla valinnanvapaudesta on määrätty.

Pöytäkirjalla määrätään myös siitä, että sopimusvaltio voi käyttää korvausyhteisön korvausmäärää sellaisen velvoitteensa täyttämiseen, joka perustuu muuhun kansainväliseen täydentävää vahingonkorvausta koskevaan yleissopimukseen, johon kaikki lisäyleissopimuksen sopimusvaltiot ovat liittyneet. Tämän määräyksen tarkoituksena on ennalta varautua siihen, että lisäyleissopimuksen sopimusvaltiot aikanaan liittyisivät edellä yleisperusteluiden 2.1 luvussa tarkoitettuun yleissopimukseen ydinvahinkojen perusteella maksettavista lisäkorvauksista vuodelta 1997 tai muuhun samankaltaiseen yleissopimuk-

seen.

P kohta. Sopimus vahingonkorvauksesta lisäyleissopimukseen liittyneen ja siihen liittyvän valtion välillä. Pöytäkirjalla muutetaan näitä tapauksia koskevan artiklan sisäistä rakennetta puuttumatta artiklan aineelliseen sisältöön.

Q kohta. Riitojen ratkaisu. Pöytäkirjan määräyksillä lisäyleissopimukseen omaksutaan samanlainen riitojen ratkaisumenettely kuin edellä yksityiskohtaisten perustelujen I luvun Q kohdassa on Pariisin yleissopimuksen osalta selostettu. Samalla määrätään, että jos samanaikaisesti on kysymys sekä yleissopimuksen että lisäyleissopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevasta riidasta, riitaan sovelletaan kaikilta osin vain yleissopimuksessa määrättyä menettelyä.

R kohta. Varaumien tekeminen. Pöytäkirjalla lisätään varaumien tekemistä koskevaan artiklaan ratifioimisen lisäksi muut mahdolliset tavat sitoutua lisäyleissopimukseen.

S—U kohta. Loppumääräykset. Pöytäkirjalla lisätään lisäyleissopimukseen sitoutumista koskeviin määräyksiin ratifioimisen lisäksi muut mahdolliset sitoutumistavat.

Pöytäkirjalla määrätään Belgian hallituksen velvollisuudeksi ilmoittaa lisäyleissopimuksen allekirjoittajille ja siihen liittyvien valtioiden hallituksille, jos korvausyhteisön korvausmäärä on edellä M kohdassa selostetulla tavalla lisääntynyt.

Liite. Ydinlaitokset, jotka eivät sisälly 13 artiklassa tarkoitettuun luetteloon.

Liitteen otsikkoon lisätään lisäyleissopimusta muuttava pöytäkirja. Nykyisessä liitteessä esiintyvä kaikkien kolmen vaiheen yhteinen korvausmäärä 300 miljoonaa erityisnosto-oikeutta korvataan määrällä 1 500 miljoonaa euroa.

II OSA

Tämä osa sisältää pöytäkirjan suhdetta lisäyleissopimukseen sekä pöytäkirjaan sitoutumista sekä sen voimaantuloa koskevat tavanomaiset loppumääräykset. Määräyksillä pyritään siihen, että pöytäkirjan allekirjoittaneet sopimusvaltiot hyväksyisivät pöytäkirjan mahdollisimman pian sekä varmistetaan se, että lisäyleissopimukseen vastaisuudessa

liittyvät valtiot samalla hyväksyvät myös pöytäkirjan.

3. Lakiehdotusten perustelut

3.1. Laki vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, että Pariisin yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan, jäljempänä Pariisin pöytäkirja, lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa niin kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan lain voimaantuloa säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Tarkoituksena on, että laki ja edellä tarkoitettu pöytäkirja tulisivat Suomen osalta voimaan pöytäkirjan kansainvälisen voimaantulon yhteydessä.

3.2. Laki vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, että Brysselin lisäyleissopimusta muuttavan pöytäkirjan, jäljempänä Brysselin pöytäkirja, lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa niin kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan lain voimaantuloa säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Tarkoituksena on, että laki ja edellä tarkoitettu pöytäkirja tulisivat Suomen osalta voimaan pöytäkirjan kansainvälisen voimaantulon yhteydessä.

3.3. Laki ydinvastuulain muuttamisesta

1 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyvät kohdat numeroidaan ja alakohdat merkitään kirjaimin.

Pykälän a kohtaan sisältyvästä ydinpolttoaineen määritelmästä poistettaisiin siihen nykyisin sisältyvä valtuutus valtioneuvostolle määrätä muiden halkeavien aineiden kuulumisesta polttoaineen käsitteen piiriin. Tämä johtuu siitä, että on osoittautunut ettei tällaiselle valtuutukselle ole lain voimassaolon aikana ollut tarvetta ja toisaalta siitä, että valtuutussäännöstä ei ole mahdollista kirjoittaa perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

Pariisin yleissopimusta muuttavan pöytäkirjan A kohdan määräyksellä lisätään yleissopimuksen soveltamisalaan ne laitokset, joihin ydinainetta, eritoten ydinjätettä sijoitetaan pysyväksi tarkoitettulla tavalla sekä sellaiset lainkohdassa tarkoitetut ydinreaktorit, tehtaat ja säilytyslaitokset, joita ollaan poistamassa käytöstä. Lain nykyinen sanamuoto kattaa ne laitokset, joihin ydinainetta sijoitetaan pysyväksi tarkoitettulla tavalla. Sen sijaan 1 §:n e kohdassa olevaan ydinlaitoksen määritelmään ehdotetaan lisättäväksi ne ydinreaktorit, tehtaat ja säilytyslaitokset, joita ollaan poistamassa käytöstä.

Pariisin pöytäkirjan B kohdassa omaksutaan aikaisemmasta poiketen samanlainen ydinvahingon määritelmä kuin edellä 2.1 luvussa mainitussa Wienin yleissopimusta muuttavassa pöytäkirjassa kuvaamaan sitä tapahtumasarjaa, joka perustaa ydinvahingon. Tämän vuoksi muutettaisiin pykälän h kohtaan nykyisiin sisältyvä ydinvahingon määritelmä vastaamaan Pariisin pöytäkirjan määräystä. Ehdotettu muutos ei asiallisesti muuta määritelmän sisältöä. Tarkoituksena on edelleen, että vahingon katsottaisiin muodostavan ydinvahingon johtuipa se aineen tai tuotteen radioaktiivisista ominaisuuksista tai niistä ja niiden yhteydessä esiintyvistä aineen tai tuotteen myrkyllisyyteen tai räjähtävyyteen liittyvistä tai muista vaarallisista ominaisuuksista.

Pariisin pöytäkirja tulee voimaan, kun kaksi kolmasosaa sopimusvaltioista on ratifioinut tai hyväksynyt pöytäkirjan. Tämä merkitsee sitä, että on todennäköistä, että ainakin

jonkin aikaa on sovellettava rinnakkain Pariisin yleissopimusta nykyisessä muodossaan ja pöytäkirjalla muutetussa muodossaan.

Tulevaisuudessa lisäyleissopimusta tullaan soveltamaan pöytäkirjalla muutetussa muodossaan vasta viimeisen ratifioinnin tai hyväksymisen tapahduttua. Näin ollen Pariisin yleissopimuksen ja lisäyleissopimuksen määritelmät j ja k kohdassa ehdotetaan muutettavaksi niin, että vain Pariisin yleissopimuksen määritelmä sisältää sopimuksen molemmat versiot.

Ydinvastuulakiin sisältyvä Wienin yleissopimuksen määritelmä on tarpeen, koska eräissä tapauksissa tätä sopimusta sovelletaan Suomessa. Pykälän l kohtaan sisältyvää määritelmää ehdotetaan muutettavaksi niin, että Wienin yleissopimuksella tarkoitettaisiin sopimusta myös sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 1997 tehdyllä pöytäkirjalla. Tämä pöytäkirja on tullut kansainvälisoikeudellisesti voimaan vuoden 2003 lopulla.

Pykälän n kohtaan sisältyvä erityisnosto-oikeuden määritelmä ja pykälän toisen momentin säännös erityisnosto-oikeuden muuttamisesta Suomen rahaksi, jäävät Brysselin pöytäkirjan kannalta kokonaan tarpeettomiksi sen voimaantulon myötä, minkä vuoksi sekä sanottu kohta että pykälän toinen momentti voidaan kumota. Koska on mahdollista, että Pariisin pöytäkirja tulee jonkin EU:n ulkopuolella olevan valtion osalta voimaan vasta myöhemmin, saatetaan mainittuja säännöksiä teoriassa tarvita sinä aikana. Sellainen tilanne on otettu huomioon jäljempänä siirtymäsäännöksissä.

2 §. Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti nykyistä, lukuun ottamatta säädöstasoa ja sitä, että säännöksessä on pyritty nykyistä täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin määrittelemään edellytykset, joiden vallitessa ydinvahingon vaara voitaisiin katsoa niin vähäiseksi, ettei ydinvastuulakia tulisi soveltaa pykälässä mainittuihin aineisiin ja laitoksiin. Säännöstä on tarkoitus edelleenkin soveltaa yhdenmukaisesti OECD:n ydinenergiajärjestön johtokunnan päätösten kanssa, joita sillä on oikeus Pariisin yleissopimuksen mukaan antaa. Johtokunnan päätökset ovat koskeneet pieniä tutkimustarkoituksiin tarkoitettuja ydinaine-eriä.

3 §. Pariisin yleissopimukseen on vuodesta

1982 alkaen sisältynyt määräys, jonka mukaan sopimusvaltio voi määrätä, että saman haltijan kahta tai useampaa samalla alueella sijaitsevaa ydinlaitosta, samoin kuin muita samalla alueella sijaitsevia tiloja, joissa säilytetään radioaktiivista ainetta, pidetään yhtenä laitoksena. Tuolloin ydinvastuulakiin ei kuitenkaan otettu vastaavaa suoraan sovellettavissa olevaa säännöstä, vaan säännös, jonka mukaan valtioneuvosto tai sen määräämä viranomainen voi erillisellä päätöksellä määrätä, että saman haltijan kahta tai useampaa samalla alueella Suomessa sijaitsevaa ydinlaitosta on pidettävä sanottua lakia sovellettaessa yhtenä laitoksena joko sellaisenaan tai yhdessä saman haltijan samalla alueella sijaitsevien muiden tilojen kanssa, joissa säilytetään radioaktiivista ainetta.

Esimerkiksi Ruotsissa määräys sisällytettiin suoraan lakiin muuttamalla vastaava säännös sellaiseksi, että jos kaksi tai useampi ydinlaitos, joilla on sama haltija, sijaitsevat lähellä toisiaan, on ensin rakennettua laitosta aina pidettävä samana laitoksena myöhemmin rakennettujen kanssa. Nykyinen tilanne useimmissa Pariisin yleissopimukseen liittyneissä maissa on samanlainen kuin Ruotsissa.

Ehdotetulla muutoksella selkeyttäisiin ydinvastuujärjestelmää ja samalla saatettaisiin tilanne meillä vastaamaan tilannetta useimmissa Pariisin yleissopimukseen liittyneissä maissa. Muutoksen johdosta erillinen määräys useamman samalla alueella olevan laitoksen pitämiseksi yhtenä laitoksena ei enää olisi tarpeen.

Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi ydinlaitoksen haltijan ydinvastuulain mukaisen samasta ydintapahtumasta johtuneiden ydinvahinkojen korvaamiseen, koska korvausvastuu on haltijakohtainen.

Muutos selkeyttäisi lain 13 §:n 1 momentin soveltamista silloin kun kysymys on siitä, että vahinkoja on aiheutunut ydinlaitokselle tai laitoksen alueella taikka sen yhteydessä ollelle omaisuudelle.

Muutos selkeyttäisi myös ydinlaitoksia koskevia vakuutusjärjestelyjä, jotka niin Suomessa kuin Ruotsissakin ovat pääasiassa saman Pohjoismaisen Ydinvakuutuspoolin tehtävänä. Nykyisin vakuutukset on yleensä jouduttu järjestämään kunkin laitoksen ja radioaktiivista ainetta sisältävän varaston

osalta erikseen.

4 §. Pariisin pöytäkirjan C kohtaan sisältyvä soveltamisalan laajennus merkitsee ydinvastuulain nykyisen rakenteen kannalta kokonaan uudenlaista ratkaisua.

Sen sijaan, että säädetään, kuten nykyisin, että suomalainen laitoksenhaltija vastaa muun valtion kuin sopimusvaltion alueella syntyneestä ydinvahingosta vain jos ydintapahtuma on sattunut Suomessa, Pariisin pöytäkirja edellyttää laitoksenhaltijan vastuuta ensinnäkin silloin kun ydinvahingot syntyvät Pariisin yleissopimukseen kuuluvan valtion alueella, sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, joka on perustettu kansainvälisen oikeuden kannalta asianmukaisesti tai tässä valtiossa rekisteröidyllä aluksella tai ilma-aluksella. Pariisin yleissopimuksen jäsenvaltioihin rinnastetaan tässä suhteessa myös sellainen valtio, joka kuuluu Wienin yleissopimukseen ja Wienin ja Pariisin yleissopimuksen soveltamista koskevaan Wienin yhteispöytäkirjaan. Koska ydinvastuulaissa oleva sopimusvaltion määritelmä kattaa myös nämä valtiot, ehdotetaan soveltamisalaa koskeva muutos tehtäväksi molempien valtioryhmittymien osalta yhteisesti.

Soveltamisalan laajennus ydinvoimaohjelmaa vailla oleviin valtioihin ehdotetaan tehtäväksi myös 1 momentissa.

Pariisin pöytäkirjasta ilmenevä soveltamisalan rajoitus tässä pykälässä tarkoitettujen valtioiden osalta ehdotetaan otettavaksi 2 momenttiin.

Ehdotetut säännökset yhdessä merkitsevät sitä, että suomalaisen laitoksenhaltijan vastuun syntyminen ei enää riipu siitä, missä itse ydintapahtuma on sattunut. Tällä on vaikutusta enää vain siihen, missä valtiossa tuomiovaltainen tuomioistuin sijaitsee. Näin ollen esimerkiksi aavalla merellä tai sen yläpuolella sattuneen ydintapahtuman aiheuttamat ydinvahingot korvataan vahinkojen ilmetessä aluksessa tai ilma-aluksessa silloin, kun alus on sopimusvaltion tai siihen 1 momentissa rinnastettavan valtion alueella tai sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, jos alus on rekisteröity edellä mainitussa valtiossa. Sama pitää paikkansa silloinkin kun vahingot ilmenevät aavalla merellä aluksessa tai ilma-aluksessa, joka on rekisteröity jossakin 1 momentissa tarkoitettussa valtiossa. Jos alus

tai ilma-alus vahinkojen syntyessä on sellaisen valtion alueella, jota 1 momentissa ei tarkoiteta, ei vahinkoja korvata oli alus tai ilma-alus minkä tahansa valtion rekisterissä.

Edellä tarkoitettua vastuuta syntymisen edellyttää täällä sijaitsevan laitoksen osalta lisäksi sitä, että voidaan osoittaa vahingon johtuvan suomalaisen laitoksenhaltijan laitoksessa sattuneesta ydintapahtumasta tai sellaisesta kuljetuksen yhteydessä sattuneesta ydintapahtumasta, josta suomalainen laitoksenhaltija vastaa muiden tässä laissa olevien säännösten nojalla.

Ehdotetun pykälän viimeinen momentti on aikaisemmin sisällytynyt pykälän toiseen momenttiin.

Ehdotetun pykälän merkitys korostuu Suomen kannalta, koska 1 päivänä helmikuuta 2005 voimaan tulleella Suomen talousvyöhykkeestä annetulla lailla (1058/2004) Suomen mannerjalusta on korvattu Suomen talousvyöhykkeellä.

5 §. Pariisin pöytäkirjan C kohtaan sisältyy vielä yksi soveltamisalan laajennus, jonka mukaan vahingonkorvausta suoritetaan myös ydinvahingoista, jotka ovat ilmenneet sellaisen valtion edellä 4 §:ssä tarkoitettua alueella, jonka vastaavalla alueella on ydinlaitos edellyttäen, että tässä valtiossa on voimassa lainsäädäntö, joka takaa vastavuoroisesti yhtäläiset edut kuin Pariisin yleissopimus. Pariisin pöytäkirjan mukaan tämä edellyttää sitä, että sovellettavat periaatteet ovat identtisiä muun muassa laitoksenhaltijan ankaran vastuun osalta ja vastuun kanavointiperiaatteen osalta sekä sitä, että toimivaltainen tuomioistuimien määräytyy samalla lailla ja kaikkia vahingonkärsijöitä kohdellaan yhtäläisin perustein, tuomio tunnustetaan ja on täytäntöön pantavissa sekä että korvaukset, oikeudenkäyntikulut ja korot ovat vapaasti siirrettävissä. Edelleen Pariisin pöytäkirjan H kohdan mukaan nyt käsillä olevassa tapauksessa Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltio voi määrätä, että tällaisessa valtiossa ilmenneisiin ydinvahinkoihin sovelletaan vastuun enimmäismäärää, joka on alimmillaan yhtä suuri kuin sanotun valtion lainsäädännön mukaan suoritetaan sopimusvaltiossa ilmenneistä ydinvahingoista. Tätä tarkoittava säännös ehdotetaan sisällytettäväksi pykälän 2 momenttiin ja edellä selostettu pääperiaate

lainsäädäntöjen vastaavuudesta 1 momenttiin. Yhdessä säännökset jättävät suomalaiselle tuomioistuimelle sen harkitseminen, milloin väitetty vastaavuus on olemassa ja korvausta siten olisi suoritettava.

Pykälään sisältyisi 4 §:n 2 momenttia vastaava aluksia ja ilma-aluksia koskeva soveltamisalan rajoitus Pariisin pöytäkirjan edellyttämällä tavalla.

7 §. Edellä 4 ja 5 §:ssä ehdotetun soveltamisalan merkittävästä laajenuksesta seuraa, että niissä ydinaineen kuljetuksissa, jotka tapahtuvat sopimusvaltioiden ja muiden valtioiden välillä, ei sopimusvaltiossa olevan ydinlaitoksen haltijan vastuun alkamista tai päättymistä enää voi jättää sen varaan, mitä soveltamisalaa koskevat säännökset aiheuttavat. Tämän vuoksi ehdotetaan näiden Pariisin yleissopimukseen jo nykyisin sisältyvien periaatteiden sisällyttämistä itse lakiin. Näin ollen pykälän 1 momentissa käsiteltäisiin tilannetta, jossa ydinainetta kuljetetaan muuhun valtioon kuin sopimusvaltioon. Vastaava tuontitapausta koskeva säännös sisältyisi 8 §:n 1 momenttiin.

Ehdotetulla uuden 4 momentin säännöksellä pyritään Pariisin pöytäkirjaan sisältyvän määräyksen noudattamiseen niin, ettei vastuuta ydinvahingosta voida siirtää laitoksenhaltijalta toiselle enää pelkästään näiden välillä sopimuksella.

Tarkoituksena on estää keinotteluluonteinen toiminta, jossa vastaanottava laitoksenhaltija valitaan yksinomaan tai pääosin siksi, että päästään alhaisemman vakuutusvelvollisuuden ja siten alhaisempien vakuutusmaksujen piiriin.

Säännöksen tarkoituksena on, että asianomainen viranomainen voi sen nojalla olla ottamatta huomioon kirjallista sopimusta, jos on ilmeistä, että ydinaineiden vastaanottaminen erityisen sopimuksen nojalla ei liity vastaanottavan laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja toimenpiteen taloudellinen merkitys laitokselle ei ole välitöntä. Eri asia on, että käytännössä voi olla taloudellisesti täysin perusteltua kuljettaa useaan ydinlaitokseen tarkoitettuja ydinaineita yhdessä ja väliaikaisesti varastoida niitä yhdessä johonkin ydinlaitokseen. Sellaisessa tapauksessa tämän säännöksen soveltamiselle ei ole perusteita.

8 §. Pykälään ehdotetun muutoksen tarkoi-

tuksena on sen selventäminen, ettei sopimusvaltiossa olevan ydinlaitoksen vastuu voi alkaa ennen kuin sopimusvaltioon tuotavat ydinaineet on lastattu asianomaiseen kuljetusvälineeseen sellaisen vieraan valtion alueella, joka ei ole sopimusvaltio.

12 §. Pariisin pöytäkirjan J kohdan määräyksellä poistetaan mahdollisuus kansallisessa laissa rinnastaa epätavallista laatua olevat luonnonmullistukset niihin perusteisiin, jotka vapauttavat laitoksenhaltijan vastuusta. Näin ollen ehdotetaan sanotunlainen luonnonmullistus poistettavaksi säännöksestä.

Terroritekojen osalta voidaan todeta, että niitä ei erikseen mainita Pariisin yleissopimuksessa eikä Pariisin pöytäkirjassa. Käsillä oleva ydinvastuulain säännös noudattaakin tiukasti alkuperäisen sopimusmääräyksen sisältöä. Pariisin yleissopimuksen osapuolten keskuudessa käytyjen terrorismikysymystä koskevien neuvottelujen pohjalta voidaan todeta, että sopimusvaltioiden piirissä ei näytä vallitsevan poikkeavia käsityksiä sen suhteen, että Pariisin yleissopimuksen asianomaista 9 artiklan määräystä on sen poikkeusluonteen vuoksi tulkittava ahtaasti. Tämä johtaa siihen, että terroritekoja ei voida rinnastaa muihin sopimusmääräyksessä tarkoitettuihin perusteisiin.

14 §. Pariisin yleissopimuksen mukaan henkilö- ja esinevahingon käsitteen sekä muun tyyppisten vahinkojen korvattavuuden alan tarkempi määrittely määräytyy sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan. Yleissopimuksen nojalla toimivalta on pääsäännön mukaan sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jonka alueella ydintapahtuma sattui ja tuomioistuin soveltaa suoraan oman valtionsa kansallista lainsäädäntöä. Näin siitä riippumatta, missä sopimusvaltiossa vastuussa oleva ydinlaitos sijaitsee.

Saatettaessa aikanaan Pariisin yleissopimusta voimaan Suomessa, vahingonkorvauslaki ei ollut vielä voimassa. Todennäköisesti tästä syystä tyydyttiin ydinvastuulaissa korvauksen määräämisen osalta viittaamaan yleisiin vahingonkorvausperusteisiin. Mainittu viittaus ei ole kaikissa tapauksissa riittävän selvästi tulkittavissa, minkä vuoksi nyt ehdotetaan viitattavaksi suoraan niihin vahingonkorvauslain 5 ja 7 luvun säännöksiin, jotka ovat ydinvahinkoihin sovellettavissa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan henkilö- tai esinevahingon korvaamiseen sovellettaisiin vahingonkorvauslain 5 luvun ja 7 luvun 3 §:n säännöksiä. Kyseiset säännökset tulisivat käytännössä sovellettavaksi sellaisina kuin ne ovat vahingonkorvauslain muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 2004 annetussa laissa (509/2004), joka tulee voimaan vuoden 2006 alusta. Vahingonkorvauslain 5 luvussa on yleiset säännökset korvattavan vahingon määräytymisestä. Vahingonkorvauslain 7 luvun 3 pykälässä puolestaan säädetään vahinkoa kärsineen kuoleman vaikutuksesta aineettomasta vahingosta, kuten kivusta ja särystä tai pysyvistä haitasta suoritettavaan korvaukseen.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla korvattavaa olisi sellainen puhdas varallisuusvahinko, joka on aiheutunut ympäristön merkittävästä pilaantumisesta. Säännös perustuu Pariisin pöytäkirjan B kohdan määräykseen (vii5). Kyseessä olisi puhtaan varallisuusvahingon korvaamista koskeva erityissäännös, joka poikkeaa kyseisten vahinkojen korvaamista koskevasta vahingonkorvauslain 5 luvun 1 pykälään kirjatusta yleisperiaatteesta. Puhdas varallisuusvahinko voisi siten tulla ydinvastuulain nojalla korvattavaksi ainoastaan, kun se on aiheutunut ympäristön merkittävästä pilaantumisesta. Lisäksi ydinvahinkona korvattavan taloudellisen vahingon on Pariisin pöytäkirjan määräyksen mukaisesti oltava seurausta ympäristön käyttöön tai hyödyntämiseen välittömästi liittyvästä taloudellisesta toiminnasta tai edusta. Esimerkkinä voidaan mainita hotelli, jonka toiminta nojaa ympäröiviin kalastus- tai virkistysalueisiin tapauksessa, jolloin sanotut alueet pilaantuvat siinä määrin, että sillä on vaikutusta hotellin käyttöasteeseen ja liikevaihtoon.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan Pariisin pöytäkirjan määräyksen (vii 4) mukaisesti ydinvahingon piiriin otettavaksi ne kustannukset, jotka aiheutuvat kohtuullisista toimenpiteistä, joilla pyritään korjaamaan tai palauttamaan ennalleen pilaantuneita tai tuhoutuneita ympäristön osia tai, mikäli se katsotaan kohtuulliseksi, sijoittamaan tällaisia osia vastaava aines ympäristöön. Pilaantumisen on tällöin oltava vähäistä suurempaa. Vähäiseksi voidaan katsoa esimer-

kiksi havaittava maa- tai vesialueen säteilytason nousu, jos sillä ei ole terveydellistä vaikutusta tai vaikutusta alueen tavanomaiseen käyttöön. Ennallistamiskustannusten korvaamisen edellytyksenä olisi joka tapauksessa pidettävä sitä, että ennallistamistoimenpiteet on tosiasiallisesti toteutettu tai ne toteutetaan. Toimenpiteiden kohtuullisuus olisi arvioitava suhteessa niillä saavutettavaan etuun ja niiden asianmukaisuuteen tieteellisesti ja teknisestä näkökulmasta. Kohtuullisuutta koskevassa kokonaisarvioinnissa vaikutusta olisi myös sillä, perustuvatko toimenpiteet viranomaisten hyväksyntään tai suositukseen. Jos toimenpiteet edellyttävät viranomaislupaa, ei luvanvastaisesti tai ilman sellaista lupaa suoritettavia toimenpiteitä yleensä voitane katsoa korvaukseen oikeuttavaksi.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan Pariisin pöytäkirjan määräyksen (vii 6) mukaisesti ydinvahinkona korvattaviksi myös ne kustannukset, jotka aiheutuvat kohtuullisista torjuntatoimenpiteistä sekä näihin toimenpiteisiin ryhtymisestä edelleen aiheutuvista vahingoista. Tässä tarkoitettujen vahinkojen voidaan jo nyt katsoa kuuluvan Suomen vahingonkorvausoikeuden piiriin. Samalla ehdotetaan pöytäkirjamääräyksen mukaisesti tällaisten toimenpiteiden sisällyttämistä korvauksen piiriin sellaisissa tapauksissa, joissa ydintapahtumaa ei satukaan, mutta torjuntatoimenpiteisiin on ryhdytty sellaisen tapahtuman jälkeen, joka on aiheuttanut vakavan ja välittömän ydinvahingon uhan. Mitä edellä on sanottu kohtuullisuusharkinnasta ennallistamistoimenpiteiden osalta soveltuu myös torjuntatoimenpiteisiin kuitenkin niin, että kokonaisharkinnassa on niiden osalta otettava huomioon ydintapahtuman tai uhkaavan ydinvahingon luonne ja laajuus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ydinvastuulain nojalla määrättävän korvauksen sovittelusta vahinkoa kärsineen oman myötävaikutuksen perusteella. Sovittelu tulisi säännöksen nojalla kysymykseen vahingonkorvauslain 6 luvun 1 §:n pääsäännöstä poiketen vain tilanteessa, jossa vahingon syntymiseen vaikuttanut vahinkoa kärsineen toiminta on ollut tahallista tai törkeän huolimattontta.

15 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan

poistettavaksi viittaukset kanavointiperiaatteesta tehtävän poikkeuksiin, koska 17 §:n 2 momentissa ei ole kysymys sellaisesta poikkeuksesta ja toisaalta 15 a §:ssä tarkoitetaan tilannetta, jossa vastuu kohdistuu muuhun kuin laitoksenhaltijaan lähinnä kuljetusalalla voimassa olevien kansainvälisten sopimusten määräysten vuoksi.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin selvyuden vuoksi säännös, siitä, että jos momentissa tarkoitettussa tapauksessa ydinlaitoksen haltija on vastuussa Wienin yleissopimuksen mukaan, momentin soveltamisen edellytyksenä on, ettei kysymyksessä ole sanotun yleissopimuksen sopimusvaltio, joka on liittynyt myös yhteispöytäkirjaan.

15 a § Pykälän muutoksella pyritään tekemään selväksi se, ettei 15 §:n kanavointisäännös estä noudattamasta niitä lähinnä meri- ja ilmakuljetusalalla tehtyjä kansainvälisiä sopimuksia tai niitä vastaavia kansallisen lain säännöksiä, joissa vastuu ydinaineiden kuljetuksen yhteydessä sattuneesta ydintapahtumasta aiheutuneista ydinvahingoista on asetettu muulle kuin laitoksenhaltijalle, esimerkiksi rahdinkuljettajalle.

Pykälään ei enää ehdoteta otettavaksi voimassa olevaa 2 momenttia vastaavaa säännöstä. Tässä säännöksessä on käsitelty sellaisia tilanteita, jolloin kuljetuksen yhteydessä syntyneen ydinvahingon osalta korvausta voidaan hakea muulta kuin laitoksenhaltijalta turvautumatta tämän lain säännöksiin, esimerkiksi jonkin kuljetusalalla voimassa olevan kansainvälisen yleissopimuksen tai sitä vastaavan kansallisen säädöksen nojalla. Vastuun kanavointia laitoksenhaltijaan ei ole suinkaan voitu toteuttaa kaikissa kuljetusalan sopimuksissa. Tarkoituksena on nyt luopua ydinvastuulaissa kokonaan sellaisten sopimusten ja vastaavien kansallisten säädösten muodostamien poikkeusten luetteloinnista ja korvata säätely 1 momenttiin ehdotetulla säännöksellä ja 16 §:ään otettavalla takautumisoikeuden käyttöä koskevalla säännöksellä.

16 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan laitoksenhaltijaan kohdistuvan takautumisoikeuden käyttö mahdolliseksi aina silloinkin, kun ydinaineiden kuljetuksen yhteydessä syntyneestä, mutta muutoin laitoksenhaltijan vastuulla olevasta ydinvahingosta joutuu kul-

jetusalan sopimusmääräysten tai säännösten nojalla suorittamaan korvausta muu kuin laitoksenhaltija. Siten laitoksenhaltija lopulta vastaisi sellaisessakin tapauksessa, että ydinvahinko ei tulisi suoraan laitoksenhaltijan korvattavaksi ydinvastuulain soveltamisalan määrittävien 4 ja 5 §:n vuoksi. Näissä tapauksissa on kanavointiperiaatteen mukaista johtaa vastuu lopullisesti laitoksenhaltijaan eikä esimerkiksi rahdinkuljettajaan, joka on joutunut korvauksia suorittamaan.

Pariisin pöytäkirjan G kohdan määräyksillä poistetaan yleissopimuksen soveltamisalan laajennuksen jälkeen tarpeettomaksi jäänyt määräys takautumisoikeuden käytöstä laitoksenhaltijaa vastaan siinä tapauksessa, että korvausta on joutunut suorittamaan se, jolla on pääasiallinen toimipaikka sopimusvaltiossa tai tämän palveluksessa oleva. Tämän vuoksi pykälään ei ehdoteta otettavaksi sen voimassa olevaa 2 momenttia vastaavia säännöksiä. Pykälän uusi 2 momentti vastaa voimassa olevaa 3 momentin säännöstä.

18 §. Pykälän 1 momentiksi ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa perustetaan laitoksenhaltijan rajoittamaton vastuu. Tämä vastuu koskisi vain niitä vahinkoja, jotka ilmenivät Suomessa.

Pykälän 2 momentti koskee laitoksenhaltijan vastuun enimmäismäärää, jota Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijan osalta sovelletaan muualla kuin Suomessa ilmenevien vahinkojen osalta. Toinen asia on, että jäljempänä käsitelty vakuutusvelvollisuus kattaa Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijan rajoittamattoman vastuun täällä ilmenneistä vahingoista ja enimmäismäärään rajoitetun vastuun muualla ilmenneistä vahingoista. Laitoksenhaltijan vakuutuksesta korvauksia suoritetaan samanlaisin perustein molemmissa tapauksissa niin kauan kuin vakuutusmäärä 700 miljoonaa euroa on käytetty.

Yleissopimuksen ja vastaavan ydinvastuulain säännöksen nojalla vastuun enimmäismäärä voidaan laskea alimmillaan 5 miljoonaa erityisnosto-oikeuteen (noin 5,8 miljoonaa euroa) silläkin perusteella, että laitoksenhaltijalla voisi olla vaikeuksia hankkia asianmukainen vakuutus.

Pariisin pöytäkirjan H kohdan määräyksien mukaisesti viimeksi mainittu mahdollisuus poistetaan, mutta kansallisessa laissa voidaan

edelleen alentaa vastuun enimmäismäärää alle 700 miljoonan euron, mutta kuljetustapauksissa ei alle 80 miljoonan euron, eikä vähäriskisemmiksi katsottujen ydinlaitostenkaan osalta alle 70 miljoonan euron.

Suomen oloissa ei nykyisen lain voimassaoloaikana ole ollut tarvetta käyttää alentamismahdollisuutta muuta kuin eräissä kuljetustapauksissa. Tarkoituksenmukaista olisi, että alentamismahdollisuus jäisi valtioneuvoston käytettäväksi yksittäistapauksissa. Näissäkin tapauksissa tulisi aina korvattavaksi Pariisin pöytäkirjan määräysten mukaisesti muita kuin itse kuljetusvälineelle aiheutuneita vahinkoja vähintään 80 miljoonan euron määrältä.

19 §. Pykälässä ehdotetaan otettavaksi huomioon 18 §:ssä omaksuttu käsitteistö sekä pidettäväksi vastuun jakautumista koskevat säännökset muuten ennallaan, mutta kuitenkin otettavaksi huomioon se sinänsä harvinaiseksi katsottava tilanne, että vastuussa voi Suomessa olla samanaikaisesti muualla kuin Suomessa sijaitseva ydinlaitos ja täällä sijaitseva ydinlaitos, joka on Suomessa syntyneistä ydinvahingoista vastuussa ilman rajoitusta.

Pykälässä ennestään olevan säännöksen nojalla toimivaltaisen tuomioistuimen tehtävänä on päättää siitä, miten vastuu jaetaan ydinlaitosten välillä.

20 §. Pykälässä ehdotetaan, kuten nykyisinkin että korvauksia alennetaan siinä tapauksessa, että täyttä korvausta ei voida suorittaa laitoksenhaltijan vakuutuksesta. Muilta osin ehdotetun muutoksen tarkoituksena on huolehtia siitä, että kaikki ne, joilla on oikeus saada korvausta laitoksenhaltijan vakuutuksesta, saavat sitä tasapuolisesti.

21 §. Pykälässä oleva viittaus 19 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi koskemaan 19 §:n 3 momentiksi muuttuvaa lainkohtaa.

22 §. Pykälässä ehdotetaan Pariisin pöytäkirjan I kohdan määräysten mukaisesti omaksuttavaksi nykyisen 10 vuoden pituisen kanneajan sijasta 30 vuoden pituinen kanne-aika niissä tapauksissa, joissa on kysymyksessä henkilövahinko. Muissa tapauksissa noudatettaisiin edelleen 10 vuoden pituista kanneaikaa. Säännös on kirjoitettu siten, että sitä päivää, jona ydintapahtuma sattui, ei ote-

ta huomioon kanneaikaa laskettaessa. Saattaa osoittautua, että 30 vuoden pituinen kanneaika on vakuutuksenantajan kannalta vaikeasti vakuutettavissa tai jopa vakuuttamiskelvoton. Näissä tapauksissa voidaan vakuutusta täydentää ydinvastuulain 28 §:ssä tarkoitettulla muulla taloudellisella takuulla.

Pariisin pöytäkirja edellyttää, että erityinen pykälän 1 momentissa tarkoitettu määräaika ei saa olla kolme vuotta lyhyempi. Pykälän 2 momentissa olevat kanneajat ovat pakollisia, eikä erityisen määräajan noudattamisella voida pidentää näitä kanneaikoja.

Pykälästä poistetaan Pariisin pöytäkirjan mukaisesti anastettua, kadonnutta tai hylättyä ydinainetta koskeva erityinen kanneaika.

23 §. Tässä vakuutusvelvollisuutta ja vaihtoehtoisia vakuutusmuotoja koskevassa pykälässä ilmaistaisiin selvästi, että vakuutusvelvollisuuden täyttämällä katetaan suomalaisen laitoksenhaltijan rajoittamaton vastuu ja muualla kuin Suomessa syntyviä vahinkoja koskeva vastuun enimmäismäärä. Muutokset pykälän aikaisempaan sanamuotoon johtuvat 18 pykälässä omaksutusta käsitteistöä.

Pykälän 3 momenttia on aikaisempaan sanamuotoon verrattuna täsmennetty viittaamaan nimenomaan ydinvahinkoon.

24 §. Pykälässä säädetään nykyisin siitä, että vakuutuksen ollessa sellainen, että vakuutusmäärä kattaa *jokaisesta ydintapahtumasta* aiheutuvan vastuun, vakuutusmäärän tulee olla laitoksenhaltijan vastuun enimmäismäärän suuruinen. Edelleen kumottavaksi ehdotettuun säännökseen sisältyy laitoksenhaltijan velvollisuus ottaa vakuutus korotettuna viidesosalla vastuun enimmäismäärästä, jos vakuutus on sellainen, että se kunakin hetkenä on voimassa *laitosta kohden*.

Lain voimassaoloaikana on osoittautunut, että sellaisen vakuutuksen saaminen, jossa vakuutusmäärä kattaisi jokaisesta ydintapahtumasta aiheutuvan vastuun, ei ole käytännössä mahdollista. Vakuutukset onkin myönnetty säännönmukaisesti siten, että vakuutus on voimassa kunakin hetkenä laitosta kohden. Tällöin vakuutus vastaa ydintapahtuman aiheuttamista ydinvahingoista vakuutusmäärään saakka, mutta ei enää mahdollisen uuden ydintapahtuman aiheuttamista ydinvahingoista, muuta kuin siltä osin kuin vakuu-

tusmäärä on edellisen ydintapahtuman seurauksena vielä käyttämättä. Tällainen vakuutus on Pariisin yleissopimuksen nojalla ollut ja on edelleen sallittu. Siltä varalta, että samalla ydinlaitoksella tapahtuisi useampia perättäisiä ydintapahtumia, ydinvastuulakiin otettiin alkuaan säännös, jonka mukaan vakuutus on otettava sellaisena, että vakuutusmäärä on korotettava viidesosalla.

Edellä 18 §:ssä ehdotetun 700 miljoonan euron suuruisen vastuun enimmäismäärän vakuuttaminen voi osoittautua saatavilla olevaan vakuutuskapasiteettiin nähden vaikeaksi. Tuon määrän korottaminen vielä viidenneksellä 840 miljoonan euron määrään, merkitsi nykytietämyksen mukaan sitä, että olisi erittäin epätodennäköistä, että vakuutusta olisi yleensä saatavilla. Korotusjärjestely on Suomen lisäksi käytössä vielä toistaiseksi Ruotsissa, mutta kansainvälisessä käytännössä sitä ei sovelleta. Ottaen huomioon sen, että korotusmenettelyn poistaminen ei heikentäisi vahingonkäräjien asemaa, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

29 §. Pariisin pöytäkirjan mukaan sopimusvaltion on vastattava siitä, että sen alueella sijaitsevan ydinlaitoksen kanssa vakuutus sopimuksen tehnyt vakuutuksenantaja pystyy suorittamaan vakuutuskorvaukset vakuutus sopimuksen mukaisesti. Tätä tarkoittava säännös on ydinvastuulaissa jo entuudestaan.

Pariisin pöytäkirjan määräyksillä sallitaan kansallisen lain nojalla alentaa laitoksenhaltijan vastuumäärää – ja vakuutusmäärää – edellä 18 §:n perusteluissa selostetulla tavalla. Tämä tapahtuu Pariisin pöytäkirjan K kohdan määräysten mukaan kuitenkin asianomaisen sopimusvaltion riskillä. Sopimusvaltio vastaisi pykälän mukaan niin ollen niistä vahingoista, jotka olisi voitu korvata laitoksenhaltijan vakuutuksesta, jollei vastuun enimmäismäärää olisi siten alennettu.

30 §. Brysselin pöytäkirjan B kohdan mukaisesti laajennetaan lisäyleissopimuksen soveltamisala koskemaan myös talousvyöhykkeitä ja muita kansainvälisen oikeuden tunnistamia alueita.

Soveltamisalan laajennus merkitsee tässä tarkoitettua korvauksen suorittamista sopimusvaltion kansalaisille myös aavalla merellä syntyneistä vahingoista ja vahingoista, joita nämä ovat kärsineet aluksella tai muualla

siihen verrattavalla rakennelmalla, joka on sijainnut muualla kuin valtioalueella, joka kuuluu lisäyleissopimuksen ulkopuoliselle valtiolle.

Pykälän kirjoitustavassa heijastuu Suomen jo aikaisemmin valitsema tapa soveltaa lisäyleissopimusta, joka perustuu siihen, että Suomen valtion varoista korvataan Suomen valtion osuus korvauksista isäntävaltiona tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion osuus korvauksista isäntävaltiona, milloin viimeainitun valtion alueella sijaitseva laitoksenhaltija on vahingosta vastuussa. Näissä tapauksissa jää Suomen valtion tehtäväksi periä takaisin sen toisen valtion puolesta suoritettava osuus korvauksista. Sama menettely koskee korvausyhteisön korvausta.

31 §. Pykälässä olevat viittaukset muihin tämän lain säännöksiin ehdotetaan muutettavaksi viittaamaan asianomaisiin muutettuihin lainkohtiin.

32 §. Brysselin pöytäkirjan C kohdan määräysten mukaan isäntävaltion tulee vastata vahingoista laitoksenhaltijalle määrätyn vastuun enimmäismäärän ja 1 200 miljoonan euron erotuksesta. Vahingon ylittäessä 1 200 miljoonaa euroa, vastaa korvausyhteisö vahingoista 300 miljoonan euron määrään saakka eli korvauksia maksetaan sopimusjärjestelyjen pohjalta yhteensä 1 500 miljoonan euron määrältä. Brysselin pöytäkirjan mukaan korvausyhteisön maksama korvaus ylittää 300 miljoonaa euroa, jos lisäyleissopimukseen liittyy jokin uusi valtio. Sellaisessa tapauksessa ylitetään luonnollisesti myös 1 500 miljoonan euron kokonaismäärä. Pykälän sanamuodossa on otettu huomioon se, että vaikka korvauksia, jotka maksetaan julkisista varoista jouduttaisiinkin alentamaan vahingonkäräjien kesken, jäisi suomalainen laitoksenhaltija vielä vastuuseen niistä näin korvaamatta jääneistä vahingoista, jotka ovat ilmenneet Suomen alueella.

Pykälässä ehdotetaan, että kysymyksen ollessa valtion varoista suoritettavia korvauksia koskevasta määräyksestä, sen antaa Vakuumusvalvontaviraston sijasta Valtiokonttori.

33 §. Kanneajan pidentyessä Pariisin pöytäkirjan määräysten mukaan aina 30 vuoteen henkilövahinkojen osalta, ei enää ole tarvetta pykälään aiemmin sisältyneen Pariisin yleissopimuksen ja lisäyleissopimuksen ulkopuo-

lella tapahtuvan valtion korvausvelvollisuuden säilyttämiseen myöhäisvahinkojen osalta. Pykälän 1 momentti sisältäisi siten enää säännökset niistä tapauksista, joissa valtion varoista suoritetaan korvausta kanneajan tultua menetetyksi hyväksyttävästä syystä ja suomalainen laitoksenhaltija on ollut ydintapahtuman sattuessa vahingosta vastuussa.

34 §. Tässä pykälässä on nykyisin säädetty siitä, että valtion varoista voidaan suorittaa korvausta Suomessa syntyneistä vahingoista valtioneuvoston vahvistamalla perusteilla eduskunnan annettua siihen suostumuksensa. Korvauksen edellytyksenä on myös, että korvauksia ei suoriteta lisäyleissopimuksen mukaan. Jos suomalainen ydinlaitos olisi vahingosta vastuussa, tulisi lisäyleissopimus sovellettavaksi, ja toisaalta nykyisessä tilanteessa täällä syntyneen vahingon korvaaminen jäisi pelkästään Pariisin yleissopimuksen korvausjärjestelmän varaan vain, jos vahingosta olisi vastuussa Portugalissa, Kreikassa tai Turkissa sijaitseva ydinlaitos. Näissä valtioissa ei kuitenkaan ole ydinlaitoksia.

Wienin yleissopimuksen järjestelmän varaan jäätäisiin, jos vahingosta olisi vastuussa Suomen lähialueilla, esimerkiksi Virossa, Puolassa, Latviassa tai Liettuaassa sijaitseva ydinlaitos. Näistä valtioista vain Liettuaassa on ydinvoiman tuotantoa.

Ottaen huomioon vielä, että nyt ehdotetaan suomalaisen laitoksenhaltijan vastuun määrittämistä rajoittamattomaksi, ei tässä pykälässä olevalle säännöstölle todennäköisesti ole tarvetta. Siinä tapauksessa, että sattuisi katastrofiluokan ydinonnettomuus, jonka vaikutukset ulottuisivat Suomen alueelle, eivätkä sopimusperäisten korvausjärjestelmien tuomat korvaukset riittäisi täällä syntyneiden vahinkojen korvaamiseen, voitaisiin varsin nopeasti viedä eduskunnan päätettäväksi valtion varoista suoritettavaa ylimääräistä korvausta koskeva esitys.

Edellä sanottuun viitaten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

35 §. Edellä 34 §:ää koskeviin perusteluihin viitaten ehdotetaan tähän lainkohtaan sisältyvä viittaus 34 §:ään poistettavaksi.

36 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset kumottavaan 34 §:ään. Brysselin pöytäkirjan määräyksen mukaisesti perustetaan valtiolle takautumis-

oikeus sen lisäyleissopimuksen mukaisena isäntävaltiona suorittaman korvauksen tai muun sopimusvaltion lisäyleissopimuksen mukaan suorittaman korvauksen osalta, jonka Suomen valtio on toisen sopimusvaltion puolesta suorittanut. Takautumisoikeus on yhtäläinen kuin laitoksenhaltijan takautumisoikeus eli vaade kohdistetaan siihen luonnolliseen henkilöön, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon, tai siihen, joka on kirjallisella sopimuksella nimenomaan sitoutunut vastaamaan vahingosta.

37 §. Käsillä olevan pykälän säännökset, jotka koskevat Suomen tuomioistuimen toimivaltaa, ehdotetaan Euroopan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvina korvattavaksi viittauksella Pariisin pöytäkirjalla muutettavaan Pariisin yleissopimuksen 13 artiklaan, joka koskee toimivaltaista tuomioistuinta sopimusvaltioiden keskinäisissä suhteissa ajettaessa kannetta laitoksenhaltijan vastuun nojalla. Euroopan unionin neuvosto päätti 4.1 kohdassa selostetulla tavalla valtuuttaa unionin jäsenvaltiot puolestaan ratifioimaan Pariisin pöytäkirjan näiltä osin. Viittaus tuomiovaltaa koskevaan artiklaan ehdotetaan otettavaksi pykälään vain informatiivisuussyistä.

Päätös sisältää sen, että toimivaltainen tuomioistuin on sen Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltion tuomioistuin, jonka alueella ydintapahtuma on sattunut ja sen, että Pariisin pöytäkirjan M kohdan mukaisesti Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltion tuomioistuimella on toimivalta myös silloin kun ydintapahtuma on sattunut sopimusvaltion talousvyöhykkeellä. Talousvyöhyke rinnastetaan alueeseen, jolle sopimusvaltiolla olisi kansainvälisen oikeuden mukaan oikeus perustaa talousvyöhyke.

Jos ydintapahtuma sattuu sopimusvaltioiden alueiden ulkopuolella, talousvyöhykkeeseen rinnastettavalla alueella, josta ei kuitenkaan ole asianmukaisesti ilmoitettu OECD:n pääsihteerille, tai jos ydintapahtuman paikka ei voida varmuudella määrätä, toimivaltainen on sen sopimusvaltion tuomioistuin, jossa vastuussa oleva ydinlaitos sijaitsee.

Artikla sisältää myös määräykset toimivalan määräytymisestä useamman sopimusvaltion tuomioistuimen ollessa lähtökohtaisesti toimivaltainen sekä toimivallan määräytymi-

sestä tapauksissa, joissa on syntynyt erimieliisyys rajojen määräytymisestä merellä.

38 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset lain muihin säännöksiin, koska toimivalta johtuu pääsääntöisesti edellä selostetulla tavalla suoraan Euroopan yhteisön toimivallasta.

39 §. Pykälän 1 momentin käsitteistöä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan 18 §:n sisältöä.

4. Voimaantulo

Pariisin pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan, kun kaksi kolmannelle Pariisin yleissopimuksen osapuolista on ratifioinut tai hyväksynyt pöytäkirjan. Brysselin pöytäkirja tulee voimaan, kun kaikki lisäyleissopimuksen osapuolet ovat hyväksyneet tai ratifioineet pöytäkirjan.

Edellä yleisperustelujen 4.1 kohdassa selostetuista syistä on odotettavissa, että Pariisin pöytäkirja tulee voimaan sitten, kun ne Euroopan unionin jäsenvaltiot, jotka kuuluvat Pariisin yleissopimukseen, unionin neuvoston tekemän päätöksen mukaisesti ratifioivat tai hyväksyvät pöytäkirjan, minkä tulisi tapahtua samanaikaisesti vuoden 2006 loppuun mennessä. Päätös ei koske Tanskaa, eikä myöskään niitä unionin jäsenvaltioita, jotka eivät ole yleissopimuksen sopimuspuolia.

Tarkoituksena on, että voimaansaattamislakien ja ydinvastuulain muuttamista koskevan lain voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, joko niin, että kaikki ydinvastuulain muutetut säännökset tulevat voimaan samanaikaisesti voimaansaattamislakien kanssa tai, kuten näyttää todennäköiseltä, siten että ensin säädetään asetuksella Pariisin pöytäkirjan voimaansaattamislain ja sen kannalta tarpeellisten ydinvastuulain säännösten voimaantulon ajankohdasta ja myöhempanä ajankohtana vastaavasti Brysselin pöytäkirjan osalta.

5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaisesti eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset vel-

voitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksynnän.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan tämä perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla.

Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (ks. PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Pariisin pöytäkirjan määräyksistä valtaosa on sellaisia, että ne kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan A kohdassa olevat käsitteet määritelmineen vaikuttavat välillisesti muiden ydinvastuulaissa olevien aineellisten säännösten tulkintaan ja soveltamiseen ja kuuluvat siten myös lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp).

Pöytäkirjan B kohdan määräykset asettavat vähimmäisvaatimukset suoritettavan vahingonkorvauksen laajuudelle, josta on ennestään säädetty lailla.

Pöytäkirjan C kohdan soveltamisalaa koskevat määräykset laajentavat laissa jo olevia vastaavia määräyksiä ja kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan D kohdan määräykset koskevat vahingonkorvausoikeutta, mutta eivät poikkea siitä, mikä Suomessa jo on lakina voimassa. Nämä määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan E kohdan määräykset rajoittavat vastuun siirtämistä laitoksenhaltijalta toiselle, tavalla, joka poikkeaa laissa jo olevien säännösten sisällöstä, ja kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan F ja G kohdan määräyksillä poiketaan eräiltä osin siitä, miten takautumisoikeus laitoksenhaltijaa vastaan on laissa järjestetty, minkä vuoksi määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan H kohdan määräykset poikkeavat laitoksenhaltijan vastuun määrää ja sisältöä koskevista lain säännöksistä ja kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan I kohdan vanhentumisaikoja koskevat määräykset poikkeavat osittain lain säännöksistä ja kuuluvat kaikilta osin lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan J kohdan määräykset laitoksenhaltijan vastuun poistavista perusteista koskevat sitä, mitä laissa on nyt säädetty ja osittain poikkeavat siitä, minkä vuoksi ne kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan K kohdan määräykset vakuutusvelvollisuudesta ja vakuutuksen sisällöstä koskevat sitä, mitä asiasta on ennestään laissa säädetty ja osittain poikkeavat siitä. Nämä määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan L kohdan sopimusvaltioiden välistä rahaliikennettä koskevat vapautukset poikkeavat ainakin valmiuslaissa säädetystä valvontaa ja säännöstelyä poikkeusoloissa koskevista määräyksistä ja kuuluvat lainsäädännön alaan.

Toimivaltaista tuomioistuinta koskevan Pariisin pöytäkirjan M kohdan osalta eduskunnan suostumus ei ole tarpeen, koska asiasta määrääminen kuuluu Euroopan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, vaikkakin Euroopan Unionin neuvostolta on saatu valtuutus Pariisin pöytäkirjan ratifioimiseen yhteisön puolesta.

Pöytäkirjan N kohdan määräykset sovellettavasta laista koskevat sitä, mitä asiasta säädetään Suomen laissa, ja kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan Q kohdan kansainvälistä riitojenratkaisumenettelyä koskevat määräykset voivat johtaa Suomea pakollisesti sitovaan ratkaisuun, jossa vahvistetaan miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Asiasta on säännöksiä

entuudestaan laissa. Tällaisen riitojenratkaisulausekkeen katsotaan kuuluvan lainsäädännön alaan, vaikka se kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana ei olekaan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskesityksen kanssa.

Eräät Brysselin pöytäkirjan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan soveltamisalaa koskevat B kohdan määräykset poikkeavat säännöksistä, jotka nyt ovat laissa ja kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Sopimusvaltioiden varoista vahingonkärsijöille suoritettavissa olevia varoja koskevat C kohdan määräykset poikkeavat siitä, mitä laissa säädetään ja kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan E kohdan määräykset, jotka koskevat valtiolla laitoksenhaltijaa kohtaan olevaa takaisinsaantioikeutta, koskevat seikkoja, joista säädetään laissa ja kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan F ja G kohdan määräykset, jotka koskevat vahingonkorvausoikeuden vanhentumista, koskevat sitä mitä laissa säädetään, ja kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan H kohdan määräykset vahingonkorvauksen määrästä koskevat seikkoja, joista säädetään laissa ja kuuluvat siksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan I kohdan määräykset vahingonkorvausoikeuden toteuttamisesta koskevat seikkoja, joista säädetään laissa, ja kuuluvat siksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan J kohdan määräys, joka koskee tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa, koskee asiaa, josta säädetään laissa ja kuuluu siksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan K kohdan määräykset, jotka koskevat sen sopimusvaltion tehtäviä, jonka tuomioistuimilla on asiassa toimivalta, koskevat seikkoja, joista säädetään laissa, ja kuuluvat siksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan M kohdan määräys, joka koskee valtion varoista suoritettavan sopimusvaltioiden yhteisen korvausmäärän korottamista, koskee seikkaa, josta säädetään laissa ja kuuluu sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan Q kohdassa tarkoitettu riitojenratkaisumenettely voi johtaa Suomea sitovaan ratkaisuun, jolla vahvistetaan, miten

tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen riitojenratkaisulausekkeen katsotaan kuuluvan lainsäädännön alaan, vaikka se kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana ei olekaan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskesityksen kanssa.

Edellä selostetun lisäksi eduskunnan suostumus on tarpeen myös siitä syystä, että sekä Pariisin pöytäkirjan K kohdan että Brysselin pöytäkirjan C kohdan määräykset merkitsevät sitä, että vahinkovaikutuksiltaan erittäin suuren ydinonnettomuuden seurauksena Suomen valtio joutuisi esityksen mukaan korvaamaan ydinvahinkoja 700 miljoonan euron ylittävältä osalta aina 1 200 miljoonaan euroon ja aiemmin selostetun suhteellisen osuuden ydinvahingoista, jotka ylittävät 1 200 miljoonaa euroa ja ulottuvat aina 1 500 miljoonaan saakka. Suomen valtio saattaisi joutua korvaamaan laitoksenhaltijan vastuun enimmäismäärään kuuluvaa osuutta Pariisin pöytäkirjan K kohdassa selostetulla tavalla.

Vaikka nämä määräykset eivät aiheuta valtiolla välittömiä menoja, eduskunnan olisi tällaisen ydinvahingon tapahtuessa myönnettävä määrärahat korvauksen suorittamiseksi. Vaikka vaikutukset eivät ole välittömiä, ne olisivat toteutuessaan mittavia ja luonteeltaan sellaisia, että ne sitovat eduskunnan budjettivaltaa, ja sen vuoksi esitys edellyttää poikkeuksellisesti eduskunnan hyväksymistä myös tästä syystä.

6. Käsittelyjärjestys

Esitys sisältää ehdotukset pöytäkirjojen voimaansaattamislakeiksi, jotka olisivat blanketimuotoisia. Tämän lisäksi esitys sisältää ehdotuksen laiksi ydinvastuulain muuttamisesta, johon koottaisiin ne säännökset, joita pöytäkirjojen määräysten voimaan saattaminen Suomessa edellyttää. Sovellettavien säännösten kokoamista samaan lakiin on pidettävä erityisesti vahingonkärsineiden kannalta perusteltuna.

Vahingonkärsineiden asemaa on valtiösääntöoikeudellisesti arvioitava perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan kannalta. Omaisuudella tarkoitetaan perustuslakivaliokunnan käytännössä varallisuusarvoisia etuja kuten vahinkoa kärsineen tuomiolla tai

sopimuksella vahvistettua oikeutta vahingonkorvaukseen.

Ydinvastuun järjestämistä koskevat säännökset niihin aikaisemmin sisältyneine vastuunrajoituksineen on Suomessa ennen perustuslain voimaan tuloa saatettu voimaan tavanomaisessa säätämisyjärjestyksessä. Esityksessä lähdetään siitä, että vahingonkorvausta ei enää rajoiteta. Esitys ei ole ongelmallinen perustuslain 15 §:n kannalta.

Ydinlaitoksen haltijan kannalta vahingonkorvausvelvollisuutta turvaavaa vakuutuskennotovelvollisuutta voidaan tarkastella perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatuun elinkeinovapauden kannalta. Ydinlaitosten toimintaa säännellään ydinenergialain nojalla. Sen 5 luvun säännösten mukaan toiminta ei ole mahdollista, ellei ydinvastuulaissa säädettyä velvollisuutta ole täytetty. Elinkeinovapautteen kohdistuvista rajoituksista, jollaisena ydinvastuulaista ja esityksestä ilmeneviä velvollisuuksia on edellä esitetyn valossa pidettävä, on aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laadun ja edellytysten tulee ilmetä laista (esimerkiksi PeVL 4/2000 vp.).

Esitys ei siten ole ongelmallinen perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta.

Edellä mainituilla perusteilla hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksestä. Koska hallitus ehdottaa, että eduskunnan suostumus ei ole tarpeen Pariisin pöytäkirjan M kohdan

osalta, mutta asiasta kuitenkin säädettäisiin ehdotuksessa laiksi ydinvastuulain muuttamisesta, esityksestä olisi suotavaa hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään:

että Eduskunta hyväksyisi vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua yleissopimusta muuttavan Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan, siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan,

sekä vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua lisäyleissopimusta muuttavan Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan.

Koska pöytäkirjoihin sisältyy lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki**

vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua yleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki

vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua lisäyleissopimusta muuttavan, Pariisissa 12 päivänä

helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

3.

Laki**ydin vastuulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1972 annetun ydin vastuulain (484/1972) 24 ja 34 §, *muutetaan* 1—5 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti, 14 §, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 15 a ja 16 §, 18—21 §, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §, 29—33 §, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 37 ja 38 § sekä 39 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 820/1989 ja laissa 588/1994, 3 §, 15 §:n 1 momentti ja 15 a § mainitussa laissa 820/1989, 4, 16 ja 32 § osaksi viime mainitussa laissa, 15 §:n 3 momentti, 18 ja 38 § sekä 39 §:n 1 momentti mainitussa laissa 588/1994, 20, 23 ja 33 § osaksi laissa 89/1999 sekä 30 § osaksi laissa 128/1977, ja

lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ydinpolttoaineella* halkeavaa ainetta, joka käsittää metallin, seoksen tai kemiallisen yhdisteen muodossa olevaa uraania tai plutoniumia;

2) *radioaktiivisella tuotteella* muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua radioaktiivista ainetta, jäte mukaanluettuna, joka ydinpolttoaineen valmistuksen tai käytön yhteydessä on säteilyllä tehty tai tullut radioaktiiviseksi;

3) *ydinaineella* ydinpolttoainetta, lukuun ottamatta luonnonuraania ja köyhdytettyä uraania, sekä radioaktiivista tuotetta, ei kuitenkaan radioisotooppeja, joita käytetään tai jotka ovat valmiita käytettäväksi teolliseen, kaupalliseen, maatilataloudelliseen, lääkinälliseen, tieteelliseen tai opetukselliseen tarkoitukseen;

4) *ydinreaktorilla* laitosta, joka sisältää ydinpolttoainetta sillä tavoin, että siinä voi tapahtua ydinten halkeaminen itsestään jatkuvana ketjureaktiona ilman lisäneutronilähdettä;

5) *ydinlaitoksella*:

a) ydinreaktoria, lukuun ottamatta aluksessa tai muussa kuljetusvälineessä olevaa ja siinä voimanlähteenä käytettyä tai käytettäväksi tarkoitettua ydinreaktoria;

b) ydinainetta valmistavaa tai käsittelevää tehdasta;

c) ydinpolttoaineen isotooppeja erottavaa tehdasta;

d) säteilytetyn ydinpolttoaineen muokkausta suorittavaa tehdasta;

e) ydinaineen säilytyslaitosta, jos laitosta ei ole tarkoitettu vain tilapäiseen varastointiin aineen kuljetuksen aikana;

f) sellaista edellä tarkoitettua ydinreaktoria, tehdasta tai säilytyslaitosta, jota ollaan poistamassa käytöstä;

6) *laitoksen sijaintimaalla* sitä sopimusvaltiota, jonka alueella ydinlaitos sijaitsee tai, jos laitos ei sijaitse minkään valtion alueella, sitä sopimusvaltiota, joka käyttää laitosta tai on sen hyväksynyt;

7) *ydinlaitoksen haltijalla* Suomessa olevan laitoksen osalta sitä, jolla on säädetty lupa ydinlaitoksen hallintaa tai käyttöä varten taikka joka muutoin hallitsee tai käyttää laitosta, sekä valtakunnan ulkopuolella olevan laitoksen osalta sitä, jota on pidettävä laitoksen haltijana sen sijaintimaan lainsäädännön mukaan;

8) *ydinvahingolla* vahinkoa, joka on aiheutunut ydinlaitoksessa olevan säteilylähteen ionisoivasta säteilystä, ydinlaitoksessa olevan ydinpolttoaineen, radioaktiivisen tuotteen tai jätteen ionisoivasta säteilystä taikka ydinlaitoksesta peräisin olevan tai ydinlaitokseen kuljetettavan ydinaineen tai 8 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kuljetettavan ydinaineen ionisoivasta säteilystä;

9) *ydintapahtumalla* jokaista ydinvahingon aiheuttanutta tapahtumaa tai samasta alkulähteestä johtunutta tapahtumasarjaa;

10) *Pariisin yleissopimuksella* Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, vahingonkorvausvastuuta ydinvoiman alalla koskevaa yleissopimusta, jota on muutettu 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla, tai sanottua yleissopimusta muutettuna mainituilla pöytäkirjoilla ja Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla;

11) *lisäyleissopimuksella* Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla sekä Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua Pariisin yleissopimuksen lisäyleissopimusta;

12) *Wienin yleissopimuksella* Wienissä 21 päivänä toukokuuta 1963 tehtyä yleissopimusta korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla, tai sanottua yleissopimusta muutettuna Wienissä 12 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä pöytäkirjalla; sekä

13) *sopimusvaltiolla* valtiota, joka on liittynyt Pariisin yleissopimukseen, ja valtiota, joka on liittynyt Wienin yleissopimukseen sekä Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1988 tehtyyn Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevaan yhteispöytäkirjaan.

2 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että tätä lakia ei sovelleta ydinpolttoaineisiin tai radioaktiivisiin tuotteisiin, joihin liittyvä ydinvahingon vaara on vähäinen niiden pienen määrän, matalan rikastusasteen tai vähäisen radioaktiivisuuden vuoksi, taikka ydinlaitoksiin, joissa on ainoastaan tällaisia ydinaineita.

3 §

Samana haltijan kahta tai useampaa samalla laitosalueella Suomessa sijaitsevaa ydinlaitosta on pidettävä tätä lakia sovellettaessa yhtenä laitoksena yhdessä saman haltijan samalla laitosalueella sijaitsevien muiden tilojen kanssa, joissa säilytetään ydinainetta.

4 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa ydinvahingosta tämän lain mukaisesti, jos ydinvahinko on syntynyt Suomen tai muun sopimusvaltion täysivaltaisuuteen tai kansainvälisen oikeuden mukaiseen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella taikka sellaisen valtion vastaavalla alueella, joka ei ole sopimusvaltio ja jonka alueella ei ole ydintapahtuman ajankohtana yhtään ydinlaitosta.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös mainitussa momentissa tarkoitettussa valtiossa rekisteröidyllä aluksella tai ilma-aluksella syntynyttä ydinvahinkoa edellyttäen, ettei alus tai ilma-alus ole vahingon syntyhetkellä sijainnut muun kuin 1 momentissa tai 5 §:ssä tarkoitettun valtion alueella.

Suomen ulkopuolella sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tässä laissa tarkoitettun vastuun enimmäismäärään ja alueelliseen ulottuvuuteen sovelletaan laitoksen sijaintimaan lakia.

5 §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija on

vastuussa tämän lain mukaisesti myös ydinvahingosta, joka on syntynyt sellaisen valtion täysivaltaisuuteen tai kansainvälisen oikeuden mukaiseen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, joka ei ole sopimusvaltio ja jonka alueella on ydintapahtuman ajankohtana ydinlaitos, jos kyseisen valtion lainsäädäntö vastaa Pariisin yleissopimuksen periaatteita. Sama koskee sellaisessa valtiossa rekisteröidyllä aluksella tai ilma-aluksella syntyneitä ydinvahinkoa edellyttäen, ettei alus tai ilma-alus ole vahingon syntyhetkellä sijainnut muun kuin 4 §:n 1 momentissa tai tässä momentissa tarkoitetun valtion alueella.

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vakuutuksesta suoritetaan tässä pykälässä tarkoitettu ydinvahingosta enintään niin suuri korvaus kuin kyseisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan olisi suoritettava vastaavasta Suomessa syntyneestä ydinvahingosta.

7 §

Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa olevasta ydinlaitoksesta tapahtuneen ydinaiheen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta aiheutuneen ydinvahingon on velvollinen korvaamaan tämän ydinlaitoksen haltija. Jos edellä tarkoitettu ydinaine on lähetetty muuhun valtioon kun sopimusvaltioon, on laitoksenhaltija vastuussa ydinvahingosta, joka aiheutuu ydintapahtumasta, joka on sattunut ennen kuin kuljetettava ydinaine on purettu kuljetusvälineestä, jolla se viedään sanottuun vieraaseen valtioon.

Tässä pykälässä tarkoitettuna kirjallisena sopimuksena ei pidetä Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tekemää kirjallista sopimusta, jonka mukaan ydintapahtumasta aiheutuneen vahingon korvaa vastaanottavan ydinlaitoksen haltija, jos on ilmeistä, ettei kuljetettavilla ydinaineilla ole tämän ydinlaitoksen haltijalle välitöntä taloudellista merkitystä.

8 §

Jos ydinaine on lähetetty muusta valtiosta kuin sopimusvaltiossa Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa sijaitsevaan ydinlaitokseen tämän laitoksenhaltijan kirjallisella suostumuksella, on laitoksenhaltija vastuussa ydin-

vahingoista, jotka aiheutuvat ydintapahtumasta, joka sattuu sen jälkeen kun kuljetettava ydinaine on lastattu kuljetusvälineeseen, jolla se tuodaan sanotusta vieraasta valtiosta.

12 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija ei kuitenkaan ole tämän lain mukaisesti vastuussa ydintapahtumasta, joka on suoranaisesti johtunut aseelliseen selkkaukseen, vihollisuuksiin, sisällissotaan tai kapinaan kuuluvasta toimesta. Muussa sopimusvaltiossa olevan ydinlaitoksen haltijan vastuusta edellä tarkoitetuissa tapauksissa on voimassa, mitä laitoksen sijaintimaan laissa säädetään.

14 §

Ydinvahinkona on korvattava:

1) henkilö- tai esinevahinko vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun ja 7 luvun 3 §:n mukaisesti;

2) sellainen taloudellinen vahinko, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, jos vahinko on aiheutunut ympäristön merkittävästä pilaantumisesta; sekä

3) ydintapahtuman seurauksena pilaantuneen ympäristön kohtuullisista ennallistamistoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset edellyttäen, että ympäristön pilaantuminen on ollut vähäistä suurempaa.

Lisäksi on ydinvahinkona korvattava kohtuullisista torjuntatoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset ja tällaisista toimenpiteistä aiheutunut vahinko edellyttäen, että toimenpiteillä pyritään torjumaan 1 momentissa tarkoitettua vahinkoa ydintapahtuman jälkeen tai, sen estämättä mitä 1 §:n 8 kohdassa säädetään, sellaisen tapahtuman jälkeen, joka aiheuttaa vakavan ja välittömän ydinvahingon uhan.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta myötävaikutettu vahinkoon, voidaan vahingonkorvausta kohtuuden mukaan sovitella.

15 §

Tämän lain tai muussa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön korvaussäännösten mukaista korvausta ydin-

vahingosta ei voida vaatia muulta kuin ydinlaitoksen haltijalta tai tämän vastuun varalta vakuutuksen myöntäneeltä vakuutusyhtiöltä.

Ydinvahingosta, jota tämän lain korvaussäännökset tai vastaavat muun sopimusvaltion lain säännökset eivät koske, ei saa vaatia korvausta Suomessa, jos ydinvahinko on aiheutunut aluksella tapahtuneen ydinaineiden kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta tai muutoin aluksen käyttämisestä ja jos ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa vahingosta sellaisen valtion lain mukaan, joka olematta sopimusvaltio, on liittynyt Wienin yleissopimukseen, tai sellaisen muussa vieraassa valtiossa voimassa olevan, korvausvastuuta ydinvahingosta koskevan lainsäädännön mukaan, joka on kaikissa suhteissa vahingonkärsijöiden kannalta yhtä edullinen kuin Pariisin yleissopimus tai Wienin yleissopimus. Jos näissä tapauksissa ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa ydinvahingosta, sovelletaan luonnollisen henkilön vastuusta tämän tahallaan aiheuttamasta ydinvahingosta tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä luonnollisen henkilön vastuusta 12 §:ssä ja 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ydinvahingoista sekä kuljetusvälineeseen kohdistuneesta vahingosta säädetään tässä laissa. Soveltamista ei estä se, ettei laitoksen haltija tai käyttäjä vastaa vahingosta sitä koskevan Wienin yleissopimuksen erityissäännöksen tai sellaista erityissäännöstä vastaavan tässä momentissa tarkoitettua vieraan valtion lain perusteella.

15 a §

Mitä 5 §:n 2 momentissa ja 15 §:ssä säädetään, ei sovelleta siltä osin kuin se olisi vastoin Suomea sitovien ydinaineiden kuljetusta koskevien kansainvälisten sopimusten velvoitteita tai sitä, mitä muualla laissa niiltä osin säädetään.

16 §

Sille, joka on Suomea sitovan ydinaineiden kuljetusta koskevan kansainvälisen sopimuksen tai sellaiseen sopimukseen perustuvien säännösten taikka vieraassa valtiossa voimassa olevan, sellaisen sopimuksen määräystä pääasiallisesti vastaavan muun säännöksen

perusteella joutunut suorittamaan korvausta ydinvahingon johdosta, siirtyy 4 ja 5 §:ssä säädetyn estämättä vahingonkärsijän oikeus tämän lain mukaan vastuussa olevaa ydinlaitoksen haltijaa vastaan. Jos korvaus johtuu ydinvahingosta, jota tarkoitetaan 5 §:ssä, on korvauksen suorittaneella oikeus vaatia suorittamansa korvaus takaisin ydinlaitoksen haltijalta sen estämättä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään.

Tässä pykälässä säädettyä takautumisoikeutta ei ole sillä, joka on itse vastuussa vahingosta 21 §:n perusteella.

18 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukainen vastuu samasta ydintapahtumasta johtuneista, Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on rajoittamaton.

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukaisen vastuun enimmäismäärä samasta ydintapahtumasta johtuneista, muualla kuin Suomessa syntyneistä ydinvahingoista, on 700 miljoonaa euroa.

Valtioneuvostolla on oikeus hakemuksesta määrätä yksittäistä ydinaineiden kuljetusta varten 2 momentissa tarkoitettua pienempi vastuun enimmäismäärä, jos kuljetettavana olevien ydinaineiden aiheuttamasta ydintapahtumasta johtuva vahingonvaara on vähäinen ottaen huomioon näiden ydinaineiden määrä ja laatu sekä kuljetuksen olosuhteet kokonaisuudessaan. Vastuun enimmäismäärää ei kuitenkaan voida määrätä pienemmäksi kuin 80 miljoonaa euroa. Tässä momentissa tarkoitettua enimmäismäärästä korvataan muita kuin kuljetusvälineeseen kohdistuneita ydinvahinkoja vähintään 80 miljoonaa euron määrältä.

Korvausmäärälle tuleva korko ja oikeudenkäyntikulujen korvaus eivät sisälly laitoksenhaltijan vastuun enimmäismäärään.

19 §

Jos kahden tai useamman ydinlaitoksen haltijat ovat vastuussa samasta ydinvahingosta, vastaavat nämä siitä omasta ja toistensa puolesta, kukin kuitenkin enintään tätä ydinlaitosta koskevaan vastuun enimmäismäärään asti. Jos vahinko on syntynyt kuljetettaessa

useamman ydinlaitoksen haltijan ydinaineita samalla kuljetusvälineellä tai varastoitaessa kuljetuksen aikana niitä tilapäisesti samassa ydinlaitoksessa, on ydinlaitosten haltijoiden yhteisen vastuun enimmäismäärä se korkein määrä, joka on voimassa johonkin näistä laitoksista nähden.

Jos jokin 1 momentin mukaan vastuussa olevista ydinlaitoksista sijaitsee Suomessa, vastaa tämän ydinlaitoksen haltija Suomessa syntyneistä ydinvahingoista omasta puolestaan ilman vastuun rajoitusta.

Ydinlaitosten haltijoiden kesken jaetaan vastuu sen mukaan kuin kunkin laitoksen osuuteen, vahingon syntymiseen ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

20 §

Jos Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vastuun enimmäismäärä tai 19 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteisen vastuun enimmäismäärä ei riitä kaikkien korvaukseen oikeutettujen karsimien ydinvahinkojen täyteen hyvittämiseen, on vahingonkarsijoille laitoksenhaltijan vakuutuksesta suoritettavia korvauksia ja niille tulevia korkoja alennettava samassa suhteessa.

Jos sattuneen ydintapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on Vakuutusvalvontavirastolla oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

21 §

Ydinlaitoksen haltijalla on oikeus saada takaisin tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaan suorittamansa korvaus luonnolliselta henkilöltä, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon, tai siltä, joka on kirjallisella sopimuksella laitoksenhaltijan kanssa nimenomaan sitoutunut vastaamaan vahingosta. Laitoksenhaltijalla ei ole muutoin laajempaa oikeutta saada joltakin toiselta takaisin, mitä hän on suorittanut tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla, kuin mitä edellä 17 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 3 momentissa säädetään.

22 §

Sen, joka haluaa 6—10 §:n tai 16 §:n nojalla vaatia korvausta ydinlaitoksen haltijalta tai vakuutuksenantajalta, joka on antanut vakuutuksen laitoksenhaltijan vastuun varalta, on ilmoitettava vaateensa laitoksenhaltijalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin hän sai tiedon vahingosta ja siitä vastuussa olevasta tai hänen olisi kohtuullista huolellisuutta noudattaen pitänyt saada selkainen tieto, taikka 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siitä päivästä, jona korvausvaade häneen kohdistettiin.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kannevalta menetetään myös, jos korvauskannetta ydinlaitoksen haltijaa tai vakuutuksenantajaa vastaan ei ole pantu vireille:

- 1) henkilövahingon osalta 30 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui; ja
- 2) muun ydinvahingon osalta 10 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n 1—3 momentissa tarkoitettua vastuun kattamiseksi 18 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun enimmäismäärään saakka.

Vakuutus voidaan ottaa:

- 1) siten, että vakuutusmäärä kattaa jokaisesta ydintapahtumasta aiheutuvan vastuun enimmäismäärän; tai
- 2) siten, että se kunakin hetkenä on laitosta kohden voimassa enimmäismäärän suuruisena.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitettua kuljetuksen aikana sattuneesta ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta voi vakuutus olla erillinen.

29 §

Jos se, jolla on oikeus saada vahingonkorvausta tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalta, näyttää, ettei

hän ole voinut saada tätä korvausta ydinlaitoksen haltijan kanssa vakuutus sopimuksen tehneeltä vakuutuksenantajalta 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun vastuun enimmäismäärän rajoissa, maksetaan siten saamatta jäänyt korvaus valtion varoista.

Valtion 1 momentin mukainen korvausvelvollisuus päättyy, kun korvausta on suoritettu vakuutuksesta ja valtion varoista yhteensä 700 miljoonan euron määrä.

30 §

Jos Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa olevan rauhanomaisiin tarkoituksiin käytettävän ydinlaitoksen haltija on vastuussa ydinvahingosta Pariisin yleissopimuksen mukaan ja Suomen tuomioistuimella on 37 §:n mukaan oikeus tutkia vahingonkorvausvaade laitoksenhaltijaa vastaan, korvataan ydinvahinko, siltä osin kuin se ylittää 700 miljoonan euron määrän, valtion varoista, milloin ydinvahinko on syntynyt:

1) Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa;

2) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella, ja ydinvahingon kärsii Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalainen;

3) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella aluksessa tai ilma-aluksessa, joka on rekisteröity mainitussa valtiossa, tai mainitun valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla keinotekoisella saarella, laitoksessa tai rakennuksessa; tai

4) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion talousvyöhykkeellä tai sen yläpuolella taikka mainitun valtion mannerjalustalla, talousvyöhykkeen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai tutkimuksen yhteydessä.

Sovellettaessa 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännöksiä ei korvausta kuitenkaan suoriteta, jos ydinvahinko on syntynyt muun valtion kuin Suomen tai lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerellä tai sen yläpuolella.

Sovellettaessa 1 momenttia rinnastetaan lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaiseen sanottu valtio itse tai sen osa, julkis- tai yksityisoikeudellinen yhtiö, yhdistys, sää-

tiö tai muu yhteisö tai yhtymä, jolla on kotipaikka tai muutoin pysyvä toimipaikka sellaisessa valtiossa. Lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaisena pidetään myös henkilöä, jonka sellaisen valtion lain mukaan on katsottava vakinaisesti asuvan siinä valtiossa ja joka lisäyleissopimuksen mukaan korvausoikeuden suhteen rinnastetaan saman valtion kansalaiseen.

31 §

Valtion varoista 30 §:n mukaan suoritettava korvaus määrätään 12 §:n 1 momentissa, 13 ja 14 §:ssä sekä 18 §:n 4 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Edellä 16 §:ssä olevia säännöksiä takautumisoikeudesta ydinlaitoksen haltijaa vastaan sovelletaan vastaavasti oikeuteen saada valtiolta takaisin sellaisen ydinvahingon johdosta maksettu korvaus, josta suoritetaan korvausta 30 §:n mukaan valtion varoista.

32 §

Niiden korvausten yhteismäärien, jotka ydinlaitoksen haltija ja valtio suorittavat saman ydintapahtuman johdosta osaksi 6—15, 15 a ja 16—22 §:n sekä 30 ja 31 §:n nojalla sekä osaksi lisäyleissopimuksen 15 artiklassa tarkoitetun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion ja muun valtion välisen sopimuksen perusteella, enimmäismäärä on 1500 miljoonaa euroa tai se tätä suurempi määrä, joka seuraa lisäyleissopimuksen 12 a artiklan soveltamisesta. Määrään ei lueta korkoa eikä korvausta oikeudenkäyntikulusta.

Jos se määrä, joka 1 momentin mukaan on käytettävissä valtion varoista suoritettavaa korvausta varten 30 ja 31 §:n mukaan, ei riitä ydinvahinkojen korvaamiseen, alennetaan valtion varoista suoritettavia korvauksia ja niille tulevia korkoja samalla suhteellisella osalla. Tätä momenttia sovellettaessa noudatetaan vastaavasti mitä 20 §:n 2 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että siinä tarkoitettua määrän antaa Valtiokonttori.

33 §

Jos ydintapahtuma, jonka vahinkovaiikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa, on aiheuttanut henkilövahingon Suomessa tai henkilövahingon Suomen kansalaiselle tämän oleskellessa muualla ja

sellainen ydinvahinko on ilmennyt ennen kuin laitoksenhaltijan vastuu on 22 §:n tai muun sopimusvaltion lain vastaavan säännöksen nojalla lakannut, suoritetaan korvaus valtion varoista, vaikka siihen oikeutettu ei ole nostanut kannetta säädettyssä ajassa tai muutoin ryhtynyt toimenpiteisiin vanhentumisajan keskeyttämiseksi, jos hänellä on ollut siihen hyväksyttävä syy.

Jos muiden vahingonkärsijöiden osalta on määrätty korvausten alentamisesta 20 §:n 1 momentin nojalla tai valtion varoista suoritettavan korvauksen alentamisesta 32 §:n 2 momentin nojalla taikka muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista 1 momentin mukaan suoritettavaa korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa Valtiokonttorille.

35 §

Korvausta 29 tai 30 §:n mukaan ei suoriteta 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun ydintapahtuman johdosta.

36 §

Määrä, jonka valtio on maksanut 30—32 §:n nojalla tai joka muutoin on suoritettu lisäyleissopimuksen määräysten perusteella ydintapahtuman johdosta, jonka vahinkovaiikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa muun sopimusvaltion lain mukaan, voidaan vaatia takaisin vain siltä, jota vastaan laitoksenhaltijalla on 21 §:n mukaisesti takautumisoikeus. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös korvaukseen, jonka valtio on maksanut 33 §:n nojalla.

37 §

Siitä, minkä valtion tuomioistuimilla on toimivalta tutkia tämän lain nojalla nostettu kanne, määrätään Pariisin yleissopimuksen 13 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna 1 §:n 10 kohdassa tarkoitetulla, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla.

38 §

Kun suomalainen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan tämän lain nojalla nostetun kanteen, toimivaltainen tuomioistuin on Helsingin käräjäoikeus.

39 §

Jos ydinvahingon korvaamista koskevassa asiassa on annettu tuomio toisessa sopimusvaltiossa ja sen maan tuomioistuimet ovat Pariisin tai Wienin yleissopimuksen mukaan oikeutettuja tutkimaan sen riitakysymyksen, jota tuomio koskee, pannaan tuomio, kun se on saanut lainvoiman ja voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa se on annettu, hakemuksesta täytäntöön Suomessa tutkimatta uudelleen sitä asiaa, joka tuomiolla on ratkaistu. Tämä ei sisällä velvollisuutta panna täytäntöön ulkomaista tuomiota, jos ydinlaitoksen haltijaa koskeva vastuun enimmäismäärä siten ylitettäisiin.

Täytäntöönpanoa on haettava Helsingin hovioikeudelta ja hakemukseen on liitettävä:

1) tuomio alkuperäisenä tai asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistamana jäljennöksenä;

2) sen valtion, jossa tuomio on annettu, asianomaisen viranomaisen antama selitys siitä, että tuomio koskee Pariisin yleissopimuksessa tai Wienin yleissopimuksessa tarkoitettua korvausta sekä että se on saanut lainvoiman ja se voidaan panna täytäntöön sanotussa valtiossa; sekä

3) jos edellä mainitut asiakirjat on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, viran puolesta oikeaksi todistettu suomennos tai ruotsinnot niistä.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Toimivaltainen tuomioistuin Suomen ja sellaisen muun sopimusvaltion välillä, joka on allekirjoittanut tämän lain 1 §:n 10 kohdassa tarkoitetun, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan, mutta ei ole hyväksynyt sitä tai liittynyt siihen, määräytyy kuitenkin tämän lain voimaantullessa voimassa olleen sanamuodon perusteella. Edellä tarkoitettuun sopimusvaltioon sovelletaan myös tällä lailla kumottuja 1 §:n 1 momentin n kohtaa ja 1 §:n 2 momenttia.

Tämän lain 18 §:n tullessa voimaan kumotaan ydinvastuulain mukaisen vastuun enimmäismäärästä 5 päivänä toukokuuta 1994 annettu valtioneuvoston päätös (333/1994).

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Mauri Pekkarinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

ydinvastuulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1972 annetun ydinvastuulain (484/1972) 24 ja 34 §, *muutetaan* 1—5 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti, 14 §, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 15 a ja 16 §, 18—21 §, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §, 29—33 §, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 37 ja 38 § sekä 39 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 820/1989 ja laissa 588/1994, 3 §, 15 §:n 1 momentti ja 15 a § mainitussa laissa 820/1989, 4, 16 ja 32 § osaksi viime mainitussa laissa, 15 §:n 3 momentti, 18 ja 38 § sekä 39 §:n 1 momentti mainitussa laissa 588/1994, 20, 23 ja 33 § osaksi laissa 89/1999 sekä 30 § osaksi laissa 128/1977, ja

lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

a) *ydinpolttoaineella* halkeavaa ainetta, joka käsittää metallin, seoksen tai kemiallisen yhdisteen muodossa olevaa uraania tai plutoniumia *taikka, sen mukaan kuin valtioneuvosto määrää, muuta halkeavaa ainetta;*

b) *radioaktiivisella tuotteella* muuta kuin a kohdassa tarkoitettua radioaktiivista ainetta, jäte mukaanluettuna, joka ydinpolttoaineen valmistuksen tai käytön yhteydessä on säteilyllä tehty tai tullut radioaktiiviseksi;

c) *ydinaineella* ydinpolttoainetta, lukuunottamatta luonnonuraania ja köyhdytettyä uraania, sekä radioaktiivista tuotetta, ei kuitenkaan radioisotooppeja, joita käytetään tai jotka ovat valmiita käytettäväksi teolliseen, kaupalliseen, maataloudelliseen, lääkinälliseen, tieteelliseen tai opetukselliseen tarkoitukseen;

d) *ydinreaktorilla* laitosta, joka sisältää ydinpolttoainetta sillä tavoin, että siinä voi tapahtua ydinten halkeaminen itsestään jatkuvana ketjureaktiona ilman lisäneutronilähdettä;

e) *ydinlaitoksella* ydinreaktoria, lukuun-

Ehdotus

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ydinpolttoaineella* halkeavaa ainetta, joka käsittää metallin, seoksen tai kemiallisen yhdisteen muodossa olevaa uraania tai plutoniumia;

2) *radioaktiivisella tuotteella* muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua radioaktiivista ainetta, jäte mukaanluettuna, joka ydinpolttoaineen valmistuksen tai käytön yhteydessä on säteilyllä tehty tai tullut radioaktiiviseksi;

3) *ydinaineella* ydinpolttoainetta, lukuunottamatta luonnonuraania ja köyhdytettyä uraania, sekä radioaktiivista tuotetta, ei kuitenkaan radioisotooppeja, joita käytetään tai jotka ovat valmiita käytettäväksi teolliseen, kaupalliseen, maataloudelliseen, lääkinälliseen, tieteelliseen tai opetukselliseen tarkoitukseen;

4) *ydinreaktorilla* laitosta, joka sisältää ydinpolttoainetta sillä tavoin, että siinä voi tapahtua ydinten halkeaminen itsestään jatkuvana ketjureaktiona ilman lisäneutronilähdettä;

5) *ydinlaitoksella*:

ottamatta aluksessa tai muussa kuljetusvälineessä olevaa ja siinä voimanlähteenä käytettyä tai käytettäväksi tarkoitettua ydinreaktoria,

ydinainetta valmistavaa tai käsittelevää tehdasta,

ydinpolttoaineen isotooppeja erottavaa tehdasta,

säteilytetyn ydinpolttoaineen muokkausta suorittavaa tehdasta,

ydinaineen säilytyslaitosta, jos laitosta ei ole tarkoitettu vain tilapäiseen varastointiin aineen kuljetuksen aikana, sekä

sen mukaan kuin valtioneuvosto määrää, muuta laitosta, jossa on ydinpolttoainetta tai radioaktiivista tuotetta;

f) *laitoksen sijaintimaalla* sitä sopimusvaltiota, jonka alueella ydinlaitos sijaitsee tai, jos laitos ei sijaitse minkään valtion alueella, sitä sopimusvaltiota, joka käyttää laitosta tai on sen hyväksynyt;

g) *ydinlaitoksen haltijalla* Suomessa olevan laitoksen osalta sitä, jolla on säädetty lupa ydinlaitoksen hallintaa tai käyttöä varten taikka joka muutoin hallitsee tai käyttää laitosta, sekä valtakunnan ulkopuolella olevan laitoksen osalta sitä, jota on pidettävä laitoksen haltijana sen sijaintimaan lainsäädännön mukaan;

h) *ydinvahingolla* vahinkoa, joka on johtunut ydinpolttoaineen tai radioaktiivisen tuotteen radioaktiivisista ominaisuuksista tai mainitunlaisista ominaisuuksista ja niiden yhteydessä esiintyvistä ydinpolttoaineen tai radioaktiivisen tuotteen myrkyllisyyteen tai räjähtävyyteen liittyvistä tahi muista vaarallisista ominaisuuksista, sekä sellaisesta ionisoivasta säteilystä aiheutunutta vahinkoa, joka on johtunut ydinlaitoksessa olevasta muusta säteilylähteestä kuin ydinpolttoaineesta tai radioaktiivisesta tuotteesta;

i) *ydintapahtumalla* jokaista ydinvahingon aiheuttanutta tapahtumaa tai samasta alkulähteestä johtunutta tapahtumasarjaa;

j) *Pariisin yleissopimuksella* Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 allekirjoitettua, vahingonkorvausvastuuta ydinvoiman alalla koskevaa yleissopimusta, joka on muutettu Pariisissa 28 päivänä tammikuuta 1964 allekirjoitetulla lisäpöytäkirjalla, tai sanottua yleissopimusta muutettuna mainitulla lisä-

a) ydinreaktoria, lukuun ottamatta aluksessa tai muussa kuljetusvälineessä olevaa ja siinä voimanlähteenä käytettyä tai käytettäväksi tarkoitettua ydinreaktoria;

b) ydinainetta valmistavaa tai käsittelevää tehdasta;

c) ydinpolttoaineen isotooppeja erottavaa tehdasta;

d) säteilytetyn ydinpolttoaineen muokkausta suorittavaa tehdasta;

e) ydinaineen säilytyslaitosta, jos laitosta ei ole tarkoitettu vain tilapäiseen varastointiin aineen kuljetuksen aikana;

f) *sellaista edellä tarkoitettua ydinreaktoria, tehdasta tai säilytyslaitosta, jota ollaan poistamassa käytöstä;*

6) *laitoksen sijaintimaalla* sitä sopimusvaltiota, jonka alueella ydinlaitos sijaitsee tai, jos laitos ei sijaitse minkään valtion alueella, sitä sopimusvaltiota, joka käyttää laitosta tai on sen hyväksynyt;

7) *ydinlaitoksen haltijalla* Suomessa olevan laitoksen osalta sitä, jolla on säädetty lupa ydinlaitoksen hallintaa tai käyttöä varten taikka joka muutoin hallitsee tai käyttää laitosta, sekä valtakunnan ulkopuolella olevan laitoksen osalta sitä, jota on pidettävä laitoksen haltijana sen sijaintimaan lainsäädännön mukaan;

8) *ydinvahingolla vahinkoa, joka on aiheutunut ydinlaitoksessa olevan säteilylähteen ionisoivasta säteilystä, ydinlaitoksessa olevan ydinpolttoaineen, radioaktiivisen tuotteen tai jätteen ionisoivasta säteilystä taikka ydinlaitoksesta peräisin olevan tai ydinlaitokseen kuljetettavan ydinaineen tai 8 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kuljetettavan ydinaineen ionisoivasta säteilystä;*

9) *ydintapahtumalla* jokaista ydinvahingon aiheuttanutta tapahtumaa tai samasta alkulähteestä johtunutta tapahtumasarjaa;

10) *Pariisin yleissopimuksella* Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, vahingonkorvausvastuuta ydinvoiman alalla koskevaa yleissopimusta, jota on muutettu 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla, tai sanottua

pöytäkirjalla ja Pariisissa 16 päivänä marraskuuta 1982 allekirjoitetulla muutospöytäkirjalla;

k) *lisäyleissopimuksella* Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 allekirjoitettua ja Pariisissa 28 päivänä tammikuuta 1964 allekirjoitetulla lisäpöytäkirjalla sekä Pariisissa 16 päivänä marraskuuta 1982 allekirjoitetulla muutospöytäkirjalla muutettua Pariisin yleissopimuksen lisäyleissopimusta;

l) *Wienin yleissopimuksella* Wienissä 21 päivänä toukokuuta 1963 tehtyä yleissopimusta korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla;

m) *sopimusvaltiolla* valtiota, joka on liittynyt Pariisin yleissopimukseen, ja valtiota, joka on liittynyt Wienin yleissopimukseen sekä Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1988 tehtyyn Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevaan yhteispöytäkirjaan; *sekä*

n) *erityisnosto-oikeudella Kansainvälisen Valuuttarahaston käyttämää erityisnosto-oikeutta.*

Vahingonkorvauksen suuruutta määrättäessä muunnetaan erityisnosto-oikeus Suomen rahaksi sen kurssin mukaan, joka oli voimassa sinä päivänä, jolloin ydintapahtuma sattui, jollei lisäyleissopimukseen kuuluvien valtioiden kesken ole 30—32 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa sovittu muuta päivää käytettäväksi muuntamisessa yksittäisen ydintapahtuman osalta. Muunnettaessa erityisnosto-oikeutta Suomen rahaksi on markan arvo määrättävä noudattaen sitä laskutapaa, jota Kansainvälinen Valuuttarahasto noudatti toiminnassaan ja suorituksissaan edellä tarkoitettuna päivänä.

2 §

Valtioneuvostolla on valta määrätä, että tätä lakia ei ole sovellettava ydinlaitokseen, ydinpolttoaineeseen tai radioaktiiviseen tuotteeseen, jos siihen liittyvä ydinvahingon vaara on vähäinen.

yleissopimusta muutettuna *mainituilla pöytäkirjoilla ja Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla;*

11) *lisäyleissopimuksella* Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla *sekä Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla* muutettua Pariisin yleissopimuksen lisäyleissopimusta;

12) *Wienin yleissopimuksella* Wienissä 21 päivänä toukokuuta 1963 tehtyä yleissopimusta korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla, *tai sanottua yleissopimusta muutettuna Wienissä 12 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä pöytäkirjalla; sekä*

13) *sopimusvaltiolla* valtiota, joka on liittynyt Pariisin yleissopimukseen, ja valtiota, joka on liittynyt Wienin yleissopimukseen sekä Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1988 tehtyyn Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevaan yhteispöytäkirjaan.

2 §

Valtioneuvoston *asetuksella voidaan säätää*, että tätä lakia ei sovelleta ydinpolttoaineisiin tai radioaktiivisiin tuotteisiin, joihin liittyvä ydinvahingon vaara on vähäinen *niiden pienen määrän, matalan rikastustason tai vähäisen radioaktiivisuuden vuoksi, taikka ydinlaitoksiin, joissa on ainoastaan tällaisia ydinaineita.*

3 §

Valtioneuvosto tai sen määräämä viranomainen voi määrätä, että saman haltijan kahta tai useampaa samalla alueella Suomessa sijaitsevaa ydinlaitosta on pidettävä tätä lakia sovellettaessa yhtenä laitoksena joko sellaisenaan tai yhdessä saman haltijan samalla alueella sijaitsevien muiden tilojen kanssa, joissa säilytetään radioaktiivista ainetta.

4 §

Tämän lain muut säännökset kuin 15 §:n 3 momentti ja 15 a §:n 1 momentti eivät koske sellaisen valtion alueella sattuneesta ydintapahtumasta aiheutunutta ydinvahinkoa, joka ei ole sopimusvaltio.

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa tämän lain mukaisesti muun valtion kuin sopimusvaltion alueella syntyneestä ydinvahingosta vain, jos ydintapahtuma on sattunut Suomessa. Valtakunnan alueen ulkopuolella sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukaisen vastuun alueellisesta ulottuvuudesta on voimassa, mitä laitoksen sijaintimaan laissa säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että korvausta ei ole Suomessa suoritettava muussa kuin sopimusvaltiossa syntyvästä ydinvahingosta enempää kuin korvausta on mainitun valtion oikeuden mukaan suoritettava Suomessa syntyvästä ydinvahingosta. Asetuksella ei kuitenkaan voida rajoittaa sellaiseen 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettuun yleis-sopimukseen perustuvaa vastuuta, johon Suomi on liittynyt.

Jäljempänä 16 §:ssä säädetään, milloin sillä, joka on maksanut korvauksen ydinvahingosta, on oikeus tämän pykälän säännösten estämättä vaatia korvaus takaisin ydinlaitoksen haltijalta.

5 §

Vastavuoroisuuden perusteella voidaan asetuksella säätää huomioon ottaen Suomen velvoitukset Pariisin yleissopimuksen mukaan, että valtio, joka ei ole sopimusvaltio, on lakia sovellettaessa rinnastettava sopimusvaltioon.

3 §

Saman haltijan kahta tai useampaa samalla laitosalueella Suomessa sijaitsevaa ydinlaitosta on pidettävä tätä lakia sovellettaessa yhtenä laitoksena yhdessä saman haltijan samalla laitosalueella sijaitsevien muiden tilojen kanssa, joissa säilytetään ydinainetta.

4 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa ydinvahingosta tämän lain mukaisesti, jos ydinvahinko on syntynyt Suomen tai muun sopimusvaltion täysivaltaisuuteen tai kansainvälisen oikeuden mukaiseen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella taikka sellaisen valtion vastaavalla alueella, joka ei ole sopimusvaltio ja jonka alueella ei ole ydintapahtuman ajankohtana yhtään ydinlaitosta.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös mainitussa momentissa tarkoitettussa valtiossa rekisteröidyllä aluksella tai ilma-aluksella syntynyttä ydinvahinkoa edellyttäen, ettei alus tai ilma-alus ole vahingon syntyhetkellä sijainnut muun kuin 1 momentissa tai 5 §:ssä tarkoitettun valtion alueella.

Suomen ulkopuolella sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tässä laissa tarkoitettun vastuun enimmäismäärään ja alueelliseen ulottuvuuteen sovelletaan laitoksen sijaintimaan lakia.

5 §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa tämän lain mukaisesti myös ydinvahingosta, joka on syntynyt sellaisen valtion täysivaltaisuuteen tai kansainvälisen oikeuden mukaiseen lainkäyttövaltaan kuulu-

valla alueella, joka ei ole sopimusvaltio ja jonka alueella on ydintapahtuman ajankohdantana ydinlaitos, jos kyseisen valtion lainsäädäntö vastaa Pariisin yleissopimuksen periaatteita. Sama koskee sellaisessa valtiossa rekisteröidyllä aluksella tai ilma-aluksella syntynyttä ydinvahinkoa edellyttäen, ettei alus tai ilma-alus ole vahingon syntyhetkellä sijainnut muun kuin 4 §:n 1 momentissa tai tässä momentissa tarkoitettuna valtion alueella.

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vakuutuksesta suoritetaan tässä pykälässä tarkoitettua ydinvahingosta enintään niin suuri korvaus kuin kyseisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan olisi suoritettava vastaavasta Suomessa syntyneestä ydinvahingosta.

7 §

Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa olevasta ydinlaitoksesta tapahtuneen ydinaineen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta aiheutuneen ydinvahingon on velvollinen korvaamaan, jollei jäljempänä 2 ja 3 momentissa ole toisin säädetty, tämän ydinlaitoksen haltija.

7 §

Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa olevasta ydinlaitoksesta tapahtuneen ydinaineen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta aiheutuneen ydinvahingon on velvollinen korvaamaan tämän ydinlaitoksen haltija. Jos edellä tarkoitettu ydinaine on lähetetty muuhun valtioon kun sopimusvaltioon, on laitoksenhaltija vastuussa ydinvahingosta, joka aiheutuu ydintapahtumasta, joka on sattunut ennen kuin kuljetettava ydinaine on purettu kuljetusvälineestä, jolla se viedään sanottuun vieraaseen valtioon.

Tässä pykälässä tarkoitettuna kirjallisena sopimuksena ei pidetä Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tekemää kirjallista sopimusta, jonka mukaan ydintapahtumasta aiheutuneen vahingon korvaa vastaanottavan ydinlaitoksen haltija, jos on ilmeistä, ettei kuljetettavilla ydinaineilla ole tämän ydinlaitoksen haltijalle välitöntä taloudellista merkitystä.

8 §

Jos ydinaine on lähetetty muusta valtiosta kuin sopimusvaltiossa Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa olevaan ydinlaitokseen tämän laitoksen haltijan kirjallisella suos-

8 §

Jos ydinaine on lähetetty muusta valtiosta kuin sopimusvaltiossa Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa sijaitsevaan ydinlaitokseen tämän laitoksenhaltijan kirjallisella

tumuksella, on laitoksenhaltija vastuussa kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta aiheutuneesta ydinvahingosta, jolle siitä, mitä jäljempänä 2 momentissa on säädetty, muuta johdu.

12 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija ei kuitenkaan ole tämän lain mukaisesti vastuussa ydintapahtumasta, joka on suoranaisesti johtunut aseelliseen selkkaukseen, vihollisuuksiin, sisällissotaan tai kapinaan kuuluvasta toimesta *taikka epätavallista laatua olevasta luonnonmullistuksesta*. Muussa sopimusvaltiossa olevan ydinlaitoksen haltijan vastuusta edellä tarkoitetuissa tapauksissa on voimassa mitä laitoksen sijaintimaan laissa on säädetty.

14 §

Mikäli jäljempänä ei toisin säädetä, on tämän lain mukainen korvaus määrättävä voimassa olevien yleisten vahingonkorvausperusteiden mukaan.

Jos sen puolelta, jota ydinvahinko on kohdannut, on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta vaikutettu vahinkoon, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

suostumuksella, on laitoksenhaltija vastuussa ydinvahingoista, *jotka aiheutuvat ydintapahtumasta, joka sattuu sen jälkeen kun kuljetettava ydinaine on lastattu kuljetusvälineeseen, jolla se tuodaan sanotusta vieraasta valtiosta.*

12 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltija ei kuitenkaan ole tämän lain mukaisesti vastuussa ydintapahtumasta, joka on suoranaisesti johtunut aseelliseen selkkaukseen, vihollisuuksiin, sisällissotaan tai kapinaan kuuluvasta toimesta. Muussa sopimusvaltiossa olevan ydinlaitoksen haltijan vastuusta edellä tarkoitetuissa tapauksissa on voimassa, mitä laitoksen sijaintimaan laissa *säädetään*.

14 §

Ydinvahinkona on korvattava:

1) henkilö- tai esinevahinko vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun ja 7 luvun 3 §:n mukaisesti;

2) sellainen taloudellinen vahinko, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, jos vahinko on aiheutunut ympäristön merkittävästä pilaantumisesta; sekä

3) ydintapahtuman seurauksena pilaantuneen ympäristön kohtuullisista ennallistamistoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset edellyttäen, että ympäristön pilaantuminen on ollut vähäistä suurempaa.

Lisäksi on ydinvahinkona korvattava kohtuullisista torjuntatoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset ja tällaisista toimenpiteistä aiheutunut vahinko edellyttäen, että toimenpiteillä pyritään torjumaan 1 momentissa tarkoitettua vahinkoa ydintapahtuman jälkeen tai, sen estämättä mitä 1 §:n 8 kohdassa säädetään, sellaisen tapahtuman jälkeen, joka aiheuttaa vakavan ja välittömän ydinvahingon uhan.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta myötävaikutettu vahinkoon, voidaan vahingonkorvausta kohtuuden mukaan sovitella.

15 §

Tämän lain tai muussa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön korvaussäädösten mukaista korvausta ydinvahingosta ei voida vaatia muulta kuin ydinlaitoksen haltijalta tai tämän vastuun varalta vakuutuksen myöntäneeltä vakuutusyhtiöltä, *ellei 15 a §:stä tai 17 §:n 2 momentista muuta johdu.*

Ydinvahingosta, jota tämän lain korvaussäännökset tai vastaavat muun sopimusvaltion lain säännökset eivät koske, ei saa vaatia korvausta Suomessa, jos ydinvahinko on aiheutunut aluksella tapahtuneen ydinaineiden kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta tai muutoin aluksen käyttämisestä ja jos ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa vahingosta sellaisen valtion lain mukaan, joka on liittynyt Wienin yleissopimukseen, tai sellaisen muussa vieraassa valtiossa voimassa olevan, korvausvastuuta ydinvahingosta koskevan lainsäädännön mukaan, joka on kaikissa suhteissa vahingonkäräjien kannalta yhtä edullinen kuin Pariisin yleissopimus tai Wienin yleissopimus. Jos näissä tapauksissa ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa ydinvahingosta, sovelletaan luonnollisen henkilön vastuusta tämän tahallaan aiheuttamasta ydinvahingosta tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä luonnollisen henkilön vastuusta 12 §:ssä ja 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ydinvahingoista sekä kuljetusvälineeseen kohdistuneesta vahingosta säädetään tässä laissa. Soveltamista ei estä se, ettei laitoksen haltija tai käyttäjä vastaa vahingosta sitä koskevan Wienin yleissopimuksen erityissäännöksen tai sellaista erityissäännöstä vastaavan tässä momentissa tarkoitettua vieraan valtion lain perusteella.

15 a §

Mitä 15 §:ssä on säädetty, ei sovelleta siltä osin kuin se olisi vastoin Suomen tekemien kansainvälisten sopimusten velvoitteita.

15 §

Tämän lain tai muussa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön korvaussäännösten mukaista korvausta ydinvahingosta ei voida vaatia muulta kuin ydinlaitoksen haltijalta tai tämän vastuun varalta vakuutuksen myöntäneeltä vakuutusyhtiöltä.

Ydinvahingosta, jota tämän lain korvaussäännökset tai vastaavat muun sopimusvaltion lain säännökset eivät koske, ei saa vaatia korvausta Suomessa, jos ydinvahinko on aiheutunut aluksella tapahtuneen ydinaineiden kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta tai muutoin aluksen käyttämisestä ja jos ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa vahingosta sellaisen valtion lain mukaan, *joka olematta sopimusvaltio*, on liittynyt Wienin yleissopimukseen, tai sellaisen muussa vieraassa valtiossa voimassa olevan, korvausvastuuta ydinvahingosta koskevan lainsäädännön mukaan, joka on kaikissa suhteissa vahingonkäräjien kannalta yhtä edullinen kuin Pariisin yleissopimus tai Wienin yleissopimus. Jos näissä tapauksissa ydinlaitoksen haltija tai käyttäjä on vastuussa ydinvahingosta, sovelletaan luonnollisen henkilön vastuusta tämän tahallaan aiheuttamasta ydinvahingosta tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä luonnollisen henkilön vastuusta 12 §:ssä ja 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ydinvahingoista sekä kuljetusvälineeseen kohdistuneesta vahingosta säädetään tässä laissa. Soveltamista ei estä se, ettei laitoksen haltija tai käyttäjä vastaa vahingosta sitä koskevan Wienin yleissopimuksen erityissäännöksen tai sellaista erityissäännöstä vastaavan tässä momentissa tarkoitettua vieraan valtion lain perusteella.

15 a §

Mitä 5 §:n 2 momentissa ja 15 §:ssä säädetään, ei sovelleta siltä osin kuin se olisi vastoin Suomea sitovien ydinaineiden kuljetusta koskevien kansainvälisten sopimusten velvoitteita tai sitä, mitä muualla laissa niiltä osin säädetään.

Mitä 15 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty vastuusta ydinvahingosta, joka on aiheutunut ydinaineen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta, tai ydinvahingosta, joka muutoin on syntynyt aluksen tai muun kuljetusvälineen käyttämisestä, ei ole esteenä ilmakuljetuslain (387/86) soveltamiselle. Asetuksella voidaan säätää, että tässä momentissa säädetty koskee myös sopimusvaltion laissa olevaa muuta säännöstä, joka pääasiallisesti vastaa sellaisen yleissopimuksen määräystä, joka on ollut voimassa tai avoimena allekirjoittamista, ratifioimista taikka liittymistä varten 29 päivänä heinäkuuta 1960.

16 §

Sille, joka on ilmakuljetuslain tai vieraan valtion lainsäädännön perusteella taikka 15 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yleissopimuksen tai säännöksen perusteella joutunut suorittamaan korvauksen ydinvahingon johdosta, siirtyy vahingonkärsijän oikeus tämän lain mukaan vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijaa vastaan. Jos korvaus johtuu vahingosta, jota tarkoitetaan 4 §:n 3 momentin nojalla annetussa määräyksessä, on korvausvelvollisella oikeus vaatia suorittamansa korvaus takaisin siltä laitoksenhaltijalta, joka olisi vastannut vahingosta, jos määräystä ei olisi annettu.

Sillä, jolla on pääasiallinen toimipaikka Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa, tai hänen palveluksessaan olevalla on, mikäli hän on joutunut suorittamaan korvausta sellaisesta ydinvahingosta, josta vahingonkärsineellä 4 §:n säännösten perusteella ei ole oikeutta saada korvausta tämän lain nojalla, oikeus kohdistaa takautumisvaade siihen ydinlaitoksen haltijaan, joka olisi ollut vastuussa vahingosta, jollei mainittuja säännöksiä olisi ollut. Tällöin on vastaavasti sovellettava 1 momenttia. Jos vahinko on tapahtunut kuljettaessa ydinainetta muussa kuin sopimusvaltiossa olevalle vastaanottajalle, on aineen lähettäneen laitoksen haltija kuitenkin vastuussa enintään siihen asti, kun aine purettiin siitä kuljetusvälineestä, jolla se saapui mainittuun valtioon. Jos vahinko on syntynyt kuljettaessa ydinainetta mainitunlaisessa valtiossa olevalta

16 §

Sille, joka on Suomea sitovan ydinaineiden kuljetusta koskevan kansainvälisen sopimuksen tai sellaiseen sopimukseen perustuvien säännösten taikka vieraassa valtiossa voimassa olevan, sellaisen sopimuksen määräystä pääasiallisesti vastaavan muun säännöksen perusteella joutunut suorittamaan korvausta ydinvahingon johdosta, siirtyy 4 ja 5 §:ssä säädetyn estämättä vahingonkärsijän oikeus tämän lain mukaan vastuussa olevaa ydinlaitoksen haltijaa vastaan. Jos korvaus johtuu ydinvahingosta, jota tarkoitetaan 5 §:ssä, on korvauksen suorittaneella oikeus vaatia suorittamansa korvaus takaisin ydinlaitoksen haltijalta sen estämättä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lähettäjältä, ei vastaanottavan laitoksen haltijan vastuu ala, ennen kuin aine on las-tattu siihen kuljetusvälineeseen, jolla se lä-hetettiin vieraasta valtiosta.

Tässä pykälässä säädettyä takautumisoi-keutta ei ole sillä, joka on itse vastuussa va-hingosta 21 §:n perusteella.

18 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen halti-jan tämän lain mukaisen vastuun enim-mäismäärä samasta ydintapahtumasta joh-tuneista ydinvahingoista on 150 miljoonaa erityisnosto-oikeutta. Valtioneuvostolla on oikeus, ottaen huomioon laitoksen koko tai laatu, kuljetuksen laajuus taikka muut asi-aan vaikuttavat seikat, vahvistaa vastuu-määrä alemmaksi, ei kuitenkaan viittä mil-joonaa erityisnosto-oikeutta pienemmäksi. Ydinaineen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta on laitoksenhaltija vas-tuussa tämän lain mukaan muiden vahinko-jen kuin kuljetusvälineeseen kohdistuneen vahingon osalta vähintään viiden miljoonan erityisnosto-oikeuden määrään asti.

Korvausmäärälle tuleva korko ja oikeu-denkäyntikulujen korvaus eivät sisälly 1 momentissa tarkoitettuihin vastuumääriin.

Ydinlaitoksen haltijan 1 momentissa sää-detty vastuun enimmäismäärä voidaan ko-rottaa asetuksella enintään yhtä suureksi kuin Suomen valtion julkisista varoista kor-vattava enimmäismäärä on lisäyleissopi-muksen 3 artiklan b kohdan ii alakohdan mukaan. Vastuun enimmäismäärän korot-taminen edellyttää, että korotetun vastuun varalta on saatavissa 23 §:ssä tarkoitettu vakuutus.

19 §

Jos kahden tai useamman ydinlaitoksen

Tässä pykälässä säädettyä takautumisoi-keutta ei ole sillä, joka on itse vastuussa va-hingosta 21 §:n perusteella.

18 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen halti-jan tämän lain mukainen vastuu samasta ydintapahtumasta johtuneista, Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on rajoittama-ton.

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen halti-jan tämän lain mukaisen vastuun enim-mäismäärä samasta ydintapahtumasta joh-tuneista, muualla kuin Suomessa syntyneis-tä ydinvahingoista, on 700 miljoonaa eu-roa.

Valtioneuvostolla on oikeus hakemuksesta määrätä yksittäistä ydinaineiden kuljetusta varten 2 momentissa tarkoitettua pienempi vastuun enimmäismäärä, jos kuljetettavana olevien ydinaineiden aiheuttamasta ydinta-pahtumasta johtuva vahingonvaara on vä-häinen ottaen huomioon näiden ydinainei-den määrä ja laatu sekä kuljetuksen olosuh-teet kokonaisuudessaan. Vastuun enim-mäismäärää ei kuitenkaan voida määrätä pienemmäksi kuin 80 miljoonaa euroa. Täs-sä momentissa tarkoitettua enimmäismää-rästä korvataan muita kuin kuljetusvälinee-eseen kohdistuneita ydinvahinkoja vähintään 80 miljoonaa euron määrältä.

Korvausmäärälle tuleva korko ja oikeu-denkäyntikulujen korvaus eivät sisälly lai-toksenhaltijan vastuun enimmäismäärään.

19 §

Jos kahden tai useamman ydinlaitoksen

haltijat ovat vastuussa samasta ydinvahingosta, vastaavat nämä siitä omasta ja toistensa puolesta, kukin kuitenkin enintään 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuun, häntä koskevaan määrään asti. Jos vahinko on syntynyt kuljetettaessa useamman ydinlaitoksen haltijan ydinaineita samalla kuljetusvälineellä tai varastoitaessa kuljetuksen aikana niitä tilapäisesti samassa ydinlaitoksessa, on ydinlaitoksen haltijain yhteisen vastuun enimmäismäärä kuitenkin se korkein määrä, joka on voimassa johonkin heistä.

Ydinlaitosten haltijain kesken jaetaan vastuu sen mukaan kuin kunkin laitoksen osuuteen, vahingon syntymiseen ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

20 §

Jos 18 §:n 1 momentin tai 19 §:n 1 momentin mukainen vastuumäärä ei riitä kaikkien korvaukseen oikeutettujen kärsimien vahinkojen täyteen hyvittämiseen, on heidän korvauksiaan ja niille tulevia korkoja alennettava samassa suhteessa.

Jos sattuneen vahinkotapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on Vakuutusvalvontavirastolla oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

21 §

Ydinlaitoksen haltijalla on oikeus saada takaisin tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaan suorittamansa korvaus luonnolliselta henkilöltä, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon, tai siltä, joka on kirjallisella sopimuksella laitoksenhaltijan kanssa nimenomaan sitoutu-

haltijat ovat vastuussa samasta ydinvahingosta, vastaavat nämä siitä omasta ja toistensa puolesta, kukin kuitenkin enintään *tätä ydinlaitosta koskevaan vastuun enimmäismäärään asti*. Jos vahinko on syntynyt kuljetettaessa useamman ydinlaitoksen haltijan ydinaineita samalla kuljetusvälineellä tai varastoitaessa kuljetuksen aikana niitä tilapäisesti samassa ydinlaitoksessa, on ydinlaitosten haltijoiden yhteisen vastuun enimmäismäärä se korkein määrä, joka on voimassa *johonkin näistä laitoksista nähdessä*.

Jos jokin 1 momentin mukaan vastuussa olevista ydinlaitoksista sijaitsee Suomessa, vastaa tämän ydinlaitoksen haltija Suomessa syntyneistä ydinvahingoista omasta puolestaan ilman vastuun rajoitusta.

Ydinlaitosten *haltijoiden* kesken jaetaan vastuu sen mukaan kuin kunkin laitoksen osuuteen, vahingon syntymiseen ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

20 §

Jos Suomessa tai muussa sopimusvaltiossa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vastuun enimmäismäärä tai 19 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteisen vastuun enimmäismäärä ei riitä kaikkien korvaukseen oikeutettujen kärsimien ydinvahinkojen täyteen hyvittämiseen, on vahingonkärsijöille laitoksenhaltijan vakuutuksesta suoritettavia korvauksia ja niille tulevia korkoja alennettava samassa suhteessa.

Jos sattuneen *ydintapahtuman* jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on Vakuutusvalvontavirastolla oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

21 §

Ydinlaitoksen haltijalla on oikeus saada takaisin tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaan suorittamansa korvaus luonnolliselta henkilöltä, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon, tai siltä, joka on kirjallisella sopimuksella laitoksenhaltijan kanssa nimenomaan sitoutu-

nut vastaamaan vahingosta. Laitoksenhaltijalla ei ole muutoin laajempaa oikeutta saada joltakin toiselta takaisin, mitä hän on suorittanut tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla, kuin mitä edellä 17 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 2 momentissa on säädetty.

22 §

Sen, joka haluaa 6—10 §:n tai 16 §:n nojalla vaatia korvausta ydinlaitoksen haltijalta tai vakuutuksenantajalta, joka on antanut vakuutuksen laitoksenhaltijan vastuun varalta, on *kannevallan menettämisen uhalla* ilmoitettava vaateensa laitoksenhaltijalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä jolloin hän sai tiedon vahingosta ja siitä vastuussa olevasta tai hänen olisi kohtuullista huolellisuutta noudattaen pitänyt saada sellainen tieto, tahi 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siitä päivästä, jona korvausvaade häneen kohdistettiin.

Korvauskanne ydinlaitoksen haltijaa tai vakuutuksenantajaa vastaan on pantava viireille 10 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui. Jos vahingon on aiheuttanut anastettu, kadotettu tai hylätty ydinaine, jota ei ole uudelleen otettu talteen, ei kannetta voida panna viireille myöhemmin kuin 20 vuoden kuluessa aineen anastamisesta, kadottamisesta tai hylkäämisestä.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n mukaiseen vastuun määrään saakka.

Vakuutus voidaan ottaa

- a) joko siten, että vakuutusmäärä kattaa jokaisesta ydintapahtumasta aiheutuvan vastuun;
- b) tai siten, että se kunakin hetkenä on lai-

nut vastaamaan vahingosta. Laitoksenhaltijalla ei ole muutoin laajempaa oikeutta saada joltakin toiselta takaisin, mitä hän on suorittanut tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla, kuin mitä edellä 17 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 3 momentissa säädetään.

22 §

Sen, joka haluaa 6—10 §:n tai 16 §:n nojalla vaatia korvausta ydinlaitoksen haltijalta tai vakuutuksenantajalta, joka on antanut vakuutuksen laitoksenhaltijan vastuun varalta, on ilmoitettava vaateensa laitoksenhaltijalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin hän sai tiedon vahingosta ja siitä vastuussa olevasta tai hänen olisi kohtuullista huolellisuutta noudattaen pitänyt saada sellainen tieto, taikka 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siitä päivästä, jona korvausvaade häneen kohdistettiin.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kannevalta menetetään myös, jos korvauskannetta ydinlaitoksen haltijaa tai vakuutuksenantajaa vastaan ei ole pantu viireille:

1) henkilövahingon osalta 30 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui; ja

2) muun ydinvahingon osalta 10 vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ydintapahtuma sattui.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n 1—3 momentissa tarkoitetun vastuun kattamiseksi 18 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun enimmäismäärään saakka.

Vakuutus voidaan ottaa:

- 1) siten, että vakuutusmäärä kattaa jokaisesta ydintapahtumasta aiheutuvan vastuun enimmäismäärän; tai
- 2) siten, että se kunakin hetkenä on laitos-

tosta kohden voimassa sovitun vakuutusmäärän suuruusena siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitetun kuljetuksen aikana sattuneesta vahingosta johtuvan vastuun varalta voi vakuutus olla erillinen.

24 §

Vakuutusmäärän tulee olla 23 §:n 2 momentin a kohdassa tarkoitetussa vakuutuksessa vähintään laitoksenhaltijan 18 §:n 1 momentin mukaisen vastuumäärän suuruinen sekä 23 §:n 2 momentin b kohdassa tarkoitetussa vakuutuksessa viidesosan edellä tarkoitettua määrää suurempi. Vakuutusmäärään ei lueta korkoa eikä korvusta oikeudenkäyntikuluista.

Jos vakuutus on otettu 23 §:n 2 momentin b kohdan mukaisena, tulee ydinlaitoksen haltijan viipymättä sellaisen vakuutus tapahtuman satuttua, jonka yksin tai yhdessä aikaisempien vakuutus tapahtumien kanssa voidaan olettaa alentavan vakuutusmäärän laitoksenhaltijan vastuumäärää pienemmäksi, ottaa lisävakuutus siten, että vakuutus määrä uudelleen nousee vähintään viidesosan laitoksenhaltijan vastuumäärää suuremmaksi.

29 §

Jos se, jolla on oikeus saada vahingonkorvausta tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalta, näyttää, ettei hän ole voinut saada tätä korvausta ydinlaitoksen haltijan kanssa vakuutus sopimuksen tehneeltä vakuutuksenantajalta, maksetaan korvaus valtion varoista.

Valtion 1 momentin mukainen korvausvelvollisuus ei ylitä sitä vastuumäärää, joka on laitoksenhaltijaan nähden voimassa 18 §:n 1 momentin mukaisesti.

30 §

Jos Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa olevan sellaisen ydinlaitoksen haltija, jota laitosta käytetään rauhanomaisiin tarkoituksiin ja joka

ta kohden voimassa *enimmäismäärän suuruusena*.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitetun kuljetuksen aikana sattuneesta ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta voi vakuutus olla erillinen.

24 §

(kumotaan)

29 §

Jos se, jolla on oikeus saada vahingonkorvausta tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalta, näyttää, ettei hän ole voinut saada tätä korvausta ydinlaitoksen haltijan kanssa vakuutus sopimuksen tehneeltä vakuutuksenantajalta 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun vastuun enimmäismäärän rajoissa, maksetaan siten saamatta jäänyt korvaus valtion varoista.

Valtion 1 momentin mukainen korvausvelvollisuus päättyy, kun korvausta on suoritettu vakuutuksesta ja valtion varoista yhteensä 700 miljoonan euron määrä.

30 §

Jos Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa olevan rauhanomaisiin tarkoituksiin käytettävän ydinlaitoksen haltija on vastuussa ydinvahin-

laitos ydintapahtuman sattuessa oli merkitty lisäyleissopimuksen 13 artiklassa mainittuun luetteloon, on vastuussa ydinvahingosta ja Suomen tuomioistuimella on 37 §:n mukaan oikeus tutkia vahingonkorvausvaade laitoksenhaltijaa vastaan, korvataan vahinko, jos 18 tai 19 §:n mukainen vastuumäärä ei riitä täyteen korvaukseen tai korvausta toistaiseksi maksetaan 20 §:n 2 momentin nojalla annetun määräyksen perusteella vain tietty osuus, valtion varoista, milloin ydinvahinko on syntynyt

a) Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa;

b) avoimella merellä sellaisessa aluksessa tai avoimen meren yläpuolella sellaisessa ilma-aluksessa, joka on rekisteröity Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa; tai

c) avoimella merellä tai sen yläpuolella muussa tapauksessa, mikäli vahinko on kohdistunut lisäyleissopimukseen liittyneeseen valtioon tai sellaisen valtion kansalaiseen, kuitenkin siten, että alukseen tai ilma-alukseen kohdistunut vahinko korvataan vain, jos alus ydintapahtuman sattuessa oli rekisteröity lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa.

Sovellettaessa 1 momenttia rinnastetaan lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaiseen sanottu valtio itse tai sen osa, julkis- tai yksityisoikeudellinen yhtiö, yhdistys, säätiö tai muu yhteisö tai yhtymä, jolla on kotipaikka tai muutoin pysyvä toimipaikka sellaisessa valtiossa. Lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaisena pidetään myös henkilöä, jonka sellaisen valtion lain mukaan on katsottava vakinaisesti asuvan siinä valtiossa ja joka lisäyleissopimuksen mukaan korvausoikeuden suhteen rinnastetaan saman valtion kansalaiseen.

gosta Pariisin yleissopimuksen mukaan ja Suomen tuomioistuimella on 37 §:n mukaan oikeus tutkia vahingonkorvausvaade laitoksenhaltijaa vastaan, korvataan ydinvahinko, siltä osin kuin se ylittää 700 miljoonan euron määrän, valtion varoista, milloin ydinvahinko on syntynyt:

1) Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa;

2) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella, ja ydinvahingon kärsii Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalainen;

3) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella aluksessa tai ilma-aluksessa, joka on rekisteröity mainitussa valtiossa, tai mainitun valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla keinotekoisella saarella, laitoksessa tai rakennuksessa; tai

4) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion talousvyöhykkeellä tai sen yläpuolella taikka mainitun valtion mannerjalustalla, talousvyöhykkeen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai tutkimuksen yhteydessä.

Sovellettaessa 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännöksiä ei korvausta kuitenkaan suoriteta, jos ydinvahinko on syntynyt muun valtion kuin Suomen tai lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerellä tai sen yläpuolella.

Sovellettaessa 1 momenttia rinnastetaan lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaiseen sanottu valtio itse tai sen osa, julkis- tai yksityisoikeudellinen yhtiö, yhdistys, säätiö tai muu yhteisö tai yhtymä, jolla on kotipaikka tai muutoin pysyvä toimipaikka sellaisessa valtiossa. Lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalaisena pidetään myös henkilöä, jonka sellaisen valtion lain mukaan on katsottava vakinaisesti asuvan siinä valtiossa ja joka lisäyleissopimuksen mukaan korvausoikeuden suhteen rinnastetaan saman valtion kansalaiseen.

31 §

Valtion varoista 30 §:n mukaan suoritettava korvaus määrätään 12 §:n 1 momentissa, 13 ja 14 §:ssä sekä 18 §:n 2 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Edellä 16 §:n 1 ja 3 momentissa olevia säännöksiä takautumisoikeudesta ydinlaitoksen haltijaa vastaan sovelletaan vastaavasti oikeuteen saada valtiolta takaisin sellaisen ydinvahingon johdosta maksettu korvaus, josta suoritetaan korvausta 30 §:n mukaan valtion varoista.

32 §

Niiden korvausten yhteismäärien, jotka ydinlaitoksen haltija ja valtio suorittavat saman ydintapahtuman johdosta osaksi 6—22 §:n sekä 30 ja 31 §:n nojalla sekä osaksi lisäyleissopimuksen 15 artiklassa tarkoitettua lisäyleissopimukseen liittyneen valtion ja muun valtion välisen sopimuksen perusteella, enimmäismäärä on 300 miljoonaa erityisnosto-oikeutta. Määrään ei lueta korkoa eikä korvausta oikeudenkäyntikuluista.

Jos se määrä, joka 1 momentin mukaan on käytettävissä valtion varoista suoritettavaa hyvitystä varten 30 ja 31 §:n mukaan, ei riitä vahinkojen korvaamiseen, alennetaan korvauksia ja niille tulevia korkoja samalla suhteellisella osalla. Mitä 20 §:n 2 momentissa on säädetty, noudatetaan vastaavasti tätä momenttia sovellettaessa.

33 §

Jos ydintapahtuma, jonka vahinkovaikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa, on aiheuttanut Suomessa henkilöön kohdistuneen ydinvahingon, joka on ilmennyt vasta sen jälkeen, kun laitoksenhaltijan vastuu on 22 §:n 2 momentin tai muun sopimusvaltion lain vastaavan säännöksen nojalla lakannut, mutta 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta, maksetaan korvaus valtion varoista. Vahingosta, joka on ilmennyt ennen kuin laitoksenhaltijan vas-

31 §

Valtion varoista 30 §:n mukaan suoritettava korvaus määrätään 12 §:n 1 momentissa, 13 ja 14 §:ssä sekä 18 §:n 4 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Edellä 16 §:ssä olevia säännöksiä takautumisoikeudesta ydinlaitoksen haltijaa vastaan sovelletaan vastaavasti oikeuteen saada valtiolta takaisin sellaisen ydinvahingon johdosta maksettu korvaus, josta suoritetaan korvausta 30 §:n mukaan valtion varoista.

32 §

Niiden korvausten yhteismäärien, jotka ydinlaitoksen haltija ja valtio suorittavat saman ydintapahtuman johdosta osaksi 6—15, 15 a ja 16—22 §:n sekä 30 ja 31 §:n nojalla sekä osaksi lisäyleissopimuksen 15 artiklassa tarkoitettua lisäyleissopimukseen liittyneen valtion ja muun valtion välisen sopimuksen perusteella, enimmäismäärä on 1500 miljoonaa euroa tai se tätä suurempi määrä, joka seuraa lisäyleissopimuksen 12 a artiklan soveltamisesta. Määrään ei lueta korkoa eikä korvausta oikeudenkäyntikuluista.

Jos se määrä, joka 1 momentin mukaan on käytettävissä valtion varoista suoritettavaa korvausta varten 30 ja 31 §:n mukaan, ei riitä ydinvahinkojen korvaamiseen, alennetaan valtion varoista suoritettavia korvauksia ja niille tulevia korkoja samalla suhteellisella osalla. Tätä momenttia sovellettaessa noudatetaan vastaavasti mitä 20 §:n 2 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että siinä tarkoitettua määrääntä antaa Valtiokonttori.

33 §

Jos ydintapahtuma, jonka vahinkovaikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa, on aiheuttanut henkilövahingon Suomessa tai henkilövahingon Suomen kansalaiselle tämän oleskellessa muualla ja sellainen ydinvahinko on ilmennyt ennen kuin laitoksenhaltijan vastuu on 22 §:n tai muun sopimusvaltion lain vastaavan säännöksen nojalla lakannut, suoritetaan korvaus valtion varoista, vaikka siihen oikeutettu ei ole nostanut kannetta sää-

tuu on siten lakannut, suoritetaan myös korvaus valtion varoista, vaikka siihen oikeutettu ei ole nostanut kannetta säädettyssä ajassa tai muutoin ryhtynyt toimenpiteisiin vanhentumisajan keskeyttämiseksi, jos hänellä on ollut siihen hyväksyttävä syy.

Jos korvausta on alennettu 20 §:n 1 momentin ja 32 §:n 2 momentin tai muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista tämän pykälän mukaan suoritettava korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on kannevallan menettämisen uhalla ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa Vakuutusvalvontavirastolle.

Valtioneuvosto voi määrätä, että korvausta on valtioneuvoston määräämillä ehdoilla suoritettava tämän pykälän mukaan, vaikka ydinvahinko, josta täällä oleva laitoksenhaltija on vastuussa, on sattunut muualla kuin Suomessa.

34 §

Jos 18 §:n 1 momentin, 19 §:n 1 momentin tai muun sopimusvaltion laissa olevan vastaavan säännöksen mukainen määrä ei riitä Suomen alueella syntyneen vahingon täyteen korvaukseen eikä korvausta ole maksettava valtion varoista 30 §:n tai muutoin lisäyleissopimuksen mukaan, suoritetaan korvausta valtion varoista perusteilla, jotka valtioneuvosto, eduskunnan annettua siihen suostumuksensa, vahvistaa. Sellaista korvausta maksetaan tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa myös lisäyksenä korvaukseen, joka suoritetaan Suomen alueella syntyneestä vahingosta 33 §:n nojalla, jos sellaista korvausta on alennettu 33 §:n 2 momentin nojalla.

Tässä pykälässä tarkoitettua korvausta maksetaan Suomessa syntyneestä vahingosta myös siinä tapauksessa, että korvausta 20 §:n 2 momentin nojalla annetun määräyksen johdosta suoritetaan vain tietty osuus eikä korvausta valtion varoista lisäyleissopimuksen nojalla suoriteta.

detyssä ajassa tai muutoin ryhtynyt toimenpiteisiin vanhentumisajan keskeyttämiseksi, jos hänellä on ollut siihen hyväksyttävä syy.

Jos muiden vahingonkäräjien osalta on määrätty korvausten alentamisesta 20 §:n 1 momentin nojalla tai valtion varoista suoritettavan korvauksen alentamisesta 32 §:n 2 momentin nojalla taikka muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista 1 momentin mukaan suoritettava korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa Valtiokonttorille.

34 §

(kumotaan)

35 §

Korvausta 29, 30 tai 34 §:n mukaan ei makseta 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun ydintapahtuman johdosta.

36 §

Edellä 30 tai 34 §:n nojalla suorittamansa määrä osalta valtiolla on ydinlaitoksen haltijaan nähden sama oikeus kuin vahingonkärsijällä. Muutoin voidaan määrä, jonka valtio on maksanut 30-32 §:n nojalla tai joka muutoin on suoritettu lisäyleissopimuksen määräysten perusteella ydintapahtuman johdosta, jonka vahinkovaikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa muun sopimusvaltion lain mukaan, taikka jonka valtio on maksanut 34 §:n nojalla, vaatia takaisin vain luonnolliselta henkilöltä, joka on tahallaan aiheuttanut vahingon. Mitä edellä on säädetty, on voimassa korvaukseen, jonka valtio on maksanut 33 §:n nojalla.

37 §

Tämän lain 6-10 tai 16 §:n nojalla ajettava kanne pannaan vireille ydinlaitoksen haltijaa tai tämän vakuutuksenantajaa vastaan Suomessa,

a) jos ydintapahtuma on kokonaisuudessaan tai osittain sattunut Suomessa, tai

b) jos ydinlaitos sijaitsee Suomessa ja ydintapahtuma on kokonaisuudessaan sattunut sopimusvaltioiden alueiden ulkopuolella tai tapahtuman paikkaa ei voida varmuudella määrätä.

Suomen tuomioistuimen 1 momentin mukaisen toimivallan rajoittamisesta siinä tapauksessa, että Pariisin yleissopimuksen 13 artiklan c) ii kohdan määräyksen noudattaminen sitä vaatii, on voimassa, mitä siitä erikseen lailla säädetään.

38 §

Kanne asiassa, joka 37 §:n mukaan saadaan ottaa käsiteltäväksi Suomessa, ja kanne valtiota vastaan 29, 30, 33 tai 34 §:n nojalla on pantava vireille Helsingin käräjäoikeudessa.

35 §

Korvausta 29 tai 30 §:n mukaan ei suoriteta 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun ydintapahtuman johdosta.

36 §

Määrä, jonka valtio on maksanut 30—32 §:n nojalla tai joka muutoin on suoritettu lisäyleissopimuksen määräysten perusteella ydintapahtuman johdosta, jonka vahinkovaikutuksista Suomessa olevan ydinlaitoksen haltija on vastuussa muun sopimusvaltion lain mukaan, voidaan vaatia takaisin vain siltä, jota vastaan laitoksenhaltijalla on 21 §:n mukaisesti takautumisoikeus. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös korvaukseen, jonka valtio on maksanut 33 §:n nojalla.

37 §

Siitä, minkä valtion tuomioistuimilla on toimivalta tutkia tämän lain nojalla nostettu kanne, määrätään Pariisin yleissopimuksen 13 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna 1 §:n 10 kohdassa tarkoitetulla, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla.

38 §

Kun suomalainen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan tämän lain nojalla nostetun kanteen, toimivaltainen tuomioistuin on Helsingin käräjäoikeus.

39 §

Jos ydinvahingon korvaamista koskevassa asiassa on annettu tuomio toisessa sopimusvaltiossa ja sen maan tuomioistuimet ovat Pariisin tai Wienin yleissopimuksen mukaan oikeutettuja tutkimaan sen riitakysymyksen, jota tuomio koskee, pannaan tuomio, kun se on saanut lainvoiman ja voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa se on annettu, hakemuksesta täytäntöön Suomessa tutkimatta uudelleen sitä asiaa, joka tuomiolla on ratkaistu. Tämä ei sisällä velvollisuutta panna täytäntöön ulkomaista tuomiota, jos ydinlaitoksen haltijaa koskeva vastuumäärä siten ylitettäisiin.

Täytäntöönpanoa on haettava Helsingin hovioikeudelta ja hakemukseen on liitettävä:

a) tuomio alkuperäisenä tai asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistamana jäljennöksenä;

b) sen valtion, missä tuomio on annettu, asianomaisen viranomaisen antama selitys siitä, että tuomio koskee Pariisin yleissopimuksessa tarkoitettua korvausta, että se on saanut lainvoiman sekä että se voidaan panna täytäntöön sanotussa valtiossa; sekä

c) jos edellä mainitut asiakirjat on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, viran puolesta oikeaksi todistettu suomenos tai ruotsinnoista.

39 §

Jos ydinvahingon korvaamista koskevassa asiassa on annettu tuomio toisessa sopimusvaltiossa ja sen maan tuomioistuimet ovat Pariisin tai Wienin yleissopimuksen mukaan oikeutettuja tutkimaan sen riitakysymyksen, jota tuomio koskee, pannaan tuomio, kun se on saanut lainvoiman ja voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa se on annettu, hakemuksesta täytäntöön Suomessa tutkimatta uudelleen sitä asiaa, joka tuomiolla on ratkaistu. Tämä ei sisällä velvollisuutta panna täytäntöön ulkomaista tuomiota, jos ydinlaitoksen haltijaa koskeva vastuun enimmäismäärä siten ylitettäisiin.

Täytäntöönpanoa on haettava Helsingin hovioikeudelta ja hakemukseen on liitettävä:

1) tuomio alkuperäisenä tai asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistamana jäljennöksenä;

2) sen valtion, jossa tuomio on annettu, asianomaisen viranomaisen antama selitys siitä, että tuomio koskee Pariisin yleissopimuksessa tai Wienin yleissopimuksessa tarkoitettua korvausta sekä että se on saanut lainvoiman ja se voidaan panna täytäntöön sanotussa valtiossa; sekä

3) jos edellä mainitut asiakirjat on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, viran puolesta oikeaksi todistettu suomenos tai ruotsinnoista.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Toimivaltainen tuomioistuin Suomen ja sellaisen muun sopimusvaltion välillä, joka on allekirjoittanut tämän lain 1 §:n 10 kohdassa tarkoitettua, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan, mutta ei ole hyväksynyt sitä tai liittynyt siihen, määräytyy kuitenkin tämän lain voimaantullessa voimassa olleen sanamuodon perusteella. Edellä tarkoitettuun sopimusvaltioon sovelletaan myös tällä lailla kumottuja 1 §:n 1 momentin n kohtaa ja 1 §:n 2 momenttia.

Tämän lain 18 §:n tullessa voimaan kumotaan ydinvastuulain mukaisen vastuun

72

Voimassa oleva laki

HE 2/2005 vp

Ehdotus

*enimmäismäärästä 5 päivänä toukokuuta
1994 annettu valtioneuvoston päätös
(333/1994).*

Sopimustekstit

PÖYTÄKIRJA

VAHINGONKORVAUSVASTUUSTA YDINVOIMAN ALALLA 29 PÄIVÄNÄ HEINÄKUUTA 1960 TEHDYN, 28 PÄIVÄNÄ TAMMIKUUTA 1964 TEHDYLLÄ LISÄPÖYTÄKIRJALLA JA 16 PÄIVÄNÄ MARRASKUUTA 1982 TEHDYLLÄ PÖYTÄKIRJALLA MUUTETUN YLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

Saksan liittotasavallan, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Espanjan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Ranskan tasavallan, Kreikan tasavallan, Italian tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Slovenian tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Turkin tasavallan HALLITUKSET, jotka pitävät toivottavana muuttaa Euroopan taloudellisen yhteistyön järjestön, nykyisen Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön puitteissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, Pariisissa 28 päivänä tammikuuta allekirjoitetulla lisäpöytäkirjalla ja Pariisissa 16 päivänä marraskuuta 1982 allekirjoitetulla pöytäkirjalla muutettua yleissopimusta,

OVAT SOPINEET seuraavasta:

I

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua yleissopimusta muutetaan seuraavasti:

A. Korvataan yleissopimuksen 1 artiklan a kohdan i ja ii alakohta seuraavasti:

i) "Ydintapahtuma" tarkoittaa jokaista ydinvahingon aiheuttanutta tapahtumaa tai samasta alkulähteestä johtunutta tapahtumasarjaa.

ii) "Ydinlaitos" tarkoittaa reaktoreita, lu-

PROTOCOL

TO AMEND THE CONVENTION ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY OF 29 JULY 1960, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964 AND BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982 THE GOVERNMENTS

The Federal Republic of Germany, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Kingdom of Spain, the Republic of Finland, the French Republic, the Hellenic Republic, the Italian Republic, the Kingdom of Norway, the Kingdom of the Netherlands, the Portuguese Republic, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Republic of Slovenia, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation and the Republic of Turkey; CONSIDERING that it is desirable to amend the Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, concluded at Paris on 29 July 1960 within the framework of the Organisation for European Economic Co-operation, now the Organisation for Economic Co-operation and Development, as amended by the Additional Protocol signed at Paris on 28 January 1964 and by the Protocol signed at Paris on 16 November 1982;

HAVE AGREED as follows:

I.

The Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, shall be amended as follows:

A. Sub-paragraphs (i) and (ii) of paragraph (a) of Article 1 shall be replaced by the following text:

i) "A nuclear incident" means any occurrence or series of occurrences having the same origin which causes nuclear damage.

ii) "Nuclear installation" means reactors

kuun ottamatta kuljetusvälineen osana olevia reaktoreita, ydinainetta valmistavia tai käsitteleviä tehtaita, ydinpolttoaineen isotooppeja erottavia tehtaita, säteilytetyn ydinpolttoaineen muokkausta suorittavia tehtaita, ydinaineen säilytyslaitoksia, lukuun ottamatta niitä laitoksia, jotka on tarkoitettu vain tilapäiseen varastointiin aineen kuljetuksen aikana, sellaisia reaktoreita, tehtaita ja laitoksia, joita ollaan poistamassa käytöstä, sekä sen mukaan kuin järjestön ydinenergian johtokomitea (jäljempänä "johtokomitea") määrää, muita laitoksia, joissa on ydinpolttoainetta tai radioaktiivista ainetta tai jätettä. Sopimusvaltio voi määrätä, että saman haltijan kahta tai useampaa samalla alueella sijaitsevaa ydinlaitosta, samoin kuin muita samalla alueella sijaitsevia tiloja, joissa säilytetään radioaktiivista ainetta, pidetään yhtenä ydinlaitoksena.

B. Lisätään yleissopimuksen 1 artiklan a kohtaan seuraava uusi vii, viii, ix ja x alakohta:

vii) "Ydinvahinko" tarkoittaa:

1. kuolemantapausta tai henkilövahinkoa;
2. omaisuuden tuhoutumista tai vahingoittumista;

sekä, siinä laajuudessa kuin toimivaltaisen tuomioistuimen soveltamassa laissa määrätään, seuraavia vahinkoja:

3. edellä 1 tai 2 alakohdassa tarkoitettua vahingosta johtuvaa taloudellista menetystä, siltä osin kuin se ei sisälly kyseisissä alakohdissa tarkoitettuun vahinkoon, jos taloudellisen menetyksen kärsineellä on oikeus vaatia korvausta kyseisissä alakohdissa tarkoitettua vahingosta;

4. pilaantuneen ympäristön ennallistamistoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, paitsi jos pilaantuminen on vähäistä, edellyttäen, että toimenpiteisiin on tosiasiaassa ryhdytty tai ryhdytään ja että kustannukset eivät sisälly 2 alakohdassa tarkoitettuun vahinkoon;

5. tulon menetystä, joka johtuu ympäristön käyttöön tai hyödyntämiseen liittyvästä välittömästä taloudellisesta edusta ja on aiheutunut ympäristön merkittävästä pilaan-

other than those comprised in any means of transport; factories for the manufacture or processing of nuclear substances; factories for the separation of isotopes of nuclear fuel; factories for the reprocessing of irradiated nuclear fuel; facilities for the storage of nuclear substances other than storage incidental to the carriage of such substances; installations for the disposal of nuclear substances; any such reactor, factory, facility or installation that is in the course of being decommissioned; and such other installations in which there are nuclear fuel or radioactive products or waste as the Steering Committee for Nuclear Energy of the Organisation (hereinafter referred to as the "Steering Committee") shall from time to time determine; any Contracting Party may determine that two or more nuclear installations of one operator which are located on the same site shall, together with any other premises on that site where nuclear fuel or radioactive products or waste are held, be treated as a single nuclear installation.

B. Four new sub-paragraphs (vii), (viii), (ix) and (x), shall be added to paragraph (a) of Article 1 as follows:

vii) "Nuclear damage" means,

1. loss of life or personal injury;
2. loss of or damage to property;

and each of the following to the extent determined by the law of the competent court,

3. economic loss arising from loss or damage referred to in sub-paragraph 1 or 2 above insofar as not included in those sub-paragraphs, if incurred by a person entitled to claim in respect of such loss or damage;

4. the costs of measures of reinstatement of impaired environment, unless such impairment is insignificant, if such measures are actually taken or to be taken, and insofar as not included in sub-paragraph 2 above;

5. loss of income deriving from a direct economic interest in any use or enjoyment of the environment, incurred as a result of a significant impairment of that environment,

tumisesta siltä osin kuin menetys ei sisälly edellä 2 alakohdassa tarkoitettuun vahinkoon;

6. torjuntatoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, ja tällaisista toimenpiteistä johtuvia lisävahinkoja, kuitenkin niin,

että ydinvahingolla tarkoitetaan 1–5 alakohdan mukaista menetyksiä tai vahinkoa ainoastaan niiltä osin kuin se aiheutuu ydinlaitoksessa olevan säteilylähteen ionisoivasta säteilystä, ydinlaitoksessa olevan ydinpolttoaineen tai radioaktiivisen tuotteen tai jätteen ionisoivasta säteilystä taikka tällaisesta laitoksesta peräisin olevan tai sellaiseen kuljetettavan ydinaineen ionisoivasta säteilystä, ja vahinko johtuu joko kyseessä olevan aineen tai tuotteen radioaktiivisista ominaisuuksista tai mainitunlaisista ominaisuuksista ja niiden yhteydessä esiintyvistä aineen tai tuotteen myrkyllisyyden tai räjähtävyyden liittyvistä tai muista vaarallisista ominaisuuksista.

viii) "Ennallistamistoimenpiteet" tarkoittavat kohtuullisia toimenpiteitä, jotka sen paikan toimivaltaiset viranomaiset, missä niihin ryhdytään, ovat hyväksyneet ja joilla pyritään korjaamaan tai palauttamaan ennalleen vahingoittuneita tai tuhoutuneita ympäristön osia tai, mikäli kohtuullista, sijoittamaan tällaisia osia vastaava aine ympäristöön. Se, kenellä on oikeus ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin, määräytyy sen valtion lain mukaan, jossa ydinvahinko kärsitään.

ix) "Torjuntatoimenpiteet" tarkoittavat kohtuullisia toimenpiteitä, jotka sen paikan toimivaltaiset viranomaiset, missä niihin ryhdytään, ovat hyväksyneet ja joilla pyritään ydintapahtuman tai sellaisen tapahtuman jälkeen, joka aiheuttaa vakavan ja välittömän ydinvahingon uhan, estämään tai minimoimaan a kohdan vii alakohdan 1–5 alakohdassa tarkoitettu menetys tai vahinko.

x) "Kohtuulliset toimenpiteet" tarkoittavat toimenpiteitä, joita toimivaltaisen tuomioistuimen soveltaman lain mukaan pidetään asianmukaisina ja kustannuksiltaan kohtuullisina kaikki asiaan vaikuttavat tekijät huomioon ottaen, esimerkiksi:

1. aiheutuneen ydinvahingon luonne ja laajuus tai torjuntatoimenpiteiden osalta va-

and insofar as not included in subparagraph 2 above;

6. the costs of preventive measures, and further loss or damage caused by such measures, in the case of sub-paragraphs 1 to 5 above, to the extent that the loss or damage arises out of or results from ionising radiation emitted by any source of radiation inside a nuclear installation, or emitted from nuclear fuel or radioactive products or waste in, or of nuclear substances coming from, originating in, or sent to, a nuclear installation, whether so arising from the radioactive properties of such matter, or from a combination of radioactive properties with toxic, explosive or other hazardous properties of such matter.

viii) "Measures of reinstatement" means any reasonable measures which have been approved by the competent authorities of the State where the measures were taken, and which aim to reinstate or restore damaged or destroyed components of the environment, or to introduce, where reasonable, the equivalent of these components into the environment. The legislation of the State where the nuclear damage is suffered shall determine who is entitled to take such measures.

ix) "Preventive measures" means any reasonable measures taken by any person after a nuclear incident or an event creating a grave and imminent threat of nuclear damage has occurred, to prevent or minimise nuclear damage referred to in subparagraphs (a)(vii) 1 to 5, subject to any approval of the competent authorities required by the law of the State where the measures were taken.

x) "Reasonable measures" means measures which are found under the law of the competent court to be appropriate and proportionate, having regard to all the circumstances, for example:

1. the nature and extent of the nuclear damage incurred or, in the case of preventive measures, the nature and extent of the

hingon uhan luonne ja laajuus;

2. toimenpiteiden todennäköinen tehokkuus silloin, kun niihin ryhdytään; ja

3. asiaan liittyvä tieteellinen ja tekninen asiantuntemus.

C. Korvataan yleissopimuksen 2 artikla seuraavasti:

a) Tätä yleissopimusta sovelletaan ydinvahinkoon, joka on kärsitty seuraavien valtioiden alueella tai niiden kansainvälisen oikeuden mukaisesti perustetulla meriviyöhykkeellä taikka niiden rekisteröimällä aluksella tai ilma-aluksella, silloin kun alus tai ilma-alus ei ole sellaisen tämän yleissopimuksen ulkopuolisen valtion alueella, jota ei mainita tämän kohdan ii–iv ala-kohdassa:

i) sopimusvaltio;

ii) tämän yleissopimuksen ulkopuolinen valtio, joka on ydintapahtuman ajankohtana Wienissä 21 päivänä toukokuuta 1963 tehdyn korvausvastuuta ydinvahinkojen alalla koskevan yleissopimuksen sopimusvaltio, mukaan lukien sen muutokset, jotka ovat kyseisen sopimusvaltion osalta voimassa, sekä 21 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevan yhteispöytäkirjan osapuoli, edellyttäen kuitenkin, että se Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, on myös yhteispöytäkirjan osapuoli;

iii) tämän yleissopimuksen ulkopuolinen valtio, jolla ei ydintapahtuman ajankohtana ole alueellaan tai kansainvälisen oikeuden mukaisesti perustetulla meriviyöhykkeellä yhtään ydinlaitosta; tai

iv) muu tämän yleissopimuksen ulkopuolinen valtio, jolla on ydintapahtuman ajankohtana voimassa ydinvastuuta koskeva lainsäädäntö, joka mahdollistaa vastaavat vastavuoroiset edut ja joka perustuu samantapaisiin periaatteisiin kuin tämä yleissopimus, mukaan lukien säännökset ydinlaitoksen haltijan tuottamuksesta riippumattomasta vastuusta, ydinlaitoksen haltijan yksinomaisesta vastuusta tai vastaavanlaisesta vastuusta, tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta, kaikkien ydintapahtuman uhrien tasa-arvoisesta kohtelusta, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, sekä

risk of such damage;

2. the extent to which, at the time they are taken, such measures are likely to be effective; and

3. relevant scientific and technical expertise.

C. Article 2 shall be replaced by the following text:

a) This Convention shall apply to nuclear damage suffered in the territory of, or in any maritime zones established in accordance with international law of, or, except in the territory of a non-Contracting State not mentioned under (ii) to (iv) of this paragraph, on board a ship or aircraft registered by,

i) a Contracting Party;

ii) a non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, is a Contracting Party to the Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage of 21 May 1963 and any amendment thereto which is in force for that Party, and to the Joint Protocol relating to the Application of the Vienna Convention and the Paris Convention of 21 September 1988, provided however, that the Contracting Party to the Paris Convention in whose territory the installation of the operator liable is situated is a Contracting Party to that Joint Protocol;

iii) a non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, has no nuclear installation in its territory or in any maritime zones established by it in accordance with international law; or

iv) any other non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, has in force nuclear liability legislation which affords equivalent reciprocal benefits, and which is based on principles identical to those of this Convention, including, inter alia, liability without fault of the operator liable, exclusive liability of the operator or a provision to the same effect, exclusive jurisdiction of the competent court, equal treatment of all victims of a nuclear incident, recognition and enforcement of judgements, free transfer of compensation, interests and costs.

korvausten, korkojen ja kustannusten vapaasta siirto-oikeudesta.

b) Tämän artiklan määräykset eivät estä sopimusvaltiota, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, antamasta säännöksiä tämän yleissopimuksen laajemmasta soveltamisesta.

D. Korvataan yleissopimuksen 3 artikla seuraavasti:

a) Ydinlaitoksen haltija on tämän yleissopimuksen mukaisesti vastuussa ydinvahingosta silloin, kun kyse ei ole:

i) ydinvahingosta, joka on kohdistunut ydinlaitokseen itseensä tai tämän laitoksen alueella olevaan muuhun valmiiseen tai rakenteilla olevaan ydinlaitokseen; eikä

ii) ydinvahingosta, joka on kohdistunut edellä tarkoitettujen laitosten alueella olevaan omaisuuteen, jota käytetään tai joka on tarkoitettu käytettäväksi sellaisten laitosten yhteydessä,

ja kun vahinko on todistettavasti aiheutunut kyseisessä ydinlaitoksessa sattuneesta ydintapahtumasta tai siihen liittyy kyseisestä laitoksesta peräisin olevia ydinaineita, jollei 4 artiklan määräyksistä muuta johdu.

b) Kun ydinvahinko on aiheutunut sekä ydintapahtumasta että muusta tapahtumasta, sitä osaa muun tapahtuman aiheuttamasta vahingosta, jota ei voida kohtuudella erottaa ydintapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta, pidetään ydintapahtuman aiheuttamana ydinvahinkona. Kun ydinvahinko on aiheutunut sekä ydintapahtumasta että sellaisesta ionisoivasta säteilystä, jota tämä yleissopimus ei koske, tämän yleissopimuksen määräykset eivät rajoita kyseiseen ionisoivaan säteilyyn liittyvien henkilöiden vastuuta eivätkä muutoin vaikuta siihen.

E. Numeroidaan yleissopimuksen 4 artiklan c ja d kohta uudelleen d ja e kohdaksi ja lisätään artiklaan seuraava uusi c kohta:

c) Vastuu voi a kohdan i ja ii alakohdan ja b kohdan i ja ii alakohdan mukaisesti siirtyä toisen ydinlaitoksen haltijalle ainoastaan, jos kuljetettavilla ydinaineilla on kyseiselle ydinlaitoksen haltijalle välitöntä taloudellista merkitystä.

b) Nothing in this Article shall prevent a Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated from providing for a broader scope of application of this Convention under its legislation.

D. Article 3 shall be replaced by the following text:

a) The operator of a nuclear installation shall be liable, in accordance with this Convention, for nuclear damage other than:

i) damage to the nuclear installation itself and any other nuclear installation, including a nuclear installation under construction, on the site where that installation is located; and

ii) damage to any property on that same site which is used or to be used in connection with any such installation,

upon proof that such damage was caused by a nuclear incident in such installation or involving nuclear substances coming from such installation, except as otherwise provided for in Article 4.

b) Where nuclear damage is caused jointly by a nuclear incident and by an incident other than a nuclear incident, that part of the damage which is caused by such other incident, shall, to the extent that it is not reasonably separable from the nuclear damage caused by the nuclear incident, be considered to be nuclear damage caused by the nuclear incident. Where nuclear damage is caused jointly by a nuclear incident and by an emission of ionising radiation not covered by this Convention, nothing in this Convention shall limit or otherwise affect the liability of any person in connection with that emission of ionizing radiation.

E. Paragraphs (c) and (d) of Article 4 shall be renumbered as paragraphs (d) and (e) respectively and a new paragraph (c) shall be added to read as follows:

c) The transfer of liability to the operator of another nuclear installation pursuant to paragraphs (a)(i) and (ii) and (b)(i) and (ii) of this Article may only take place if that operator has a direct economic interest in the nuclear substances that are in the course of carriage.

F. Korvataan yleissopimuksen 5 artiklan b ja d kohta seuraavasti:

b) Jos ydinvahinko on kuitenkin aiheutunut ydinlaitoksessa sattuneesta ydintapahtumasta, joka koskee vain ydinaineita, jotka on varastoitu sinne tilapäisesti kuljetuksen aikana, ydinlaitoksen haltija ei ole vastuussa, jos toinen ydinlaitoksen haltija tai henkilö on 4 artiklan mukaan ydinvahingosta vastuussa.

d) Jos useat ydinlaitoksen haltijat ovat tämän yleissopimuksen mukaan vastuussa samasta ydinvahingosta, he vastaavat siitä omasta ja toistensa puolesta, kuitenkin niin, että jos vastuu johtuu ydinvahingosta, joka on aiheutunut kuljetettavina olevia ydinaineita koskevasta ydintapahtumasta joko samassa kuljetusvälineessä tai, kun on kysymys kuljetuksen aikana tapahtuneesta tilapäisestä varastoinnista, samassa ydinlaitoksessa, mainittujen ydinlaitoksen haltijain yhteenlasketun vastuun enimmäismäärä on sama kuin korkein yksittäisen ydinlaitoksen haltijan vastuu on 7 artiklan mukaan. Missään tapauksessa ei ydinlaitoksen haltijan vastuu ydintapahtuman johdosta voi olla suurempi kuin hänen 7 artiklan mukainen vastuunsa.

G. Korvataan yleissopimuksen 6 artiklan c, e ja g kohta seuraavasti:

c) i) Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta:

1. henkilön vastuuseen sellaisesta ydintapahtumasta aiheutuneesta ydinvahingosta, josta ydinlaitoksen haltija ei 3 artiklan a kohdan tai 9 artiklan nojalla ole vastuussa tämän yleissopimuksen mukaan ja joka on johtunut tämän henkilön vahingoittamisen tarkoituksessa tekemästä toimesta tai laiminlyönnistä;

2. kuljetusvälineen osana olevan reaktorin käyttöön asianmukaisesti luvan saaneen henkilön vastuuseen ydintapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta, jos ydinlaitoksen haltija ei ole vahingosta vastuussa 4 artiklan a kohdan iii alakohdan tai b kohdan iii alakohdan mukaan.

ii) Laitoksen haltija ei ole vastuussa tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella olevista ydintapahtuman aiheuttamista ydinvahingoista.

F. Paragraphs (b) and (d) of Article 5 shall be replaced by the following text:

b) Where, however, nuclear damage is caused by a nuclear incident occurring in a nuclear installation and involving only nuclear substances stored therein incidentally to their carriage, the operator of the nuclear installation shall not be liable where another operator or person is liable pursuant to Article 4.

d) If nuclear damage gives rise to liability of more than one operator in accordance with this Convention, the liability of these operators shall be joint and several, provided that where such liability arises as a result of nuclear damage caused by a nuclear incident involving nuclear substances in the course of carriage in one and the same means of transport, or, in the case of storage incidental to the carriage, in one and the same nuclear installation, the maximum total amount for which such operators shall be liable shall be the highest amount established with respect to any of them pursuant to Article 7. In no case shall any one operator be required, in respect of a nuclear incident, to pay more than the amount established with respect to him pursuant to Article 7.

G. Paragraphs (c), (e) and (g) of Article 6 shall be replaced by the following text:

c) i) Nothing in this Convention shall affect the liability:

1. of any individual for nuclear damage caused by a nuclear incident for which the operator, by virtue of Article 3(a) or Article 9, is not liable under this Convention and which results from an act or omission of that individual done with intent to cause damage;

2. of a person duly authorised to operate a reactor comprised in a means of transport for nuclear damage caused by a nuclear incident when an operator is not liable for such damage pursuant to Article 4(a)(iii) or (b)(iii).

ii) The operator shall incur no liability outside this Convention for nuclear damage caused by a nuclear incident.

e) Jos ydinlaitoksen haltija osoittaa, että ydinvahinko on aiheutunut kokonaan tai osittain joko vahingonkärsineen törkeästä huolimattomuudesta tai vahingonkärsineen vahingoittamisen tarkoituksessa tekemästä toimesta tai laiminlyönnistä, toimivaltainen tuomioistuin voi vapauttaa ydinlaitoksen haltijan korvausvelvoitteesta kokonaan tai osittain kyseisen henkilön kärsimän vahingon osalta, jos tämä on kansallisen lain mukaan mahdollista.

g) Siinä määrin kuin laitoksenhaltijalla on tämän artiklan f kohdan mukaan takautumisoikeus jotakin henkilöä vastaan, tällä henkilöllä ei ole tämän artiklan d kohdan mukaista oikeutta laitoksenhaltijaa vastaan.

H. Korvataan yleissopimuksen 7 artikla seuraavasti:

a) Kukin sopimusvaltio varmistaa lainsäädäntönsä mukaisesti, että ydinlaitoksen haltijan vastuu yksittäisestä ydintapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta on vähintään 700 miljoonaa euroa.

b) Edellä a kohdan ja 21 artiklan c kohdan määräysten estämättä sopimusvaltio voi:

i) vahvistaa ydinlaitokselle alhaisemman vastuun määrän, ottaen huomioon kyseessä olevan ydinlaitoksen luonteen ja seuraukset, joita sieltä peräisin olevalla ydintapahtumalla todennäköisesti olisi, edellyttäen kuitenkin, että tällä tavoin vahvistettu määrä on joka tapauksessa vähintään 70 miljoonaa euroa; ja ii) vahvistaa ydinainneiden kuljetukselle alhaisemman vastuun määrän ottaen huomioon kuljetettavien ydinainneiden luonteen ja seuraukset, joita siitä peräisin olevalla ydintapahtumalla todennäköisesti olisi, edellyttäen kuitenkin, että tällä tavoin vahvistettu määrä on joka tapauksessa vähintään 80 miljoonaa euroa.

c) Korvaus, joka maksetaan ydintapahtuman ajankohtana kyseessä olevia ydinaineita sisältäneelle kuljetusvälineelle aiheutuneesta ydinvahingosta, ei voi alentaa ydinlaitoksen haltijan vastuuta muusta ydinvahingosta alle 80 miljoonan euron tai alle sellaisen korkeamman vastuun määrän, josta sopimusvaltion lainsäädännössä säädetään.

d) Sopimusvaltion alueella olevien ydinlaitosten haltijoiden vastuun määrää, joka

e) If the operator proves that the nuclear damage resulted wholly or partly either from the gross negligence of the person suffering the damage or from an act or omission of such person done with intent to cause damage, the competent court may, if national law so provides, relieve the operator wholly or partly from his obligation to pay compensation in respect of the damage suffered by such person.

g) If the operator has a right of recourse to any extent pursuant to paragraph (f) of this Article against any person, that person shall not, to that extent, have a right against the operator under paragraph (d) of this Article.

H. Article 7 shall be replaced by the following text:

a) Each Contracting Party shall provide under its legislation that the liability of the operator in respect of nuclear damage caused by any one nuclear incident shall not be less than 700 million euro.

b) Notwithstanding paragraph (a) of this Article and Article 21(c), any Contracting Party may,

i) having regard to the nature of the nuclear installation involved and to the likely consequences of a nuclear incident originating therefrom, establish a lower amount of liability for that installation, provided that in no event shall any amount so established be less than 70 million euro; and ii) having regard to the nature of the nuclear substances involved and to the likely consequences of a nuclear incident originating therefrom, establish a lower amount of liability for the carriage of nuclear substances, provided that in no event shall any amount so established be less than 80 million euro.

c) Compensation for nuclear damage caused to the means of transport on which the nuclear substances involved were at the time of the nuclear incident shall not have the effect of reducing the liability of the operator in respect of other nuclear damage to an amount less than either 80 million euro, or any higher amount established by the legislation of a Contracting Party.

d) The amount of liability of operators of nuclear installations in the territory of a

on vahvistettu a tai b kohdan mukaisesti taikka 21 artiklan c kohdan mukaisesti, sekä c kohdan mukaisia sopimusvaltion lainsäädännön säännöksiä sovelletaan ydinlaitosten haltijoiden vastuuseen riippumatta siitä, missä ydintapahtuma sattuu.

e) Sopimusvaltio voi asettaa alueensa kautta tapahtuvan ydinaineiden kuljetuksen ehdoksi sen, että ulkomaisen ydinlaitoksen haltijan vastuun enimmäismäärää korotetaan, jos se katsoo, että vastuun määrä ei ole riittävä ydintapahtuman uhan kattamiseksi kuljetuksen aikana, edellyttäen kuitenkin, että tällä tavoin korotettu vastuun määrä ei ylitä kyseisen sopimusvaltion omalla alueella sijaitsevien ydinlaitosten haltijoiden vastuun enimmäismäärää.

f) Edellä e kohdan määräyksiä ei sovelleta:

i) merikuljetuksiin silloin, kun aluksilla on kansainvälisen oikeuden nojalla oikeus hätätilanteessa päästä sopimusvaltion satamaan tai oikeus viattomaan kauttakulkuun sen alueella; eikä

ii) ilmakuljetuksiin silloin, kun ilma-aluksilla on oikeus sopimuksen tai kansainvälisen oikeuden nojalla lentää sopimusvaltion alueen yli tai laskeutua sen alueelle.

g) Silloin, kun yleissopimusta sovelletaan sen ulkopuoliseen valtioon 2 artiklan a kohdan iv alakohdan mukaisesti, sopimusvaltio voi vahvistaa ydinvahingon varalle vastuun määrän, joka on alempi kuin tämän artiklan tai 21 artiklan c kohdan mukaisesti vahvistettu vastuun vähimmäismäärä, jos kyseinen valtio ei vastavuoroisesti myönnä samaa määrää vastaavaa etua.

h) Tuomioistuimen määräämiä korkoja tai kulukorvauksia tähän yleissopimukseen perustuvien vahingonkorvauskanteiden osalta ei pidetä tässä yleissopimuksessa tarkoitettuina vahingonkorvauksina, vaan ydinlaitoksen haltijan on maksettava ne sen summan lisäksi, joka hänen on maksettava tämän artiklan mukaisesti.

i) Tässä artiklassa mainitut summat voidaan muuntaa kansalliseksi valuutaksi pyöristettyinä.

j) Kukin sopimusvaltio varmistaa, että vahingonkärsineiden oikeus vahingonkor-

Contracting Party established in accordance with paragraph (a) or (b) of this Article or with Article 21(c), as well as the provisions

of any legislation of a Contracting Party pursuant to paragraph (c) of this Article shall apply to the liability of such operators wherever the nuclear incident occurs.

e) A Contracting Party may subject the transit of nuclear substances through its territory to the condition that the maximum amount of liability of the foreign operator concerned be increased, if it considers that such amount does not adequately cover the risks of a nuclear incident in the course of the transit, provided that the maximum amount thus increased shall not exceed the maximum amount of liability of operators of nuclear installations situated in its territory.

f) The provisions of paragraph (e) of this Article shall not apply:

i) to carriage by sea where, under international law, there is a right of entry in cases of urgent distress into the ports of such Contracting Party or a right of innocent passage through its territory; or

ii) to carriage by air where, by agreement or under international law, there is a right to fly over or land on the territory of such Contracting Party.

g) In cases where the Convention is applicable to a non-Contracting State in accordance with Article 2 (a)(iv), any Contracting Party may establish in respect of nuclear damage amounts of liability lower than the minimum amounts established under this Article or under Article 21(c) to the extent that such State does not afford reciprocal benefits of an equivalent amount.

h) Any interest and costs awarded by a court in actions for compensation under this Convention shall not be considered to be compensation for the purposes of this Convention and shall be payable by the operator in addition to any sum for which he is liable in accordance with this Article.

i) The sums mentioned in this Article may be converted into national currency in round figures.

j) Each Contracting Party shall ensure that persons suffering damage may enforce their

vaukseen voidaan panna täytäntöön ilman, että heidän tarvitsee erikseen panna vireille oikeudenkäyntiä sen perusteella mistä vahingonkorvaukseen tarkoitettut varat ovat peräisin.

I. Korvataan yleissopimuksen 8 artikla seuraavasti:

a) Oikeus korvaukseen tämän yleissopimuksen mukaan vanhentuu, ellei kannetta ole pantu vireille:

i) ihmishengen menetyksen ja henkilövahingon osalta kolmenkymmenen vuoden kuluessa ydintapahtuman sattumisesta;

ii) muun ydinvahingon osalta kymmenen vuoden kuluessa ydintapahtuman sattumisesta.

b) Kansallisessa lainsäädännössä voidaan kuitenkin määrätä a kohdan i tai ii alakohdan mukaista vanhentumisaikaa pidemmästä vanhentumisajasta, jos se sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, on ryhtynyt toimenpiteisiin kyseisen ydinlaitoksen haltijan vastuun kattamiseksi sellaisten vahingonkorvauskanteiden osalta, jotka on pantu vireille a kohdan i tai ii alakohdan mukaisen vanhentumisajan kulumisen jälkeen kyseisen pidemmän vanhentumisajan aikana.

c) edellä b kohdan mukaisesti säädetyn pidemmän vanhentumisajan kuluessa vireille pantu kanne ei kuitenkaan missään tapauksessa saa vaikuttaa sellaisten henkilöiden oikeuteen saada vahingonkorvausta tämän yleissopimuksen nojalla, jotka ovat panneet vireille kanteen ydinlaitoksen haltijaa vastaan:

i) kolmenkymmenen vuoden kuluessa henkilövahingon tai ihmishengen menetyksen osalta;

ii) kymmenen vuoden kuluessa muiden ydinvahinkojen osalta.

d) Kansallisessa lainsäädännössä voidaan määrätä oikeudelle vahingonkorvaukseen vähintään kolmen vuoden pituinen vanhentumisaika, joka lasketaan päivästä, jona vahingonkärsijä sai tiedon tai hänen olisi kohtuullista huolellisuutta noudattaen pitänyt saada tieto ydinvahingosta ja vastuussa olevasta ydinlaitoksen haltijasta, edellyttäen, että a ja b kohdan mukaisesti määrättyjä vanhentumisaikoja ei ole ylitetty.

rights to compensation without having to bring separate proceedings according to the origin of the funds provided for such compensation.

I. Article 8 shall be replaced by the following text:

a) The right of compensation under this Convention shall be subject to prescription or extinction if an action is not brought,

i) with respect to loss of life and personal injury, within thirty years from the date of the nuclear incident;

ii) with respect to other nuclear damage, within ten years from the date of the nuclear incident.

b) National legislation may, however, establish a period longer than that set out in sub-paragraph (i) or (ii) of paragraph (a) of this Article, if measures have been taken by the Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated to cover the liability of that operator in respect of any actions for compensation begun after the expiry of the period set out in sub-paragraph (i) or (ii) of paragraph (a) of this Article and during such longer period.

c) If, however, a longer period is established in accordance with paragraph (b) of this Article, an action for compensation brought within such period shall in no case affect the right of compensation under this Convention of any person who has brought an action against the operator,

i) within a thirty year period in respect of personal injury or loss of life;

ii) within a ten year period in respect of all other nuclear damage.

d) National legislation may establish a period of not less than three years for the prescription or extinction of rights of compensation under the Convention, determined from the date at which the person suffering nuclear damage had knowledge, or from the date at which that person ought reasonably to have known of both the nuclear damage and the operator liable, provided that the periods established pursuant to paragraphs (a) and (b) of this Article shall not be ex-

e) Kun 13 artiklan f kohdan ii alakohdan määräykset ovat sovellettavissa, oikeus vahingonkorvaukseen ei kuitenkaan vanhene, jos a, b tai d kohdan mukaisen vanhentumisajan kuluessa:

i) kanne on, ennen kuin 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin on nimennyt toimivaltaisen tuomioistuimen, pantu vireille jossakin sellaisessa tuomioistuimessa, joiden joukosta se voi valita toimivaltaisen tuomioistuimen. Jos 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin nimeää toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi jonkin muun kuin sen, jossa kanne on jo pantu vireille, se voi määrätä päivän, johon mennessä kanne on pantava vireille sen nimeämässä toimivaltaisessa tuomioistuimessa; tai

ii) kyseessä olevaa sopimusvaltiota on pyydetty esittämään 13 artiklan f kohdan ii alakohdan mukaisesti 17 artiklassa tarkoitettulle tuomioistuimelle pyyntö nimetä toimivaltaisen tuomioistuimen ja tämän nimeämisen jälkeen kanne on pantu vireille 17 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimen määräämän ajan kuluessa.

f) Jollei kansallisessa lainsäädännössä toisin määrätä, on henkilöllä, joka on kärsinyt ydintapahtuman johdosta ydinvahingon ja joka on pannut korvauskanteen vireille tässä artiklassa mainitussa määräajassa, oikeus muuttaa vaatimustaan, jos ydinvahinko on pahentunut määräajan päättymisen jälkeen, edellyttäen, että toimivaltaisen tuomioistuimen ei ole lopullisesti ratkaissut asiaa.

J. Korvataan yleissopimuksen 9 artikla seuraavasti:

Ydinlaitoksen haltija ei ole vastuussa ydintapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta silloin, kun ydintapahtuma on suoraan johdettu aseellisesta selkkauksesta, vihollisuuksista, sisällissodasta tai kapinasta.

K. Korvataan yleissopimuksen 10 artikla seuraavasti:

a) Ydinlaitoksen haltija on, kattaakseen tämän yleissopimuksen mukaisen vastuun, velvollinen ottamaan ja pitämään voimassa 7 artiklan a tai b kohdan tai 21 artiklan c kohdan mukaiseen määrään asti vakuutuk-

ceeded.

e) Where the provisions of Article 13(f) (ii) are applicable, the right of compensation shall not, however, be subject to prescription or extinction if, within the time provided for in paragraphs (a), (b) and (d) of this Article,

i) prior to the determination by the Tribunal referred to in Article 17, an action has been brought before any of the courts from which the Tribunal can choose; if the Tribunal determines that the competent court is a court other than that before which such action has already been brought, it may fix a date by which such action has to be brought before the competent court so determined; or

ii) a request has been made to a Contracting Party concerned to initiate a determination by the Tribunal of the competent court pursuant to Article 13(f) (ii) and an action is brought subsequent to such determination within such time as may be fixed by the Tribunal.

f) Unless national law provides to the contrary, any person suffering nuclear damage caused by a nuclear incident who has brought an action for compensation within the period provided for in this Article may amend his claim in respect of any aggravation of the nuclear damage after the expiry of such period, provided that final judgement has not been entered by the competent court.

J. Article 9 shall be replaced by the following text:

The operator shall not be liable for nuclear damage caused by a nuclear incident directly due to an act of armed conflict, hostilities, civil war, or insurrection.

K. Article 10 shall be replaced by the following text:

a) To cover the liability under this Convention, the operator shall be required to have and maintain insurance or other financial security of the amount established pursuant to Article 7(a) or 7(b) or Article 21(c)

sen tai muun taloudellisen takuun, joka luonteeltaan ja ehdoiltaan vastaa toimivaltaisen viranomaisen antamia määräyksiä.

b) Jos ydinlaitoksen haltijan vastuun määrää ei ole rajoitettu, sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, määrää rajan vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan taloudelliselle takuulle, edellyttäen, että näin määrätty raja on vähintään 7 artiklan a tai b kohdassa tarkoitettu määrä.

c) Sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, varmistaa ydinlaitoksen haltijaa vastaan vahvistettujen korvausvaatimusten täyttämisen niiltä osin kuin vakuutusta tai taloudellista takuuta ei ole tai se ei ole riittävä korvausvaatimusten täyttämiseksi, varaamalla tähän tarkoitukseen riittävät varat, joiden määrä on vähintään 7 artiklan a kohdassa tai 21 artiklan c kohdassa tarkoitettu määrä.

d) Vakuutuksenantaja tai se, joka on antanut muun taloudellisen takuun, ei voi tilapäisesti tai lopullisesti lakkauttaa a tai b kohdassa tarkoitettua vakuutusta tai muuta taloudellista takuuta jättämättä siitä ennakolta kirjallista ilmoitusta toimivaltaiselle viranomaiselle vähintään kahta kuukautta aikaisemmin tai, jos vakuutus tai taloudellinen takuu koskee ydinaineiden kuljetusta, sinä aikana, jolloin kuljetus jatkuu.

e) Vakuutuksen, jälleenvakuutuksen tai muun taloudellisen takuun perusteella maksettavia määriä ei voida käyttää muuhun tarkoitukseen kuin ydintapahtuman aiheuttamien ydinvahinkojen korvaamiseen.

L. Korvataan yleissopimuksen 12 artikla seuraavasti:

Vahingonkorvaukset, jotka on maksettava tämän yleissopimuksen mukaan, vakuutus- ja jälleenvakuutusmaksut, 10 artiklan edellyttämän vakuutuksen, jälleenvakuutuksen tai muun taloudellisen takuun nojalla suoritettavat määrät sekä 7 artiklan h kohdassa tarkoitettut korot ja kulukorvaukset ovat vapaasti siirrettävissä sopimusvaltioiden rahanalueiden välillä.

M. Korvataan yleissopimuksen 13 artikla seuraavasti:

a) Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, ainoastaan sen sopimusvaltion tuomiois-

and of such type and terms as the competent public authority shall specify.

b) Where the liability of the operator is not limited in amount, the Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the liable operator is situated shall establish a limit upon the financial security of the operator liable, provided that any limit so established shall not be less than the amount referred to in Article 7(a) or 7(b).

c) The Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the liable operator is situated shall ensure the payment of claims for compensation for nuclear damage which have been established against the operator by providing the necessary funds to the extent that the insurance or other financial security is not available or sufficient to satisfy such claims, up to an amount not less than the amount referred to in Article 7(a) or Article 21(c).

d) No insurer or other financial guarantor shall suspend or cancel the insurance or other financial security provided for in paragraph (a) or (b) of this Article without giving notice in writing of at least two months to the competent public authority or, in so far as such insurance or other financial security relates to the carriage of nuclear substances, during the period of the carriage in question.

e) The sums provided as insurance, reinsurance, or other financial security may be drawn upon only for compensation for nuclear damage caused by a nuclear incident.

L. Article 12 shall be replaced by the following text:

Compensation payable under this Convention, insurance and reinsurance premiums, sums provided as insurance, reinsurance, or other financial security required pursuant to Article 10, and interest and costs referred to in Article 7(h), shall be freely transferable between the monetary areas of the Contracting Parties.

M. Article 13 shall be replaced by the following text:

a) Except as otherwise provided in this Article, jurisdiction over actions under Ar-

tuimet, jonka alueella ydintapahtuma sattui, ovat toimivaltaisia käsittelemään 3 ja 4 artiklan sekä 6 artiklan a kohdan nojalla viereille pantuja kanteita.

b) Jos ydintapahtuma sattuu sopimusvaltion talousvyöhykkeen alueella tai, jos sopimusvaltiolla ei ole talousvyöhykettä, sellaisella alueella, jonka rajat eivät ylittäisi talousvyöhykkeen rajoja, jos sillä olisi sellainen, ainoastaan kyseisen sopimusvaltion tuomioistuimet ovat tämän yleissopimuksen toteuttamiseksi toimivaltaisia käsittelemään kyseisestä ydintapahtumasta johtuvat vahingonkorvauskanteet, edellyttäen, että kyseessä oleva sopimusvaltio on ilmoittanut järjestön pääsihteerille kyseisen alueen rajat ennen ydintapahtuman sattumista. Tämän kohdan määräyksiä ei tule tulkita siten, että ne mahdollistaisivat toimivallan käytön tai merivyöhykkeiden rajojen määrittämisen kansainvälisen merioikeuden vastaisella tavalla.

c) Jos ydintapahtuma sattuu sopimusvaltioiden alueen ulkopuolella tai se sattuu alueella, josta ei ole tehty b kohdan mukaisista ilmoitusta, taikka ydintapahtuman paikka ei ole varmuudella määrättävissä, sen sopimusvaltion tuomioistuimet, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, ovat toimivaltaisia käsittelemään vahingonkorvauskanteet.

d) Jos ydintapahtuma sattuu alueella, jota koskee 17 artiklan d kohdassa tarkoitettu tilanne, toimivaltaisia ovat ne tuomioistuimet, jotka 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin on kyseessä olevan sopimusvaltion pyynnöstä nimennyt tuomioistuimiksi, joiden sijaintivaltiolla on läheisin yhteys ydintapahtumaan ja jota sen seuraukset eniten koskevat.

e) Tämän artiklan mukainen toimivallan käyttö tai b kohdan mukaisesti tehty alueen rajoja koskeva ilmoitus ei luo oikeuksia tai velvoitteita taikka ennakkotapausta vierekkäisten tai vastakkaisten rannikkovaltioiden välisten merirajojen määrittämisen osalta.

f) Jos useamman sopimusvaltion tuomioistuimet olisivat a, b tai c kohdan mukaan toimivaltaisia, on toimivalta:

articles 3, 4 and 6(a) shall lie only with the courts of the Contracting Party in whose territory the nuclear incident occurred.

b) Where a nuclear incident occurs within the area of the exclusive economic zone of a Contracting Party or, if such a zone has not been established, in an area not exceeding the limits of an exclusive economic zone were one to be established, jurisdiction over actions concerning nuclear damage from that nuclear incident shall, for the purposes of this Convention, lie only with the courts of that Party, provided that the Contracting Party concerned has notified the Secretary-General of the Organisation of such area prior to the nuclear incident.

Nothing in this paragraph shall be interpreted as permitting the exercise of jurisdiction or the delimitation of a maritime zone in a manner which is contrary to the international law of the sea.

c) Where a nuclear incident occurs outside the territory of the Contracting Parties, or where it occurs within an area in respect of which no notification has been given pursuant to paragraph (b) of this Article, or where the place of the nuclear incident cannot be determined with certainty, jurisdiction over such actions shall lie with the courts of the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated.

d) Where a nuclear incident occurs in an area in respect of which the circumstances of Article 17(d) apply, jurisdiction shall lie with the courts determined, at the request of a Contracting Party concerned, by the Tribunal referred to in Article 17 as being the courts of that Contracting Party which is most closely related to and affected by the consequences of the incident.

e) The exercise of jurisdiction under this Article as well as the notification of an area made pursuant to paragraph (b) of this Article shall not create any right or obligation or set a precedent with respect to the delimitation of maritime areas between States with opposite or adjacent coasts.

f) Where jurisdiction would lie with the courts of more than one Contracting Party by virtue of paragraph (a), (b) or (c) of this

i) silloin, kun ydintapahtuma on sattunut osittain kaikkien sopimusvaltioiden alueiden ulkopuolella ja osittain ainoastaan yhden sopimusvaltion alueella, tämän viimeksi mainitun sopimusvaltion tuomioistuimilla; ja

ii) muissa tapauksissa niillä tuomioistuimilla, jotka 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin on kyseessä olevan sopimusvaltion pyynnöstä nimennyt tuomioistuimiksi, joiden sijaintivaltiota on läheisin yhteys ydintapahtumaan ja jota sen seuraukset eniten koskevat.

g) Sopimusvaltio, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään vahingonkorvauskanteita, varmistaa, että ydinvahinkojen osalta:

i) mikä tahansa valtio voi panna vireille vahingonkorvauskanteen sellaisten henkilöiden puolesta, jotka ovat kärsineet ydinvahingon ja jotka ovat kyseisen valtion kansalaisia tai joilla on kotipaikka tai asuinpaikka kyseisen valtion alueella ja jotka ovat antaneet tähän suostumuksensa; ja

ii) kuka tahansa henkilö voi panna vireille kanteen vahvistaakseen tähän yleissopimukseen perustuvat oikeutensa, jotka on saatu sijaan tulon tai luovutuksen perusteella.

h) Sopimusvaltio, jonka tuomioistuimet ovat tämän yleissopimuksen mukaisesti toimivaltaisia, varmistaa, että ainoastaan yhdellä sen tuomioistuimista on toimivalta antaa päätös vahingonkorvauksista yksittäisestä ydintapahtumasta johtuvan ydinvahingon osalta, ja tämä tuomioistuin määräytyy kyseisen sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön kriteerien mukaisesti.

i) Tämän artiklan mukaisesti toimivaltaisen tuomioistuimen antama päätös tai yksipuolinen tuomio on, kun se voidaan panna täytäntöön tuomioistuimen soveltaman lain mukaisesti, täytäntöönpanokelpoinen myös jokaisessa muussa sopimusvaltiossa niin pian kuin asianomaisen sopimusvaltion määräämät muodollisuudet on täytetty. Asian aineellista sisältöä ei saa tutkia uudelleen. Edellä olevat määräykset eivät koske päätöksiä, jotka eivät ole lainvoimaisia.

j) Jos vahingonkorvauskanne pannaan vi-

Article, jurisdiction shall lie,

i) if the nuclear incident occurred partly outside the territory of any Contracting Party and partly in the territory of a single Contracting Party, with the courts of that Contracting Party; and

ii) in any other case, with the courts determined, at the request of a Contracting Party concerned,

by the Tribunal referred to in Article 17 as being the courts of that Contracting Party which is most closely related to and affected by the consequences of the incident.

g) The Contracting Party whose courts have jurisdiction shall ensure that in relation to actions for compensation of nuclear damage:

i) any State may bring an action on behalf of persons who have suffered nuclear damage, who are nationals of that State or have their domicile or residence in its territory, and who have consented thereto; and

ii) any person may bring an action to enforce rights under this Convention acquired by subrogation or assignment.

h) The Contracting Party whose courts have jurisdiction under this Convention shall ensure that only one of its courts shall be competent to rule on compensation for nuclear damage arising from any one nuclear incident, the criteria for such selection being determined by the national legislation of such Contracting Party.

i) Judgements entered by the competent court under this Article after trial, or by default, shall, when they have become enforceable under the law applied by that court, become enforceable in the territory of any of the other Contracting Parties as soon as the formalities required by the Contracting Party concerned have been complied with. The merits of the case shall not be the subject of further proceedings. The foregoing provisions shall not apply to interim judgements.

j) If an action is brought against a Con-

reille sopimusvaltiota vastaan tämän yleissopimuksen nojalla, kyseinen sopimusvaltio ei voi vedota oikeudelliseen koskemattomuuteen tämän artiklan mukaisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa, lukuun ottamatta täytäntöönpanotoimia.

N. Korvataan yleissopimuksen 14 artiklan b kohta seuraavasti:

b) "Kansallisella lailla" ja "kansallisella lainsäädännöllä" tarkoitetaan sen valtion kansallista lakia tai lainsäädäntöä, jonka tuomioistuimet ovat tämän yleissopimuksen mukaisesti toimivaltaisia käsittelemään ydintapahtumasta johtuvia vahingonkorvauskanteita, ei kuitenkaan tällaisiin vahingonkorvauskanteisiin liittyviä lainvalintasäännöksiä. Kyseistä lakia tai lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin sekä asiasisältöä että menettelyjä koskeviin kysymyksiin, joita ei erityisesti säännellä tällä yleissopimuksella.

O. Korvataan yleissopimuksen 15 artiklan b kohta seuraavasti:

b) Niiltä osin kuin ydinvahingosta maksettava vahingonkorvaus ylittää 7 artiklan a kohdassa mainitun 700 miljoonan euron summan, voidaan sellainen toimenpide toteuttaa missä muodossa tahansa, vaikka siten poikettaisiin tämän yleissopimuksen määräyksistä.

P. Lisätään yleissopimuksen 16 artiklan jälkeksi seuraava uusi 16 a artikla:

16 a artikla

Tämä yleissopimus ei vaikuta sopimusvaltion oikeuksiin ja velvoitteisiin, joita sillä on yleisen kansainvälisen oikeuden nojalla.

Q. Korvataan yleissopimuksen 17 artikla seuraavasti:

a) Mikäli kahden tai useamman sopimusvaltion välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, riidan osapuolet keskustelevalta ratkaistakseen riidan neuvotteluin tai muulla rauhanomaisella keinolla.

b) Jos a kohdassa tarkoitettua riitaa ei ole ratkaistu kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona jokin sen osapuolista on ilmoittanut riidan olemassaolosta, sopimusvaltiot kokoontuvat auttaakseen riidan osapuolia pääsemään rauhanomaiseen ratkaisuun.

tracting Party under this Convention, such Contracting Party may not, except in respect of measures of execution, invoke any jurisdictional immunities before the court competent in accordance with this Article.

N. Paragraph (b) of Article 14 shall be replaced by the following text:

b) "National law" and "national legislation" mean the law or the national legislation of the court having jurisdiction under this Convention over claims arising out of a nuclear incident, excluding the rules on conflict of laws relating to such claims. That law or legislation shall apply to all matters both substantive and procedural not specifically governed by this Convention.

O. Paragraph (b) of Article 15 shall be replaced by the following text:

b) In so far as compensation for nuclear damage is in excess of the 700 million euro referred to in Article 7(a), any such measure in whatever form may be applied under conditions which may derogate from the provisions of this Convention.

P. A new Article 16bis shall be added after Article 16 as follows:

Article 16bis

This Convention shall not affect the rights and obligations of a Contracting Party under the general rules of public international law.

Q. Article 17 shall be replaced by the following text:

a) In the event of a dispute arising between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties to the dispute shall consult with a view to settling the dispute by negotiation or other amicable means.

b) Where a dispute referred to in paragraph (a) is not settled within six months from the date upon which such dispute is acknowledged to exist by any party thereto, the Contracting Parties shall meet in order to assist the parties to the dispute to reach a friendly settlement.

c) Jos riitaa ei ole ratkaistu kolmen kuukauden kuluessa b kohdassa tarkoitettusta kokouksesta, riita saatetaan minkä tahansa riidan osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi Euroopan ydinenergiatuomioistuimeen, joka on perustettu 20 päivänä joulukuuta 1957 tehdyllä yleissopimuksella turvallisuusvalvonnan järjestämisestä ydinenergian alalla.

d) Merivyöhykkeiden rajojen määrittämisistä koskevat riidat eivät kuulu tämän yleissopimuksen soveltamisalaa.

R. Korvataan yleissopimuksen 18 artikla seuraavasti:

a) Tämän yleissopimuksen määräyksiin voi tehdä varauksia milloin tahansa ennen sen ratifiointia tai hyväksymistä tai siihen liittymistä taikka, sellaisten alueiden osalta, jotka mainitaan 23 artiklan mukaisessa ilmoituksessa, ennen kyseisen ilmoituksen antamista, ja varaukset ovat hyväksyttävissä ainoastaan, jos allekirjoittajavaltiot ovat nimenomaisesti hyväksyneet varauksien ehdot.

b) Nimenomaista hyväksyntää ei vaadita sellaiselta allekirjoittajavaltiolta, joka ei itse ole ratifioinut tai hyväksynyt tätä yleissopimusta kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona järjestön pääsihteerin on ilmoittanut sille varauksesta 24 artiklan mukaisesti.

c) Tämän artiklan mukaisesti hyväksytty varaus voidaan perua milloin tahansa ilmoittamalla siitä järjestön pääsihteerille.

S. Korvataan yleissopimuksen 19 artikla seuraavasti:

a) Tämä yleissopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan järjestön pääsihteerin huostaan.

b) Tämä yleissopimus tulee voimaan, kun vähintään viisi allekirjoittajaa on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa. Kunkin yleissopimuksen myöhemmin ratifioivan tai hyväksyvän allekirjoittajavaltion osalta se tulee voimaan, kun allekirjoittajavaltio tallettaa ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

T. Korvataan yleissopimuksen 20 artikla seuraavasti:

c) Where no resolution to the dispute has been reached within three months of the meeting referred to in paragraph (b), the dispute shall, upon the request of any party thereto, be submitted to the European Nuclear Energy Tribunal established by the Convention of 20 December 1957 on the Establishment of a Security Control in the Field of Nuclear Energy.

d) Disputes concerning the delimitation of maritime boundaries are outside the scope of this Convention.

R. Article 18 shall be replaced by the following text:

a) Reservations to one or more of the provisions of this Convention may be made at any time prior to ratification, acceptance or approval of, or accession to, this Convention or prior to the time of notification under Article 23 in respect of any territory or territories mentioned in the notification, and shall be admissible only if the terms of these reservations have been expressly accepted by the Signatories.

b) Such acceptance shall not be required from a Signatory which has not itself ratified, accepted or approved this Convention within a period of twelve months after the date of notification to it of such reservation by the Secretary-General of the Organisation in accordance with Article 24.

c) Any reservation admitted in accordance with this Article may be withdrawn at any time by notification addressed to the Secretary-General of the Organisation.

S. Article 19 shall be replaced by the following text:

a) This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the Organisation.

b) This Convention shall come into force upon the deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by not less than five of the Signatories. For each Signatory ratifying, accepting or approving thereafter, this Convention shall come into force upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

T. Article 20 shall be replaced by the following text:

Tämän yleissopimuksen muutokset hyväksytään kaikkien sopimusvaltioiden yhteisestä sopimuksesta. Muutokset tulevat voimaan, kun kaksi kolmasosaa sopimusvaltioista on ratifioinut tai hyväksynyt ne. Kunkin muutokset myöhemmin ratifioivan tai hyväksyvän sopimusvaltion osalta ne tulevat voimaan ratifioimis- tai hyväksymispäivänä.

U. Lisätään yleissopimuksen 21 artiklaan seuraava uusi c kohta:

c) Tämän yleissopimuksen 7 artiklan a kohdan määräyksistä riippumatta sellainen hallitus, joka ei ole allekirjoittanut tätä yleissopimusta ja joka liittyy siihen 1 päivän tammikuuta 1999 jälkeen, voi lainsäädäntönsä mukaisesti määrätä, että ydinlaitoksen haltijan vastuuta yksittäisen ydintapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta voidaan rajoittaa enintään viiden vuoden ajaksi tämän yleissopimuksen muuttamisesta 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn pöytäkirjan voimaantulosta lukien siten, että vastuun määrä on kuitenkin kyseisen siirtymäkauden aikana sattuneen ydintapahtuman osalta vähintään 350 miljoonaa euroa.

V. Numeroidaan yleissopimuksen 22 artiklan c kohta uudelleen d kohdaksi ja lisätään artiklaan seuraava uusi c kohta:

c) Sopimusvaltiot keskustelevat keskenään kunkin tämän yleissopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden ajanjakson kuluttua kaikista niiden yhteisiin etuihin liittyvistä ongelmista, joita tämän yleissopimuksen soveltamisesta johtuu, sekä erityisesti mahdollisesta tarpeesta nostaa tämän yleissopimuksen mukaisia vastuun ja taloudellisten takuiden määriä.

W. Korvataan yleissopimuksen 23 artiklan b kohta seuraavasti:

b) Allekirjoittajavaltio tai sopimusvaltio voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tai siihen liittyessään taikka milloin tahansa myöhemmin ilmoittaa järjestön pääsihteerille, että tätä yleissopimusta sovelletaan sellaisiin ilmoituksessa mainittuihin valtion alueisiin, joihin tätä yleissopimusta ei sovellettaisi a kohdan mukaisesti, mukaan lukien sellaiset alueet, joiden kansainvälisistä suhteista se vastaa. Tällainen ilmoitus voidaan perua minkä tahansa siinä mainitun

Amendments to this Convention shall be adopted by mutual agreement of all the Contracting Parties. They shall come into force when ratified, accepted or approved by two-thirds of the Contracting Parties. For each Contracting Party ratifying, accepting or approving thereafter, they shall come into force at the date of such ratification, acceptance or approval.

U. A new paragraph (c) shall be added to Article 21 to read as follows:

c) Notwithstanding Article 7(a), where a Government which is not a Signatory to this Convention accedes to this Convention after 1 January 1999, it may provide under its legislation that the liability of an operator in respect of nuclear damage caused by any one nuclear incident may be limited, for a maximum period of five years from the date of the adoption of the Protocol of 12 February 2004 to amend this Convention, to a transitional amount of not less than 350 million euro in respect of a nuclear incident occurring within that period.

V. Paragraph (c) of Article 22 shall be renumbered as paragraph (d) and a new paragraph (c) shall be added to read as follows:

c) The Contracting Parties shall consult each other at the expiry of each five year period following the date upon which this Convention comes into force, upon all problems of common interest raised by the application of this Convention, and in particular, to consider whether increases in the liability and financial security amounts under this Convention are desirable.

W. Paragraph (b) of Article 23 shall be replaced by the following text:

b) Any Signatory or Contracting Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of, or accession to, this Convention or at any later time, notify the Secretary-General of the Organisation that this Convention shall apply to those of its territories, including the territories for whose international relations it is responsible, to which this Convention is not applicable in accordance with paragraph (a) of this Article and which are mentioned in the notification. Any such notification may, in

alueen osalta ilmoittamalla siitä kahtatoista kuukautta aikaisemmin järjestön pääsihteerille.

X. Korvataan yleissopimuksen 24 artikla seuraavasti:

Järjestön pääsihteerin ilmoittaa kaikille allekirjoittajavaltioille ja yleissopimukseen liittyvien valtioiden hallituksille kunkin ratifioimis-, hyväksymis-, liittymis- tai irtisanomiskirjan vastaanottamisesta, ja 13 artiklan b kohdan ja 23 artiklan mukaisista ilmoituksista, johtokomitean 1 artiklan a kohdan ii ja iii alakohdan sekä b kohdan mukaisesti tekemistä päätöksistä, tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä, sen muutosten sisällöstä sekä muutosten voimaantulopäivästä, sekä kaikista 18 artiklan mukaisesti tehdyistä varauksista.

Y. Korvataan käsite "vahinko" käsitteellä "ydinvahinko" seuraavissa artikloissa:

4 artiklan a ja b kohta

5 artiklan a ja c kohta

6 artiklan a, b, d, f ja h kohta

Z. Korvataan ranskankielisen toisinnon 4 artiklan ensimmäisessä lauseessa sana "stockage" sanalla "entrepotage" ja samassa artiklassa sana "transportées" sanoilla "en cours de transport". Korvataan englanninkielisen toisinnon 6 artiklan h kohdassa sana "workmen's" sanalla "workers".

AA. Poistetaan yleissopimuksen II liite.

II

a) Tämän pöytäkirjan määräykset ovat sen osapuolten keskinäisissä suhteissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyn, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutetun yleissopimuksen (jäljempänä "yleissopimus") erottamaton osa, josta tästä lähtien käytetään nimeä vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehty, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla, 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla ja... päivänä ...kuuta ... tehdyllä pöytäkirjalla muutettu yleissopimus.

respect of any territory or territories mentioned therein, be withdrawn by giving twelve months' notice to that effect to the Secretary-General of the Organisation.

X. Article 24 shall be replaced with the following text:

The Secretary-General of the Organisation shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval, accession or withdrawal, of any notification under Articles 13(b) and 23, of decisions of the Steering Committee under Article 1(a)(ii), 1(a)(iii) and 1(b), of the date on which this Convention comes into force, of the text of any amendment thereto and the date on which such amendment comes into force, and of any reservation made in accordance with Article 18.

Y. The term "damage" appearing in the following articles shall be replaced by the term "nuclear damage":

Article 4(a) and (b)

Article 5(a) and (c)

Article 6(a), (b), (d), (f) and (h)

Z. In the first sentence of Article 4 of the French text the word "stockage" shall be replaced by the word "entrepotage", and in this same Article the word "transportées" is replaced by the words "en cours de transport". In paragraph (h) of Article 6 of the English text, the word "workmen's" shall be replaced by the word "workers".

AA. Annex II of the Convention shall be deleted.

II.

a) The provisions of this Protocol shall, as between the Parties thereto, form an integral part of the Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982 (hereinafter referred to as the "Convention"), which shall be known as the "Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964, by the Protocol of 16 November 1982 and by the Protocol of"

b) Tämä pöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön pääsihteerin huostaan.

c) Tämän pöytäkirjan allekirjoittajavaltiot, jotka ovat jo ratifioineet yleissopimuksen tai liittyneet siihen, ilmaisevat aikomuksensa ratifioida tai hyväksyä tämä pöytäkirja mahdollisimman pian. Muut tämän pöytäkirjan allekirjoittajavaltiot sitoutuvat ratifioimaan tai hyväksymään sen samanaikaisesti kuin ne ratifioivat yleissopimuksen.

d) Tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten yleissopimuksen 21 artiklan määräysten mukaisesti. Liittyminen yleissopimukseen hyväksytään ainoastaan, jos siihen liittyvä valtio samalla liittyy myös tähän pöytäkirjaan.

e) Tämän pöytäkirja tulee voimaan yleissopimuksen 20 artiklan määräysten mukaisesti.

f) Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön pääsihteeri ilmoittaa kaikille allekirjoittajavaltioille ja liittyvien valtioiden hallituksille kaikkien tämän pöytäkirjan ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen vastaanottamisesta.

b) This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. An instrument of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the Organisation for Economic Cooperation and Development.

c) The Signatories of this Protocol who have already ratified or acceded to the Convention express their intention to ratify, accept or approve this Protocol as soon as possible. The other Signatories of this Protocol undertake to ratify, accept or approve it at the same time as they ratify the Convention.

d) This Protocol shall be open for accession in accordance with the provisions of Article 21 of the

Convention. Accessions to the Convention will be accepted only if they are accompanied by accession to this Protocol.

e) This Protocol shall come into force in accordance with the provisions of Article 20 of the Convention.

f) The Secretary-General of the Organisation for Economic Co-operation and Development shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession to this Protocol.

PÖYTÄKIRJA PARIISISSA 29 PÄIVÄNÄ HEINÄKUUTA 1960 VAHINGONKORVAUSVASTUUSTA YDINVOIMAN ALALLA TEHTYÄ YLEISSOPIMUSTA TÄYDENTÄVÄN 31 PÄIVÄNÄ TAMMIKUUTA 1963 TEHDYN, 28 PÄIVÄNÄ TAMMIKUUTA 1964 TEHDYLLÄ LISÄPÖYTÄKIRJALLA JA 16 PÄIVÄNÄ MARRASKUUTA 1982 TEHDYLLÄ PÖYTÄKIRJALLA MUUTETUN LISÄYLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

Saksan liittotasavallan, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Espanjan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Slovenian tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton HALLITUKSET,

jotka ottavat huomioon, että vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyn, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutetun yleissopimuksen eräitä määräyksiä on muutettu Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla, jonka allekirjoittajia ne ovat,

ja jotka pitävät toivottavana muuttaa myös Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyä yleissopimusta täydentävää 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua lisäyleissopimusta,

OVAT SOPINEET seuraavasta:

I

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivän marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua lisäyleissopimusta muutetaan seuraavasti:

PROTOCOL TO AMEND THE CONVENTION OF 31 JANUARY 1963 SUPPLEMENTARY TO THE PARIS CONVENTION OF 29 JULY 1960 ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964 AND BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982

The Federal Republic of Germany, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Kingdom of Spain, the Republic of Finland, the French Republic, the Italian Republic, the Kingdom of Norway, the Kingdom of the Netherlands, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Republic of Slovenia, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation;

CONSIDERING that certain provisions of the Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, have been amended by the Protocol concluded at Paris on 12 February 2004, and of which they are Signatories;

CONSIDERING that it is desirable to amend also the Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982;

HAVE AGREED as follows:

I.

The Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, is amended as follows:

A. Johdannon toinen kappale korvataan seuraavalla tekstillä:

jotka ovat sopimusvaltioina vahingonkorvausvastuuta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyssä yleissopimuksessa, joka on tehty Euroopan taloudellisen yhteistyön järjestön, nykyisen Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön piirissä, ja jota on muutettu Pariisissa 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla, Pariisissa 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla ja Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla, (jäljempänä ”Pariisin yleissopimus”),

B. 2 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

2 artikla

a) Tämän yleissopimuksen järjestelmää sovelletaan ydinvahinkoihin, joista tämän yleissopimuksen sopimusvaltion (jäljempänä 'sopimusvaltio') alueella sijaitsevan, rauhanomaiseen tarkoitukseen käytettävän ydinlaitoksen haltija on vastuussa Pariisin yleissopimuksen mukaisesti, ja joka kärsitään:

- i) sopimusvaltion alueella; tai
- ii) sopimusvaltion aluemerен ulkopuolilla merialueilla tai niiden yläpuolella

1. sopimusvaltion lippua käyttävällä aluksella, sopimusvaltion alueella rekisteröidystä ilma-aluksessa tai sopimusvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvalla keinoaluksella saarella, laitoksessa tai rakennelmassa; tai jonka kärsii

2. sopimusvaltion kansalainen, poisluettuna sellaiset vahingot, jotka kärsitään tämän yleissopimuksen ulkopuolisen valtion aluemerellä tai sen yläpuolella; tai

iii) sopimusvaltion talousvyöhykkeellä tai sen yläpuolella taikka sopimusvaltion mannerjalustalla talousvyöhykkeen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai tutkimisen yhteydessä; edellyttäen kuitenkin, että sopimusvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia Pariisin yleissopimuksen mukaisesti.

b) Tämän yleissopimuksen allekirjoittava tai siihen liittyvä valtio voi allekirjoittamisen tai liittymisen yhteydessä, taikka tallet-

A. The second paragraph of the Preamble shall be replaced by the following text:

BEING PARTIES to the Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, concluded within the framework of the Organisation for European Economic Co-operation, now the Organisation for Economic Co-operation and Development, and as amended by the Additional Protocol concluded at Paris on 28 January 1964, by the Protocol concluded at Paris on 16 November 1982 and by the Protocol concluded at Paris on 12 February 2004 (hereinafter referred to as the “Paris Convention”);

B. Article 2 shall be replaced by the following text:

Article 2

a) The system of this Convention shall apply to nuclear damage for which an operator of a nuclear installation, used for peaceful purposes, situated in the territory of a Contracting Party to this Convention

(hereinafter referred to as a “Contracting Party”), is liable under the Paris Convention, and which is suffered:

- i) in the territory of a Contracting Party; or
- ii) in or above maritime areas beyond the territorial sea of a Contracting Party

1. on board or by a ship flying the flag of a Contracting Party, or on board or by an aircraft registered in the territory of a Contracting Party, or on or by an artificial island, installation or structure under the jurisdiction of a Contracting Party, or

2. by a national of a Contracting Party, excluding damage suffered in or above the territorial sea of a State not Party to this Convention; or

iii) in or above the exclusive economic zone of a Contracting Party or on the continental shelf of a Contracting Party in connection with the exploitation or the exploration of the natural resources of that exclusive economic zone or continental shelf, provided that the courts of a Contracting Party have jurisdiction pursuant to the Paris Convention.

b) Any Signatory or acceding Government may, at the time of signature of or accession to this Convention or on the deposit

taessaan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa, antaa selityksen, jonka mukaan tämän artiklan a kohdan ii(2) alakohdan määräyksiä sovellettaessa luonnolliset henkilöt tai tietyt henkilöryhmät, joiden katsotaan kyseisen valtion lain mukaan asuvan vakinaisesti sen alueella, rinnastetaan valtion omiin kansalaisiin.

c) Tässä artiklassa 'sopimusvaltion kansalaiseen' rinnastetaan myös sopimusvaltio tai sen osa sekä sopimusvaltion alueella perustettu yhtymä tai muu julkis- tai yksityisoikeudellinen yhteisö riippumatta siitä, onko kyseessä yritys.

C. 3 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

3 artikla

a) Sopimusvaltiot sitoutuvat siihen, että korvaus 2 artiklassa tarkoitettua ydinvahingosta suoritetaan tässä yleissopimuksessa määrättyjen ehtojen mukaisesti enintään 1 500 miljoonaa euroon asti kultakin ydintapahtumalta, jollei 12 a artiklan soveltamisesta muuta johdu.

b) Korvaus suoritetaan seuraavasti:

i) vähintään 700 miljoonaa euroon asti varoista, jotka kertyvät vakuutuksesta, muusta taloudellisesta takuusta tai Pariisin yleissopimuksen 10 artiklan c kohdassa tarkoitettuihin julkisista varoista; määrä vahvistetaan sen sopimusvaltion lain mukaisesti, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee ja jaetaan 700 miljoonan euron määrään saakka Pariisin yleissopimuksen mukaisesti;

ii) tämän artiklan b kohdan i alakohdassa tarkoitettua määrää ja 1 200 miljoonan euron välillä julkisista varoista, jotka se sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, asettaa käytettäväksi;

iii) 1 200 miljoonan euron ja 1 500 miljoonan euron välillä julkisista varoista, jotka sopimusvaltiot asettavat käytettäväksi 12 artiklassa tarkemmin määrättyjen jakoperusteiden mukaan, jollei määrää nosteta 12 a artiklassa määrätyn mekanismin mukaisesti.

c) Edellä mainittua tarkoitusta varten ku-

of its instrument of ratification, acceptance or approval declare that, for the purposes of the application of paragraph (a)(ii) 2 of this Article, individuals or certain categories thereof, considered under its law as having their habitual residence in its territory, are assimilated to its own nationals.

c) In this Article, the expression "a national of a Contracting Party" shall include a Contracting Party or any of its constituent sub-divisions, or a partnership, or any public or private body whether corporate or not, established in the territory of a Contracting Party.

C. Article 3 shall be replaced by the following text:

Article 3

a) Under the conditions established by this Convention, the Contracting Parties undertake that compensation in respect of nuclear damage referred to in Article 2 shall be provided up to the amount of 1 500 million euro per nuclear incident, subject to the application of Article 12bis.

b) Such compensation shall be provided as follows:

i) up to an amount of at least 700 million euro, out of funds provided by insurance or other financial security or out of public funds provided pursuant to Article 10(c) of the Paris Convention, such amount to be established under the legislation of the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated, and to be distributed, up to 700 million euro, in accordance with the Paris Convention;

ii) between the amount referred to in paragraph (b)(i) of this Article and 1 200 million euro out of public funds to be made available by the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated;

iii) between 1 200 million euro and 1 500 million euro, out of public funds to be made available by the Contracting Parties according to the formula for contributions referred to in Article 12, subject to such amount being increased in accordance with the mechanism referred to in Article 12bis.

c) For this purpose, each Contracting

kin sopimusvaltio joko:

i) vahvistaa lainsäädäntönsä mukaisesti laitoksenhaltijan vastuun määrän vähintään tämän artiklan a kohdassa tarkoitetuksi määräksi ja määrää laitoksenhaltijan vastuun katettavaksi tämän artiklan b kohdassa tarkoitetuilla varoilla; tai

ii) vahvistaa lainsäädäntönsä mukaisesti laitoksenhaltijan vastuun määrän vähintään tämän artiklan b kohdan i alakohdan tai Pariisin yleissopimuksen 7 artiklan b kohdan mukaiseksi määräksi ja määrää, että kyseisen määrän ylittävältä osalta tämän artiklan b kohdan i, ii ja iii alakohdassa mainitut julkiset varat asetetaan käytettäväksi muussa muodossa kuin laitoksenhaltijan vastuun katteena tämän artiklan a kohdassa tarkoitettuun määrään asti, kuitenkin siten, että menettely ei vaikuta tämän yleissopimuksen aineellisiin määräyksiin ja menettelytapoja koskeviin määräyksiin.

d) Laitoksenhaltija voidaan velvoittaa suorittamaan vahingonkorvausta, korkoa tai kulukorvauksia tämän artiklan b kohdan ii ja iii alakohdan ja g kohdan mukaisesti käytettäväksi asetetuista julkisista varoista vain, jos ja kun nämä varat on tosiasiallisesti asetettu käytettäväksi.

e) Jos valtio käyttää hyväkseen Pariisin yleissopimuksen 21 artiklan c kohdan mukaista mahdollisuutta, se voi tulla tämän yleissopimuksen sopimusvaltioksi ainoastaan, jos se varmistaa, että laitoksenhaltijan vastuumäärän ja 700 miljoonan euron välisen erotuksen kattamiseksi on käytettävissä riittävät varat.

f) Sopimusvaltiot sitoutuvat olemaan käyttämättä tätä yleissopimusta soveltaessaan Pariisin yleissopimuksen 15 artiklan b kohdan mukaista oikeutta soveltaa ydinvahingosta maksettavaan vahingonkorvaukseen erityisehtoja, jotka poikkeavat tämän yleissopimuksen määräyksistä, kun vahingonkorvaus suoritetaan tämän artiklan a kohdassa tarkoitetuista varoista.

g) Pariisin yleissopimuksen 7 artiklan h kohdassa tarkoitettut korot ja kulukorvaukset on maksettava tämän artiklan b kohdassa tarkoitettujen määrien lisäksi. Siltä osin kuin korot ja kulukorvaukset liittyvät:

Party shall either:

i) establish under its legislation that the liability of the operator shall not be less than the amount referred to in paragraph (a) of this Article, and provide that such liability shall be covered by all the funds referred to in paragraph (b) of this Article; or

ii) establish under its legislation the liability of the operator at an amount at least equal to that established pursuant to paragraph (b)(i) of this Article or Article 7(b) of the Paris Convention, and provide that, in excess of such amount and up to the amount referred to in paragraph (a) of this Article, the public funds referred to in paragraphs (b)(i), (ii) and (iii) of this Article shall be made available by some means other than as cover for the liability of the operator, provided that the rules of substance and procedure laid down in this Convention are not thereby affected.

d) The obligation of the operator to pay compensation, interest or costs out of public funds made available pursuant to paragraphs (b)(ii) and (iii) and (g) of this Article shall only be enforceable against the operator as and when such funds are in fact made available.

e) Where a State makes use of the option provided for under Article 21(c) of the Paris Convention, it may only become a Contracting Party to this Convention if it ensures that funds will be available to cover the difference between the amount for which the operator is liable and 700 million euro.

f) The Contracting Parties, in carrying out this Convention, undertake not to make use of the right provided for in Article 15(b) of the Paris Convention to apply special conditions, other than those laid down in this Convention, in respect of compensation for nuclear damage provided out of the funds referred to in paragraph (a) of this Article.

g) The interest and costs referred to in Article 7(h) of the Paris Convention are payable in addition to the amounts referred to in paragraph (b) of this Article, and shall be borne in so far as they are awarded in respect of compensation payable out of the funds referred to in:

i) tämän artiklan b kohdan i alakohdassa tarkoitetuista varoista maksettavaan korvaukseen, ne maksaa vastuussa oleva ydinlaitoksen haltija;

ii) tämän artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitetuista varoista maksettavaan korvaukseen, ne maksaa se sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, käytettäväksi asettamiansa varojen osalta;

iii) tämän artiklan b kohdan iii alakohdassa tarkoitetuista varoista maksettavaan korvaukseen, ne maksetaan sopimusvaltioiden toimesta yhteisesti.

h) Tässä yleissopimuksessa mainitut määrät muunnetaan sen sopimusvaltion kansalliseen valuuttaan, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, kyseisen valuutan ydintapahtuman aikaisen arvon mukaisesti, jolleivät sopimusvaltiot sovi yksittäisen ydintapahtuman osalta muusta arvon määräytymisen ajankohdasta.

D. 4 artikla poistetaan.

E. 5 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

5 artikla

Jos laitoksenhaltijalla on Pariisin yleissopimuksen 6 artiklan f kohdan mukaan takautumisoikeus, tämän yleissopimuksen sopimusvaltioilla on sama takautumisoikeus siltä osin kuin julkisia varoja on asetettu käytettäväksi 3 artiklan b ja g kohdan perusteella.

F. 6 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

6 artikla

Laskettaessa julkisia varoja, jotka on asetettava tämän yleissopimuksen perusteella käytettäväksi, otetaan kuolemantapauksen ja henkilövahingon osalta huomioon vain ne vahingonkorvausvaatimukset, jotka on pantu vireille 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta lukien, ja muiden ydinvahinkojen osalta vain ne vahingonkorvausvaatimukset, jotka on pantu vireille 10 vuoden kuluessa ydintapahtumasta lukien. Määräaikaa vaatimuksen esittämiselle voidaan kuitenkin pidentää Pariisin yleissopimuksen 8 artiklan e kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja siinä mainituin ehdoin. Vahingonkorvausvaatimuksen muutokset, jotka on tehty määrärajan päätyttyä Pariisin yleisso-

i) paragraph (b)(i) of this Article, by the operator liable;

ii) paragraph (b)(ii) of this Article, by the Contracting Party in whose territory the installation of the operator liable is situated to the extent of the funds made available by that Contracting Party;

iii) paragraph (b)(iii) of this Article, by the Contracting Parties together.

h) The amounts mentioned in this Convention shall be converted into the national currency of the Contracting Party whose courts have jurisdiction in accordance with the value of that currency at the date of the incident, unless another date is fixed for a given incident by agreement between the Contracting Parties.

D. Article 4 shall be deleted.

E. Article 5 shall be replaced by the following text:

Article 5

Where the operator liable has a right of recourse pursuant to Article 6(f) of the Paris Convention, the Contracting Parties to this Convention shall have the same right of recourse, to the extent that public funds have been made available pursuant to Article 3(b) and (g).

F. Article 6 shall be replaced by the following text:

Article 6

In calculating the public funds to be made available pursuant to this Convention, account shall be taken only of those rights to compensation exercised within thirty years from the date of the nuclear incident in the case of loss of life or personal injury, and ten years from the date of the nuclear incident in the case of all other nuclear damage. Such period is, moreover, extended in the cases and under the conditions laid down in Article 8(e) of the Paris Convention. Amendments made to claims after the expiry of this period, under the conditions laid down in Article 8(f) of the Paris Convention, shall also be taken into account.

pimuksen 8 artiklan f kohdan ehtojen mukaisesti, otetaan myös huomioon.

G. 7 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

7 artikla

Jos sopimusvaltio käyttää Pariisin yleissopimuksen 8 artiklan d kohdan mukaista oikeuttaan, on vanhentumisajaksi säädetyn määräajan oltava vähintään kolme vuotta, joka luetaan siitä, kun vahinkoa kärsinyt sai tiedon tai hänen olisi pitänyt kohtuudella saada tieto sekä aiheutuneesta vahingosta että vastuussa olevasta ydinlaitoksen haltijasta.

H. 8 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

8 artikla

Jokaisella, jolla on tämän yleissopimuksen määräyksiin perustuvia etuja, on oikeus täyteen korvaukseen kärsitystä ydinvahingosta kansallisen lain mukaan, kuitenkin siten, että sopimusvaltio voi määrätä kohtuulliset tämän yleissopimuksen mukaisen vahingonkorvauksen jakoperusteet niitä tapauksia varten, jolloin vahingon määrä ylittää tai todennäköisesti ylittää 1 500 miljoonaa euroa. Tällaisia jakoperusteita sovelletaan varojen alkuperästä riippumatta ja, jollei 2 artiklan määräyksistä muuta johdu, ilman syrjintää vahinkoa kärsineen kansalaisuuden tai koti- tai asuinpaikan perusteella.

I. 9 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

9 artikla

a) Tämän yleissopimuksen mukaisesti käytettäväksi asetettujen varojen maksamiseen sovellettavat järjestelyt vahvistaa se sopimusvaltio, jonka tuomioistuimet ovat asiassa toimivaltaisia.

b) Kukin sopimusvaltio varmistaa, että ydinvahingon kärsineiden oikeus vahingonkorvaukseen voidaan panna täytäntöön ilman, että heidän tarvitsee erikseen panna vireille oikeudenkäyntiä sen perusteella mistä vahingonkorvaukseen tarkoitetut varat ovat peräisin.

c) Sopimusvaltion on asetettava 3 artiklan b kohdan iii alakohdassa tarkoitetut varat käytettäväksi siitä lukien, kun tämän yleissopimuksen mukaisesti maksettavan vahingonkorvauksen suuruus nousee 3 artiklan b

G. Article 7 shall be replaced by the following text:

Article 7

Where a Contracting Party makes use of the right provided for in Article 8(d) of the Paris Convention, the period which it establishes shall be a period of prescription of at least three years either from the date at which the person suffering damage has knowledge or from the date at which he ought reasonably to have known of both the damage and the operator liable.

H. Article 8 shall be replaced by the following text:

Article 8

Any person who is entitled to benefit from the provisions of this Convention shall have the right to full compensation in accordance with national law for nuclear damage suffered, provided that where the amount of such damage exceeds or is likely to exceed 1 500 million euro, a Contracting Party may establish equitable criteria for apportioning the amount of compensation that is available under this Convention. Such criteria shall be applied whatever the origin of the funds and, subject to the provisions of Article 2, without discrimination based on the nationality, domicile or residence of the person suffering the damage.

I. Article 9 shall be replaced by the following text:

Article 9

a) The system of payment of public funds made available pursuant to this Convention shall be that of the Contracting Party whose courts have jurisdiction.

b) Each Contracting Party shall ensure that persons suffering nuclear damage may enforce their rights to compensation without having to bring separate proceedings according to the origin of the funds provided for such compensation.

c) A Contracting Party shall be required to make available the funds referred to in Article 3(b)(iii) once the amount of compensation under this Convention reaches the total of the amounts referred to in Article

kohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettujen määrien yhteismäärään, riippumatta siitä, onko laitoksenhaltijan vahingonkorvaukseen osoittamia varoja vielä käytettävissä tai onko laitoksenhaltijan vastuun määrää rajoitettu.

J. 10 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

10 artikla

a) Sopimusvaltion, jonka tuomioistuimet ovat asiassa toimivaltaisia, on ilmoitettava muille sopimusvaltioille ydintapahtumasta ja siihen liittyvistä olosuhteista heti, kun on ilmeistä, että tapahtuman aiheuttamasta ydinvahingosta maksettavat korvaukset ylittävät tai todennäköisesti ylittävät 3 artiklan b kohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettuja määriä. Sopimusvaltiot ryhtyvät viipymättä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin järjestääksään keskinäiset suhteensa tältä osin.

b) Ainoastaan sillä sopimusvaltiolla, jonka tuomioistuimet ovat asiassa toimivaltaisia, on oikeus pyytää muita sopimusvaltioita asettamaan 3 artiklan b kohdan iii alakohdan ja g kohdan edellyttämät julkiset varat käytettäväksi ja ainoastaan sillä on oikeus näiden varojen jakamiseen.

c) Edellä mainitulla sopimusvaltiolla on tarpeen vaatiessa oikeus käyttää 5 artiklassa tarkoitettua takautumisoikeutta niiden muiden sopimusvaltioiden puolesta, jotka ovat asettaneet julkisia varoja käytettäväksi 3 artiklan b kohdan iii alakohdan ja g kohdan määräysten mukaisesti.

d) Sopimusvaltiot tunnustavat sopimukset, joita vahingonkorvauksen maksamiseksi ydinvahingosta 3 artiklan b kohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitetuista julkisista varoista on toteutettu kansallisen lainsäädännön mukaisin ehdoin, ja toimivaltaisten tuomioistuinten antamat tuomiot näistä varoista maksettavasta vahingonkorvauksesta ovat täytäntöönpanokelpoisia muiden sopimusvaltioiden alueella Pariisin yleissopimuksen 13 artiklan i kohdan määräysten mukaisesti.

K. 11 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

11 artikla

a) Jos toimivaltaiset tuomioistuimet ovat muun sopimusvaltion kuin vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitoksen sijaintival-

3(b)(i) and (ii), irrespective of whether funds to be provided by the operator remain available or whether the liability of the operator is not limited in amount.

J. Article 10 shall be replaced by the following text:

Article 10

a) The Contracting Party whose courts have jurisdiction shall be required to inform the other Contracting Parties of a nuclear incident and its circumstances as soon as it appears that the nuclear damage caused by such incident exceeds, or is likely to exceed the sum of the amounts provided for under Article 3(b)(i) and (ii). The Contracting Parties shall, without delay, make all the necessary arrangements to settle the procedure for their relations in this connection.

b) Only the Contracting Party whose courts have jurisdiction shall be entitled to request the other Contracting Parties to make available the public funds required under Article 3(b)(iii) and (g) and shall have competence to disburse such funds.

c) Such Contracting Party shall, when the occasion arises, exercise the right of recourse provided for in Article 5 on behalf of the other Contracting Parties who have made available public funds pursuant to Article 3(b)(iii) and (g).

d) Settlements effected in respect of the payment of compensation for nuclear damage out of the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) in accordance with the conditions established by national legislation shall be recognised by the other Contracting Parties, and judgements entered by the competent courts in respect of such compensation shall become enforceable in the territory of the other Contracting Parties in accordance with the provisions of Article 13(i) of the Paris Convention.

K. Article 11 shall be replaced by the following text:

Article 11

a) If the courts having jurisdiction are those of a Contracting Party other than the Contracting Party in whose territory the nu-

tion tuomioistuimet, kyseinen muu sopimusvaltio asettaa 3 artiklan b kohdan ii alakohdan ja g kohdan edellyttämät julkiset varat käytettäväksi. Se sopimusvaltio, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee, hyvittää toiselle sopimusvaltiolle tämän maksamat summat. Nämä kaksi sopimusvaltiota sopivat keskenään hyvitykseen sovellettavasta menettelystä.

b) Jos useamman kuin yhden sopimusvaltion on asetettava julkisia varoja käytettäväksi 3 artiklan b kohdan ii alakohdan ja g kohdan määräysten nojalla, tämän artiklan a kohdan määräyksiä sovelletaan tarvittavin muutoksin. Hyvityksen määrä perustuu siihen, missä määrin kukin laitoksenhaltija on vaikuttanut ydintapahtumaan.

c) Antaessaan ydintapahtuman jälkeen säännöksiä tai hallinnollisia määräyksiä vahingonkorvauksen luonteesta, muodosta ja laajuudesta, 3 artiklan b kohdan ii alakohdan ja g kohdan edellyttämien julkisten varojen käytettäväksi asettamiseen sovellettavasta menettelystä ja tarvittaessa näiden varojen jakamisesta noudatettavista kriteereistä, se sopimusvaltio, jonka tuomioistuimet ovat asiassa toimivaltaisia, neuvottelee sen sopimusvaltion kanssa, jonka alueella vastuussa olevan ydinlaitoksen haltijan laitos sijaitsee. Sopimusvaltio ryhtyy myöskin tarvittaviin toimenpiteisiin antaakseen viimeksi mainitulle sopimusvaltiolle väliintulo-oikeuden oikeudenkäynnissä sekä oikeuden osallistua vahingonkorvausta koskeviin sopimuksiin.

L. 12 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

12 artikla

a) Jakoperusteet, joiden mukaan sopimusvaltiot asettavat käytettäväksi 3 artiklan b kohdan iii alakohdassa tarkoitettuja julkisia varoja, määräytyvät seuraavasti:

i) 35% varoista kunkin sopimusvaltion käyvissä hinnoissa lasketun bruttokansantuotteen ja kaikkien sopimusvaltioiden käyvissä hinnoissa lasketun bruttokansantuotteen yhteismäärän välisessä suhteessa, sellaisena kuin bruttokansantuotteet ovat Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön virallisessa tilastossa ydintapahtuman sattumisvuotta edeltävältä vuodelta;

clear installation of the operator liable is situated, the public funds required under Article 3(b)(ii) and (g) shall be made available by the first-named Contracting Party. The Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated shall reimburse to the other Contracting Party the sums paid. These two Contracting Parties shall agree on the procedure for reimbursement.

b) If more than one Contracting Party is required to make available public funds pursuant to Article 3(b)(ii) and (g), the provisions of paragraph (a) of this Article shall apply mutatis mutandis. Reimbursement shall be based on the extent to which each operator has contributed to the nuclear incident.

c) In adopting all legislative, regulatory or administrative provisions, after the nuclear incident has occurred, concerning the nature, form and extent of the compensation, the procedure for making available the public funds required under Article 3(b)(ii) and (g) and, if necessary, the criteria for the apportionment of such funds, the Contracting Party whose courts have jurisdiction shall consult the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated. It shall further take all measures necessary to enable the latter to intervene in proceedings and to participate in any settlement concerning compensation.

L. Article 12 shall be replaced by the following text:

Article 12

a) The formula for contributions according to which the Contracting Parties shall make available the public funds referred to in Article 3(b)(iii) shall be determined as follows:

i) as to 35%, on the basis of the ratio between the gross domestic product at current prices of each Contracting Party and the total of the gross domestic products at current prices of all Contracting Parties as shown by the official statistics published by the Organisation for Economic Co-operation and Development for the year preceding the

ii) 65% varoista kunkin sopimusvaltion alueella olevien reaktoreiden lämpötehon ja kaikkien sopimusvaltioiden alueilla olevien reaktorien lämpötehon yhteismäärän välisessä suhteessa. Tämä laskutoimitus suoritetaan sen lämpötehon perusteella, joka on ydintapahtuman sattuessa 13 artiklassa tarkoitettussa luettelossa olevilla reaktoreilla, kuitenkin siten, että laskutoimituksessa otetaan reaktori huomioon vasta siitä päivästä lukien, jolloin se on ensimmäisen kerran tullut kriittiseksi, ja reaktori jätetään pois laskutoimituksesta, kun kaikki ydinpolttoaine on pysyvästi poistettu reaktorin ytimestä ja on varastoitu turvallisesti hyväksytyä menettelyä noudattaen.

b) Tässä yleissopimuksessa 'lämpöteho' tarkoittaa:

i) ennen lopullisen käyttöluvan antamista suunniteltua lämpötehoa;

ii) käyttöluvan antamisen jälkeen sitä lämpötehoa, johon kansallinen viranomainen on antanut luvan.

M. 12 artiklan jälkeen lisätään seuraava uusi 12 a artikla:

12 a artikla

a) Kun tähän yleissopimukseen liittyy uusi sopimusvaltio, 3 artiklan b kohdan iii alakohdassa mainittuja julkisia varoja lisätään:

i) 35%:lla määrästä, joka lasketaan soveltamalla edellä tarkoitettuun summaan liittyvän sopimusvaltion käyvissä hinnoissa lasketun ja kaikkien muiden sopimusvaltioiden käyvissä hinnoissa lasketun bruttokansantuotteen yhteismäärän välistä suhdetta, ja

ii) 65%:lla määrästä, joka lasketaan soveltamalla edellä tarkoitettuun summaan liittyvän sopimusvaltion alueella olevien reaktorien lämpötehon ja kaikkien muiden sopimusvaltioiden alueella olevien reaktorien lämpötehon yhteismäärän välistä suhdetta.

b) Tämän artiklan a kohdassa tarkoitettu lisätty määrä pyöristetään lähimpään tuuhanteen euroon.

year in which the nuclear incident occurs;

ii) as to 65%, on the basis of the ratio between the thermal power of the reactors situated in the territory of each Contracting Party and the total thermal power of the reactors situated in the territories of all the Contracting Parties. This calculation shall be made on the basis of the thermal power of the reactors shown at the date of the nuclear incident in the lists referred to in Article 13, provided that for the purposes of this calculation, a reactor shall only be taken into consideration as from the date when it first reaches criticality and a reactor shall be excluded from the calculation when all nuclear fuel has been removed permanently from the reactor core and has been stored safely in accordance with approved procedures.

b) For the purposes of this Convention, "thermal power" means:

i) before the issue of a final operating licence, the planned thermal power;

ii) after the issue of such licence, the thermal power authorised by the competent national authorities.

M. A new Article 12bis shall be added after Article 12 as follows:

Article 12bis

a) In case of accession to this Convention, the public funds mentioned in Article 3(b)(iii) are increased by:

i) 35% of an amount determined by applying to the above-mentioned sum the ratio between the gross domestic product at current prices of the acceding Party and the total of the gross domestic products at current prices of all the Contracting Parties, excluding that of the acceding Party, and

ii) 65% of an amount determined by applying to the above-mentioned sum the ratio between the thermal power of the reactors situated in the territory of the acceding Party and the total thermal power of the reactors situated in the territories of all the Contracting Parties, excluding that of the acceding Party.

b) The increased amount referred to in paragraph (a) shall be rounded up to the nearest amount expressed in thousands of euro.

c) Liittyvän sopimusvaltion bruttokansantuote määräytyy liittymisen voimaantuloa edeltävää vuotta koskevan Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön virallisen tilaston perusteella.

d) Liittyvän sopimusvaltion reaktorien lämpöteho määräytyy sen ydinlaitosten luettelon perusteella, jonka kyseisen valtion hallitus on toimittanut Belgian hallitukselle 13 artiklan b kohdan nojalla, kuitenkin siten, että tämän artiklan a kohdan ii alakohdan mukaisten osuuksien laskutoimituksessa otetaan reaktori huomioon vasta siitä päivästä lukien, jolloin se on ensimmäisen kerran tullut kriittiseksi, ja reaktori jätetään pois laskutoimituksesta, kun kaikki ydinpolttoaine on pysyvästi poistettu reaktorin ytimestä ja on varastoitu turvallisesti hyväksytyä menettelyä noudattaen.

N. 13 artiklan a, b, f ja i kohta korvataan seuraavalla tekstillä:

13 artikla

a) Kukin sopimusvaltio varmistaa, että kaikki sen alueella sijaitsevat rauhanomaisiin tarkoituksiin käytettävät ydinlaitokset, jotka sisältyvät Pariisin yleissopimuksen 1 artiklan määritelmään, luetteloidaan.

b) Edellä mainittua tarkoitusta varten on kunkin yleissopimuksen allekirjoittavan tai siihen liittyvän hallituksen annettava ratifiomis- tai liittymiskirjansa tallettamisen yhteydessä Belgian hallitukselle täydelliset tiedot laitoksistaan.

f) Jos sopimusvaltio katsoo, että tiedot tai muutokset, jotka toinen sopimusvaltio on antanut luetteloon merkittäväksi, eivät vastaa tämän artiklan määräyksiä, se voi esittää niitä koskevia väitteitä ainoastaan toimittamalla ne Belgian hallitukselle kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on vastaanottanut tämän artiklan h kohdan mukaisen tiedon.

i) Tässä artiklassa tarkoitettuun luetteloon on sisällytettävä kaikki tämän artiklan b, c, d ja e kohdassa tarkoitettut tiedot ja muutokset, jolloin väitteet, jotka on esitetty tämän artiklan f ja g kohdan mukaisesti, ovat voi-

c) The gross domestic product of the acceding Party shall be determined in accordance with the official statistics published by the Organisation for Economic Cooperation and Development for the year preceding the year in which the accession comes into force.

d) The thermal power of the acceding Party shall be determined in accordance with the list of nuclear installations communicated by that Government to the Belgian Government pursuant to Article 13(b), provided that for the purpose of calculating the contributions under paragraph (a)(ii) of this Article, a reactor shall only be taken into consideration as from the date when it first reaches criticality and a reactor shall be excluded from the calculation when all nuclear fuel has been removed permanently from the reactor core and has been stored safely in accordance with approved procedures.

N. Paragraphs (a), (b), (f) and (i) of Article 13 shall be replaced by the following text:

Article 13

a) Each Contracting Party shall ensure that all nuclear installations used for peaceful purposes situated in its territory, and falling within the definition in Article 1 of the Paris Convention, appear on a list.

b) For this purpose, each Signatory or acceding Government shall, on the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, communicate to the Belgian Government full particulars of such installations.

f) If a Contracting Party is of the opinion that the particulars, or any modification to be made to the list, communicated by another Contracting Party do not comply with the provisions of this Article, it may raise objections thereto only by addressing them to the Belgian Government within three months from the date on which it has received notice pursuant to paragraph (h) of this Article.

i) The list referred to in this Article shall consist of all the particulars and modifications referred to in paragraphs (b), (c), (d) and (e) of this Article, it being understood that objections submitted pursuant to para-

massa takautuvasti siitä päivästä lukien, jona ne on esitetty, edellyttäen, että ne hyväksytään.

O. 14 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

14 artikla

a) Jollei tässä yleissopimuksessa toisin määrätä, kukin sopimusvaltio voi käyttää Pariisin yleissopimuksen mukaisia valtuuksiaan ja näin annettuihin määräyksiin voidaan vedota toista sopimusvaltiota vastaan, jotta 3 artiklan b kohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitettuja julkisia varoja asetetaan käytettäväksi.

b) Määräyksiin, joita sopimusvaltio on antanut Pariisin yleissopimuksen 2 artiklan b kohdan nojalla ja joiden seurauksena 3 artiklan b kohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitettuja julkisia varoja on asetettava käytettäväksi, ei kuitenkaan voida vedota toista sopimusvaltiota vastaan, jollei kyseinen sopimusvaltio ole antanut hyväksyntäänsä määräyksille.

c) Tämän yleissopimuksen määräykset eivät estä sopimusvaltiota antamasta määräyksiä, jotka eivät kuulu Pariisin yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen soveltamisalaan, edellyttäen kuitenkin, että sellaiset määräykset eivät aiheuta muita velvoitteita sopimusvaltioille niiden julkisten varojen käytön osalta.

d) Jos kaikki tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot ratifioivat tai hyväksyvät muun kansainvälisen sopimuksen tai liittyvät muuhun kansainväliseen sopimukseen, joka koskee täydentävää vahingonkorvausta ydinvahingoista, tämän yleissopimuksen sopimusvaltio voi käyttää tämän yleissopimuksen 3 artiklan b kohdan iii alakohdan perusteella käytettäväksi asetettavia varoja täyttääkseen kyseiseen muuhun kansainväliseen sopimukseen perustuvat velvoitteen- sa maksaa ydinvahingosta täydentävää vahingonkorvausta julkisista varoista.

P. 15 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

15 artikla

a) Sopimusvaltio voi tehdä tämän yleissopimuksen ulkopuolisen valtion kanssa sopimuksen korvauksen suorittamiseksi julkisin varoin ydintapahtuman aiheuttamasta vahingosta. Sopimusvaltion, joka ai-

graphs (f) and (g) of this Article shall have effect retrospective to the date on which they were raised, if they are sustained.

O. Article 14 shall be replaced by the following text:

Article 14

a) Except in so far as this Convention otherwise provides, each Contracting Party may exercise the powers vested in it by virtue of the Paris Convention, and any provisions made thereunder may be invoked against the other Contracting Parties in order that the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) be made available.

b) Any such provisions made by a Contracting Party pursuant to Article 2(b) of the Paris Convention as a result of which the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) are required to be made available may not be invoked against any other Contracting Party unless it has consented thereto.

c) Nothing in this Convention shall prevent a Contracting Party from making provisions outside the scope of the Paris Convention and of this Convention, provided that such provisions shall not involve any further obligation on the part of the Contracting Parties in so far as their public funds are concerned.

d) Where all of the Contracting Parties to this Convention ratify, accept, approve or accede to any other international agreement in the field of supplementary compensation for nuclear damage, a Contracting Party to this Convention may use the funds to be provided pursuant to Article 3(b)(iii) of this Convention to satisfy any obligation it may have under such other international agreement to provide supplementary compensation for nuclear damage out of public funds.

P. Article 15 shall be replaced by the following text:

Article 15

a) Any Contracting Party may conclude an agreement with a State which is not a Party to this Convention concerning compensation out of public funds for damage caused by a nuclear incident. Any Contract-

koo tehdä tällaisen sopimuksen, tulee ilmoittaa aikomuksestaan muille sopimusvaltioille. Tehdyistä sopimuksista ilmoitetaan Belgian hallitukselle.

b) Siinä määrin kuin edellä tarkoitetun sopimuksen perusteella suoritettavan korvauksen ehdot eivät ole edullisempia kuin ne, jotka aiheutuvat toimenpiteistä, joihin asianomainen sopimusvaltio on ryhtynyt Pariisin yleissopimuksen tai tämän yleissopimuksen soveltamiseksi, voidaan tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan ydintapahtuman aiheuttaman vahingon määrä, josta korvaus maksetaan edellä tarkoitetun sopimuksen nojalla, ottaa huomioon kyseisestä ydintapahtumasta aiheutuneen vahingon kokonaismäärän laskemiseksi 8 artiklan määräyksiä sovellettaessa.

c) Tämän artiklan a ja b kohdan määräykset eivät missään tapauksessa vaikuta 3 artiklan b kohdan ii ja iii alakohtaan perustuviin velvoitteisiin niiden sopimusvaltioiden osalta, jotka eivät ole antaneet suostumustaan sopimukseen.

Q. 17 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

17 artikla

a) Jos kahden tai useamman sopimusvaltion välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, riidan osapuolet neuvottelevat keskenään ratkaistakseen riidan neuvotteluin tai muuta rauhanomaista menettelyä noudattaen.

b) Jos tämän artiklan a kohdassa tarkoitettua riitaa ei ole ratkaistu kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona jokin riidan osapuolista on todennut riidan olemassaolon, sopimusvaltiot kokoontuvat avustakseen riidan osapuolia rauhanomaisen ratkaisun saavuttamisessa.

c) Jos riitaa ei ole ratkaistu kolmen kuukauden kuluessa tämän artiklan b kohdassa tarkoitettua kokouksesta, riita saatetaan jonkin riidan osapuolen pyynnöstä 20 päivänä joulukuuta 1957 turvallisuusvalvonnan järjestämistä ydinenergian alalla tehdyllä yleissopimuksella perustetun Euroopan ydinenergiatuomioistuimen käsiteltäväksi.

d) Jos ydintapahtuma aiheuttaa riidan

ing Party intending to conclude such an agreement shall notify the other Contracting Parties of its intention. Agreements concluded shall be notified to the Belgian Government.

b) To the extent that the conditions for payment of compensation under any such agreement are not more favourable than those which result from the measures adopted by the Contracting Party concerned for the application of the Paris Convention and of this Convention, the amount of damage caused by a nuclear incident covered by this Convention and for which compensation is payable by virtue of such an agreement may be taken into consideration, where the proviso to Article 8 applies, in calculating the total amount of damage caused by that incident.

c) The provisions of paragraphs (a) and (b) of this Article shall in no case affect the obligations under Article 3(b)(ii) and (iii) of those Contracting Parties which have not given their consent to such agreement.

Q. Article 17 shall be replaced by the following text:

Article 17

a) In the event of a dispute arising between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties to the dispute shall consult with a view to settling the dispute by negotiation or other amicable means.

b) Where a dispute referred to in paragraph (a) is not settled within six months from the date upon which such dispute is acknowledged to exist by any party thereto, the Contracting Parties shall meet in order to assist the parties to the dispute to reach a friendly settlement.

c) Where no resolution to the dispute has been reached within three months of the meeting referred to in paragraph (b), the dispute shall, upon the request of any party thereto, be submitted to the European Nuclear Energy Tribunal established by the Convention of 20th December 1957 on the Establishment of a Security Control in the Field of Nuclear Energy.

d) Where a nuclear incident gives rise to a

kahden tai useamman sopimusvaltion välillä Pariisin yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, riidan ratkaisuun sovelletaan Pariisin yleissopimuksen 17 artiklan määräysten mukaisesti menettelyä.

R. 18 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

18 artikla

a) Tämän yleissopimuksen määräyksiin voidaan tehdä varauksia milloin tahansa ennen sen ratifioimista tai hyväksymistä, jos kaikki allekirjoittajat ovat nimenomaisesti hyväksyneet varauksien sisällön, tai yleissopimukseen liittymisen tai 21 ja 24 artiklan määräysten soveltamisen yhteydessä, jos kaikki allekirjoittajat ja yleissopimukseen liittyvät valtiot ovat nimenomaisesti hyväksyneet varauksien sisällön.

b) Edellä tarkoitettua hyväksyntää ei tarvita sellaiselta allekirjoittajalta, joka ei itse ole ratifioinut tai hyväksynyt tätä yleissopimusta kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona Belgian hallitus on ilmoittanut sille varauksesta 25 artiklan määräysten mukaisesti.

c) Tämän artiklan a kohdan määräysten mukaisesti hyväksytty varaus voidaan perua milloin tahansa Belgian hallitukselle osoitetulla ilmoituksella.

S. 20 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

20 artikla

a) Tämän yleissopimuksen liite on sen erottamaton osa.

b) Tämä yleissopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Belgian hallituksen huostaan.

c) Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kuudes ratifioimis- tai hyväksymiskirja on talletettu.

d) Kunkin sellaisen allekirjoittajan osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen sen jälkeen, kun kuudes ratifioimis- tai hyväksymiskirja on talletettu, se tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä

dispute between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of the Paris Convention and of this Convention, the procedure for resolving such dispute shall be the procedure provided for under Article 17 of the Paris Convention.

R. Article 18 shall be replaced by the following text:

Article 18

a) Reservations to one or more of the provisions of this Convention may be made at any time prior to ratification, acceptance or approval of this Convention if the terms of these reservations have been expressly accepted by all Signatories or, at the time of accession or of the application of the provisions of Articles 21 and 24, if the terms of these reservations have been expressly accepted by all Signatories and acceding Governments.

b) Such acceptance shall not be required from a Signatory which has not itself ratified, accepted or approved this Convention within a period of twelve months after the date of notification to it of such reservation by the Belgian Government in accordance with Article 25.

c) Any reservation accepted in accordance with the provisions of paragraph (a) of this Article may be withdrawn at any time by notification addressed to the Belgian Government.

S. Article 20 shall be replaced by the following text:

Article 20

a) The Annex to this Convention shall form an integral part thereof.

b) This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Belgian Government.

c) This Convention shall come into force three months after the deposit of the sixth instrument of ratification, acceptance or approval.

d) For each Signatory ratifying, accepting or approving this Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification, acceptance or approval, it shall come into force three months after the date of the de-

päivästä, jona kyseinen allekirjoittaja on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

T. 21 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

21 artikla

Tämän yleissopimuksen muutokset hyväksytään kaikkien sopimusvaltioiden välisellä sopimuksella. Muutokset tulevat voimaan sinä päivänä, jona kaikki sopimusvaltiot ovat ratifioineet tai hyväksyneet ne.

U. 25 artikla korvataan seuraavalla tekstillä:

25 artikla

Belgian hallitus ilmoittaa kaikille tämän yleissopimuksen allekirjoittajille ja siihen liittyville hallituksille kunkin ratifioimis-, hyväksymis-, liittymis- tai irtisanomiskirjan vastaanottamisesta, ja ilmoittaa myös päivämäärästä, jona tämä yleissopimus tulee voimaan, sen muutosten sisällöstä sekä muutosten voimaantulopäivistä, 18 artiklan mukaisista varaumista, 12 a artiklan soveltamisen aiheuttamista mahdollisista lisäyksistä 3 artiklan a kohtaan perustuvien vahingonkorvausten määrään, sekä kaikista vastaanottamistaan ilmoituksista.

V. Liite korvataan seuraavalla tekstillä:

PARIISISSA 29 PÄIVÄNÄ HEINÄKUUTA 1960 VAHINGONKORVAUSVASTUUSTA YDINVOIMAN ALALLA TEHTYÄ YLEISSOPIMUSTA TÄYDENTÄVÄN 31 PÄIVÄNÄ TAMMIKUUTA 1963 TEHDYN, 28 PÄIVÄNÄ TAMMIKUUTA 1964 TEHDYLLÄ LISÄPÖYTÄKIRJALLA, 16 PÄIVÄNÄ MARRASKUUTA 1982 TEHDYLLÄ PÖYTÄKIRJALLA JA 12 PÄIVÄNÄ HELMIKUUTA 2004 TEHDYLLÄ PÖYTÄKIRJALLA MUUTETUN LISÄYLEISSOPIMUKSEN LIITE

Sopimusvaltioiden hallitukset antavat silityksen, että vahingonkorvaus ydinvahingosta silloin, kun sen aiheuttanut ydintapahtuma on lisäyleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella pelkästään sillä perusteella, että vahinkotapahtumaan liittyvä ydinlaitos ei käyttönsä vuoksi ole lisäyleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettussa luet-

posit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

T. Article 21 shall be replaced by the following text:

Article 21

Amendments to this Convention shall be adopted by agreement among all the Contracting Parties. They shall come into force on the date when all Contracting Parties have ratified, accepted or approved them.

U. Article 25 shall be replaced by the following text:

Article 25

The Belgian Government shall notify all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval, accession or withdrawal, and shall also notify them of the date on which this Convention comes into force, the text of any amendment thereto and the date on which such amendment comes into force, any reservations made in accordance with Article 18, any increase in the compensation to be provided under Article 3(a) as a result of the application of Article 12bis, and all notifications which it has received.

V. The Annex shall be replaced by the following text:

Annex

TO THE CONVENTION OF 31 JANUARY 1963 SUPPLEMENTARY TO THE PARIS CONVENTION OF 29 JULY 1960 ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964, BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982 AND BY THE PROTOCOL OF 12 FEBRUARY 2004.

THE GOVERNMENTS OF THE CONTRACTING PARTIES declare that compensation for nuclear damage caused by a nuclear incident not covered by the Supplementary Convention solely by reason of the fact that the relevant nuclear installation, on account of its utilisation, is not on the list referred to in Article 13 of the Sup-

telossa (mukaan lukien tapaukset, joissa yksi tai useampi sopimusvaltio, mutta eivät kaikki sopimusvaltiot, katsoo tällaisen ydinlaitoksen olevan Pariisin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella):

- suoritetaan siten, että lisäyleissopimuksen sopimusvaltioiden kansalaisia kohdellaan tasa-arvoisesti; ja

- korvauksen ylärajan on oltava vähintään 1 500 miljoonaa euroa.

Lisäksi sopimusvaltiot, elleivät ne ole jo aiemmin toteuttaneet sitä, pyrkivät siihen, että edellä tarkoitetuista vahinkotapahtumista vahinkoa kärsineille maksettavia korvauksia koskevat säännökset vastaavat mahdollisimman pitkälti säännöksiä, jotka on annettu lisäyleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien ydinlaitosten aiheuttamien ydinvahinkojen osalta.

II

a) Tämän pöytäkirjan määräykset ovat sen sopimusvaltioiden välisissä suhteissa erotetun vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla ja 16 päivän marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla muutettua lisäyleissopimusta (jäljempänä 'yleissopimus'), josta myöhemmin käytetään nimeä 'Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävä, 31 päivänä tammikuuta 1963 tehty, 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla, 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla ja 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla muutettu lisäyleissopimus'.

b) Tämä pöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Belgian hallituksen huostaan.

c) Tämän pöytäkirjan allekirjoittajat, jotka ovat jo ratifioineet yleissopimuksen tai ovat liittyneet siihen, ilmaisevat aikomuksensa mahdollisimman pian ratifioida tai hyväksyä pöytäkirjan. Muut tämän pöytäkirjan allekirjoittajat sitoutuvat ratifioimaan tai hyväksymään sen samanaikaisesti yleissopi-

plementary Convention (including the case where such installation is considered by one or more but not all of the Governments to be outside the Paris Convention):

- shall be provided without discrimination among the nationals of the Contracting Parties to the Supplementary Convention; and

- shall not be limited to less than 1 500 million euro.

In addition, if they have not already done so, they shall endeavour to make the rules for compensation of persons suffering damage caused by such incidents as similar as possible to those established in respect of nuclear incidents occurring in connection with nuclear installations covered by the Supplementary Convention.

II.

a) The provisions of this Protocol shall, as between the Parties thereto, form an integral part of the Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982 (hereinafter referred to as the "Convention"), which shall be known as the "Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964, by the Protocol of 16 November 1982 and by the Protocol of 12 February 2004".

b) This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol shall be deposited with the Belgian Government.

c) The Signatories of this Protocol who have already ratified or acceded to the Convention express their intention to ratify, accept or approve this Protocol as soon as possible. The other Signatories of this Protocol undertake to ratify, accept or approve it at the same time as they ratify the Con-

muksen ratifioinnin kanssa.

d) Tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten yleissopimuksen 22 artiklan määräysten mukaisesti. Liittyminen yleissopimukseen hyväksytään ainoastaan, jos liittyvä valtio samalla liittyy myös tähän pöytäkirjaan.

e) Tämä pöytäkirja tulee voimaan yleissopimuksen 21 artiklan määräysten mukaisesti.

f) Belgian hallitus ilmoittaa kaikille tämän pöytäkirjan allekirjoittajille ja siihen liittyville valtioille kunkin ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan vastaanottamista.

vention.

d) This Protocol shall be open for accession in accordance with the provisions of Article 22 of the Convention. Accessions to the Convention will be accepted only if they are accompanied by accession to this Protocol.

e) This Protocol shall come into force in accordance with the provisions of Article 21 of the Convention.

f) The Belgian Government shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession.